

423983, ТР, Мөслим районы, Баек ав., Совет ур., 2
тел. (8-85556)3-16-38

Баек авылы

08.11.2019 ел.

III ЧАКЫРЫЛЫШ XLV УТЫРЫШЫ

Карар № 1 Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советының 19.09.2014 № 1 (01.03.2016 №1, 03.07.2017 №5, 25.06.2018 № 2 редакциясендә) «Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы «Мөслим авыл жирлеге «муниципаль берәмлегенен жирдән файдалану һәм төзү кагыйдэләрен раслау турында» карарына үзгәрешләр кертү хакында»

Мөслим районы прокурорының 25.06.2019 протестын карау нәтижэләре буенча № 02-08-01-2019, Россия Федерациясе Жир кодексы, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, «Баек авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә гамәлдәге законнарға ярашлы рәвештә норматив-хокукый актлар үткөрү максатларында, Баек авыл жирлеге Советы карары проекты буенча ачык тыңлау нәтижэләре турында баяләмә Мөслим муниципаль районы **КАРАР БИРДЕ:**

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Баек авыл жирлеге Советының 2014 елның 19 сентябрәндәге карарына үзгәрешләр кертүгә (Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Баек авыл жирлеге Советының 2016 елның 01 мартындагы 1 номерлы, 2017 елның 3 июлендәге 5 номерлы, 2018 елның 25 июнендәге 2 номерлы карарлары нигезендә кертелгән үзгәрешләр белән):

- Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының «Баек авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенен жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрен элекке карарга 1 нче кушымта нигезендә яңа редакциядә расларга.

2. Элекке карарны Баек авыл жирлеге битендә Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында мәгълүмат стендында бастырып чыгарырга: <http://muslumovo.tatarstan.ru/rus/bauk.htm>

3. Элекке Закон рәсми басылып чыккан көненнән гамәлгә керә.

4. Элекке карарның үтәлешен тикшереп торуну Баек авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесенә йөкләргә.

Баек авыл жирлеге башлыгы

М.Ф. Фәхерлегаянов

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Баяк авыл җирлеге Советының 2019 елның «08» ноябрдагы карарына 1 нче кушылта

**җирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре;
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «БАЕК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ**

ЭЧТӘЛЕК

КЕРЕШ	
I ӨЛЕШ ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ НИГЕЗЕНДӘ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУНЫ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШЛӨРНЕ ЖАЙГА САЛУ ТӘРТИБЕ	
1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр	
1 статья. Нигезләмәдә кулланыла торган төп төшенчәләр	
2 статья. Кагыйдәләрне кертү, билгеләү һәм аның составы	
3 статья. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе	
4 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану	
5 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә физик һәм юридик затларның катнашуы	
6 статья. Кагыйдәләрне үтәмәгән өчен җаваплылык	
2 бүлек. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында барлыкка килә торган мөнәсәбәتلәрдә катнашучылар	
7 статья. Шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре объектлары һәм субъектлары	
8 статья. Мөслим муниципаль районының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Советы вәкаләтләре	
9 статья. Мөслим муниципаль районының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының вәкаләтләре	
10 статья. Жир биләмәләреннән файдалану һәм төзү буенча комиссия	
3 бүлек. Кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче барлыкка килгән күчемсез милекне файдалану хокукы	
11 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр	
12 статья. Кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милек объектларыннан файдалану һәм төзелеш үзгәрешләре	
4 бүлек. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсәттән белешмәләр	
13 статья. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртибе	
14 статья. Капитал төзелеш объектынның яисә жир участогыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү тәртибе	
15 статья. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсәттән белешмәләр	
16 статья. Ачык тыңлаулар үткөрү	
5 бүлек. Жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеше эзерлеге. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан төзелгән жир кишәрлекләрен бирү тәртибе турында гомуми нигезләмәләр	
17 статья. Кызыксынучы затларга төзелеш өчен жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеше эзерлеге	
18 статья. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан төзелгән жир кишәрлекләрен бирү принциплары	
19 статья. Жир кишәрлекләрен бирү тәртибе үзенчәлекләре	
20 статья. Дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау	
21 статья. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү турында нигезләмә	
22 статья. Жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы	
6 бүлек. Халык куллана торган жирләрнең чикләрен билгеләү, үзгәртү, теркәү,	

алардан фйдалану	
23 статья. Ачык фйдаланудагы жйрлр турында гомуми нйгезлэмэлр	
24 статья. Гавами фйдаланудагы жйрлрнең чйклрн билгелрү һәм үзгертү	
25 статья. Гавами фйдаланудагы жйрлр чйклрн теркәрү	
26 статья. Шәрәр тзелешре регламентлары билгеләнми торган гомуми фйдаланудагы территориялрдән һәм жйр кишрлеклрннән фйдалану	
7 бүлек. Күчмсез милекнең тзелеш үзгрешлрре	
27 статья. Күчмсез милекнең тзелеш үзгрешлррнә хокукы һәм аны гамэлгә ашыру өчен нйгез. Күчмсез милек тзелеш үзгрешлрре трлрре	
28 статья. Проект документларын эзерлрү	
29 статья. Тзелешкә рөхсәт бирү.	
30 статья. Тзелеш, реконструкция һәм капиталы ремонт.	
31 статья. Объектны кабул итү һәм объектны фйдалануга тапшыруга рөхсәт бирү	
8 бүлек. Йомгаклау нйгезлэмэлрре	
32 статья. Әлегә кагыйдэлрргә үзгрешлрр кертү тәртыбе	
33 статья. Кагыйдэлррне гамэлгә кертү хакында	
II ӨЛЕШ. ШӘРӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ МАХСУС КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНА КАРТАЛАРЫ	
9 бүлек. Территорияне шәрәр тзелешен зоналаштыру картасы	
34 статья. «Бак авыл жйрлеге» муниципаль берәмлегенң шәрәр тзелешен зоналаштыру картасы	
10 бүлек. Территориядән фйдалануның махсус шартлары булган зоналар	
35 статья. «Бак авыл жйрлеге» муниципаль берәмлегеннән фйдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы	
36 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чйклрүлрнң гамэлдә булу зоналары картасы	
III ӨЛЕШ. ШӘРӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	
11 бүлек. Күчмсез милекне рөхсәт ителгән фйдалану трлрре һәм параметрлары өлешендә шәрәр тзелешре регламентлары	
37 статья. Шәрәр тзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территорияль зоналарның трлрре	
37.1 статья. Шәрәр тзелешре регламентлары. Торак зоналары	
37.2 статья Шәрәр тзелешре регламентлары. Ижтимагый-эшлекле зоналар	
37.3 статья. Шәрәр тзелешре регламентлары. Житештерү һәм коммуналь зоналары	
37.4 статья. Шәрәр тзелешре регламентлары. Инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы зонасы	
37.5 статья. Шәрәр тзелешре регламентлары. Рекреацион фйдалану зоналары	
37.6 статья. Шәрәр тзелешре регламентлары. Махсус билгеләнештгә зоналар	
12 бүлек. Территориялрдән фйдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчмсез мөлкәттән фйдалануны чйклрү өлешендә шәрәр тзелешре регламентлары	
38 статья. Территориялрдән фйдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчмсез мөлкәттән фйдалануны чйклрү тасвирламасы	
39 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау зоналарында билгеләнгән күчмсез мөлкәттән фйдалануны чйклрү тасвирламасы	
40 статья. Ачык сервитутларның эшчәнлек зоналары	
13 бүлек. Шәрәр тзелешре регламентлары шәрәр тзелешре регламентлары билгеләнми торган төп жйрлрне билгелрү һәм аларга карата шәрәр тзелешре регламентлары билгеләнми торган жйрлрне билгелрү	
41 статья. Шәрәр тзелешре регламентлары билгеләнми торган гомуми фйдаланудагы төп территориялрне һәм жйрлрне билгелрү	

Кушымталар:	
1. «Бак авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы (территориянең өлеше)» (1-нче кушымта)	
2. «Бак авылы территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (техноген чикләүләр)» 2 кушымта	
3. «Бак авылы территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (табигый чикләүләр)» 3 кушымта	

КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (алга таба шулай ук - Кагыйдәләр) - «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының (алга таба - «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен) Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, Россия Федерациясенен һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, Мөслим муниципаль районының (алга таба - Мөслим муниципаль районы) һәм «Баек авыл жирлеген» Уставы нигезендә эшләнган норматив хокукый акты.

Әлеге Кагыйдәләр территорияль зоналарны, шәһәр төзелеше регламентларын, әлеге Кагыйдәләргә куллану тәртибен һәм аларга жирле үзидарә органнарының гамәлдәге законнар, муниципаль хокукый актлары нигезендә үзгәрешләр кертү тәртибен билгели, «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясеннән «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясенен яшәеш, планлаштыру, төзү һәм төзекләндерү гармонияле мохитен булдыру, торак төзелеше, житештерү, социаль, инженерлык-транспорт инфраструктурасы программаларын үстерү, табигатьне сак файдалану максатларында нәтижәле файдалану шартларын тудыра.

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Нигезләмәдә кулланыла торган төп төшенчәләр

Әлеге тәртиптә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

төзекләндерү - эшләр жыелмасы (территорияне инженерлык эзерләү, юллар салу, су белән тәэмин итү, канализация, энергия белән тәэмин итү корылмалары һәм коммуналь челтәрләргә һәм корылмаларны үстерү һ.б.) һәм территорияне чистарту, киптерү һәм яшелләндерү, микроклиматны яхшырту, һава бассейнын, ачык сулыкларны һәм туфракны пычратудан саклау, санитар чистарту, тавыш дәрәжәсен киметү һ.б.), ул теге яисә бу территорияне билгеләү, халыкның сәламәт, уңайлы һәм мәдәни тормыш шартларын булдыру өчен яраклы хәлгә китерү максатларында башкарыла;

күчмәсез мөлкәттән рөхсәт ителгән файдалану төрләре - әлеге Кагыйдәләрдә эшчәнлек төрләрен, объектларны гамәлгә ашыру һәм урнаштыру, законнарда, әлеге Кагыйдәләрдә, норматив-техник актларда, норматив-техник документларда билгеләнгән таләпләргә мөһүри үтәү шарты белән, әлеге Кагыйдәләрдә шәһәр төзелеше регламентлары составында әлеге эшчәнлек төрләренен һәм объектларның исемнәрен биләү аркасында рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре, объектлар. Күчмәсез файдалануның рөхсәт ителгән төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләрен, файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләрен, рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләрен үз эченә ала;

күчмәсез мөлкәтне рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре - эшчәнлек төрләре, объектлар, аларны гамәлгә ашыру һәм урнаштыру әлеге Кагыйдәләрдә шәһәр төзелеше регламентлары составындагы әлеге эшчәнлек төрләренен һәм объектларның исемнәрен, мондый эшчәнлек төрләре күчмәсез милекне файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләренә һәм күчмәсез милекне файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата өстәмә сыйфатында гына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла;

жир кишәрлекләренен дүләт кадастр исәбенә алуы - жир кишәрлекләренен бердәм дүләт реестрында тасвирлау һәм индивидуальләштерү, шунның нәтижәсендә һәр жир кишәрлеге шундый характеристикалар ала, алар аны башка жир кишәрлекләреннән аерып алырга һәм аны сыйфатлы һәм икътисадый бәяләүне гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирә;

шәһәр төзелеше документлары - территорияль планлаштыру документлары, территорияль планлаштыру документларын гамәлгә ашыру планнары, әлеге Кагыйдәләр, территорияне планлаштыру документлары (территорияне планлаштыру проектлары, территорияне ызанлау проектлары, жир участкаларының шәһәр төзелеше планнары);

шәһәр төзелеше регламенты - әлеге Кагыйдәләр белән тиешле территорияль зона чикләре чикләрендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның төрләре, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзү процессында һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләүдә кулланыла торган барлык төрләре, жир кишәрлекләрененң иң чик (минималь һәм (яисә) максимал) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш объектларының иң чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, шулай ук жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның чикләүләре;

жир кишәрлекләрен шәһәр төзелешенә эзерләү - дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, кызыксынган затлар тарафыннан төзелә торган жир кишәрлекләренә аларны формалаштыру һәм аларга хокуклар бирү өчен территорияләр чикләрен, жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү, шулай ук мондый йортлардагы урыннар милекчеләренә күпфатирлы йортларның төзелеп беткән жир кишәрлекләренә гомуми өлешле милек хокукларының күчүе;

жир кишәрлегенен шәһәр төзелеше планы - территорияне ыланлау проекты составында яисә жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән чикләр турында мәгълүматны һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 44 статьясындагы 3 өлеш нигезендә башка мәгълүматны үз эченә алган аерым документ, ул жирлектә дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан территорияне планлаштыру юлы белән бүлеп бирелгән жир кишәрлеге чикләрен билгеләү, төзелешкә рөхсәт бирү, объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт бирү өчен проект документациясен эшләү ярдәмендә файдаланыла;

төзүче – үз милке булган жир кишәрлегендә капитал төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны, шулай ук аларны төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау өчен инженерлык эзләнүләрен башкаруны, проект документларын эзерләүне тәмин итүче физик яки юридик зат.

заказчы - төзүче тарафыннан вәкаләт бирелгән физик яисә юридик зат, төзелешне, реконструкцияне эзерләгәндә һәм гамәлгә ашырганда, төзүче мәнфәгатьләрен тәкъдим итәргә, шул исәптән төзүче исемнән башкаручылар, подрядчылар белән шартнамәләр төзүне, эшләрен башкару һәм кабул итү стадиясендә контрольне гамәлгә ашыруны тәмин итә;

жир кишәрлеге - жир кадастрында һәм жир кишәрлекләренә хокукларны дәүләт теркәве документларында беркетелгән чикләре, мәйданы, урыны, хокукый статусы һәм башка характеристикалары булган жир өслегенен бер өлеше.

территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар - Россия Федерациясе халыкларының саклау, санитар-яклау зоналары, мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарьләрен), су саклау зоналары, эчәргә яраклы су белән тәмин итү чыганакларын саклау зоналары, саклана торган объектлар зоналары, Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган башка зоналар;

инвестор - уртақ эшчәнлек турында шартнамә нигезендә төзелә торган һәм юридик затларның, дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, шулай ук эшкуарлык эшчәнлегенен чит ил субъектлары статусына ия булмаган физик һәм юридик затлар;

кызыл линияләр - территорияне планлаштыру проектлары ярдәмендә билгеләнә һәм гомуми файдаланудагы территорияләрененң (юлларны, урамнарны, проездларны, мәйданнарны, скверларны, бульварларны, яр буен, яр буен, башка объектларны һәм территорияләренә дә кертеп) булган, планлаштырылучы (үзгәртелә торган, яна төзелә торган) чикләрен, электр тапшыру линияләре, элементә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юллар линияләрен һәм башка шундый корылмаларны (алга таба - линия объектлары) билгели торган линияләр;

сызыкча объектлар - электр тапшыру линияләре, элементә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар;

күчәмсез мөлкәттән файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре - эшчәнлекнен төрләре, объектларны гамәлгә ашыру һәм урнаштыру жир кишәрлекләрендә әлеге эшчәнлек төрләренен һәм объектларның исемнәрен шәһәр төзелеше регламентлары составындагы шәһәр төзелеше регламентлары составында биләү аркасында тиешле территорияль зоналарга карата рөхсәт

ителгән, мондый эшчәнлек төрләрэн һәм объектларны сайлау, техник регламентлар таләпләрэн үтәгән очракта, өстәмә рөхсәтләрден һәм килештерүләрден башка, жир кишәрлекләрэнә һәм капиталъ төзелеш объектларына хокукчылар тарафыннан гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән сайлау хокукы өстәмә рөхсәтләрден һәм килешүләрден башка дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләргә, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләргә кагылмый;

саклау зонасы - Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә, саклауны, эксплуатацияләүнең нормаль шартларын тәмин итү һәм әйләнә-тирәдә ул билгеләнә торган объектларны зарарлау мөмкинлеген төшереп калдыру максатларында билгеләнә торган махсус файдалану шартлары булган территория;

күчәмсез милекне файдалануны рөхсәт итү - шәһәр төзелеше регламенты нигезендә күчәмсез милекне файдалану, кануннар нигезендә билгеләнгән күчәмсез милекне куллануга, шулай ук гавами сервитутлар нигезендә.

санитар-яклау зонасы - яшәү тирәлегенә һәм кеше сәламәтлегенә йогынты ясау чыганагы булган объектлар һәм производстволар тирәсендә билгеләнә торган файдалануның махсус режимы булган махсус территория һәм атмосфера һавасына (химик, биологик, физик) пычрану йогынтысын гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр киметүне тәмин итә;

хосусый сервитут - килешү яисә суд карары нигезендә билгеләнә торган чит жир кишәрлегеннән чикләнгән файдалану хокукы (кирәкле коммуникацияләрне һәм сервитут билгеләмичә тәмин ителә алмый торган кирәкле коммуникацияләрне һәм башка ихтыяжларны узу, салу һәм эксплуатацияләү өчен);

гавами сервитут - чит жир кишәрлегеннән Россия Федерациясе законы яисә башка норматив хокукый акты, Татарстан Республикасы норматив хокукый акты, Мөслим муниципаль районының норматив хокукый акты белән билгеләнгән чикләнгән файдалану хокукы;

территория зонасы - әлегә Кагыйдәләрдә чикләр билгеләнгән һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгән зона;

гомуми файдалану территорияләре - затларның чикләнмәгән даирәсе (шул исәптән майданнар, урамнар, узгыннар) тоткарлыксыз файдалана торган территорияләр;

сату-алулар - жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектлары биләү, алардан файдалану, эш итү хокукларын сатып алуга шартнамә төзү ысулы, төрле билгеләнештәге капиталъ төзелеш объектларын төзү хокукы, аукцион яисә конкурс рәвешендә;

күчәмсез мөлкәттән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре - Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында һәм әлегә Кагыйдәләрдә әлегә эшчәнлек төрләрнен һәм объектларның исемнәрэн, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында һәм әлегә Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алу һәм техник регламентлар таләпләрэн мәжбүри үтәү нәтижәсендә, әлегә Кагыйдәләрдәге объектларның исемнәрэн һәм шәһәр төзелеше регламентлары составындагы объектларны таныту нәтижәсендә, эшчәнлек төрләре, объектлар.

2 статья. Кагыйдәләрне кертү, билгеләү һәм аның составы

1. Әлегә Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә «Мөслим авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу системасын кертәләр, ул «Бак авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә тотрыклы үсеш шартларын тудыру, әйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу өчен шәһәр төзелешен жайга салу өчен нигезләнгән; жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару буенча барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне гамәлгә ашыру барышында гражданнарның хокукларын яклау һәм физик һәм юридик затларның хокукларын тигезлек тәмин итү; жир кишәрлекләрэннән файдалану кагыйдәләре һәм шартлары турында ачык мәгълүматны тәмин итү, аларда капиталъ төзелеш объектларын төзүне гамәлгә ашыру, реконструкцияләүне һәм капиталъ ремонт ясауны гамәлгә ашыру; капиталъ төзелеш объектларын төзү, дәүләт милкендә яисә муниципаль төзелеш объектларын

төзү максатларында булган жир кишәрлекләрэн бирү өчен документлар эзерләү; төзелеш объектларын реконструкцияләү һәм реконструкцияләү максатларында төзелә торган территорияләрне үстерүнең ниятлэнгән регламентларына; шәһәр төзелеше объектларынан файдалануның һәм алардан файдалануның ниятлэнгән регламентларына туры килүен һәм аннан соң төзелгән төзелеш объектларынан файдалануның тәкъдимнәренә туры килүен тәэмин итү.

2. Шәһәр төзелешен зоналаштыруга нигезлэнгән жирләрден файдалануны һәм төзелешне жайга салу системасын кертүнең максатлары түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

- муниципаль берәмлекне үстерү планнарын һәм программаларын, инженерлык, транспорт белән тәэмин итү һәм социаль хезмәт күрсәтү системаларын гамәлгә ашыру, әйләнә-тирә мохитне саклау өчен шартлар тудыру;

- «Баск авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территорияләрэн планлаштыру өчен шартлар тудыру;

- күчемсез милек объектларына һәм күчемсез мөлкәт объектларын биләү, алардан файдалану һәм алар белән эш итү хокукын алырга теләүче затларга хокукларны һәм законлы мәнфәгатьләрне тәэмин итү;

- инвестицияләр жәлеп итү өчен уңай шартлар тудыру, шул исәптән, шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә күчемсез мөлкәттән рөхсәт ителгән файдалануның иң нәтижелә төрләрэн сайлау мөмкинлегә бирү юлы белән;

- гражданның мәгълүматтан ирекле файдалана алуын тәэмин итү һәм аларның жирлек үсеше, жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә билгелэнгән очрақларда гавами тыңлаулар уздыру юлы белән катнашуы;

- гражданның һәм юридик затларның хокуклары үтәләшен тикшереп торуну тәэмин итү.

3. Әлеге Кагыйдәләр түбәндәгеләр буенча эшчәнлекне регламентлаштыралар:

- физик һәм юридик затларга бирү максатларында дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан бүлеп бирелгән территорияләрне һәм жир кишәрлекләрэн шәһәр төзелешенә эзерләү;

- гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрэн билгеләү, үзгәртү, теркәү һәм алардан файдалану;

- шәһәр төзелеше эшчәнлегә мәсьәләләре буенча гавами тыңлаулар уздыру;

- дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрэн резервлау һәм алу, гавами сервитутлар билгеләү турында карарлар кабул итү өчен шәһәр төзелеше нигезләрэн эзерләү;

- проект документациясен килештерү;

- яңа төзелгән, реконструкциялэнгән объектларны төзүгә, эксплуатациягә кертүгә рөхсәтләр бирү;

- күчемсез милекнең кулланылуын һәм төзелешен контрольдә тотуну, кануннарда билгелэнгән очрақларда һәм тәртиптә штраф санкцияләрэн кулланылуы.

4. Әлеге Кагыйдәләр түбәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

- кешеләрнең тормышы һәм сәламәтлегә иминлеген тәэмин итү, капитал төзелеш, мөлкәтне саклау объектларының ышанычлылыгын һәм куркынычсызлыгын тәэмин итү, әйләнә-тирә табигать мохитен һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу максатларында законнар нигезендә кабул ителгән техник регламентлар (билгелэнгән тәртиптә үз көченә кәргәнчегә кадәр - норматив техник документлар булып;

- жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләре буенча башка муниципаль хокукий актлар белән. Күрсәтелгән актлар әлеге Кагыйдәләргә каршы килми торган өлештә кулланыла.

5. Әлеге Кагыйдәләрдә:

- аларны куллану һәм күрсәтелгән Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе;

- шәһәр төзелеше регламентлары;

шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары;

территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

5.1. Әлеге Кагыйдәләр преамбуладан, I, II, III өлешләрдән һәм кушымталардан тора.

6. Әлеге Кагыйдәләр «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелешен жайга салучы һәм тикшереп торучы вазыйфай затлар тарафыннан дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, вазыйфай затлар тарафыннан үтәү өчен мәжбүри.

7. Әлеге Кагыйдәләр «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә бөтен территориясендә шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарын исәпкә алып гамәлдә була (1-нче кушымта).

3 статья. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе

1. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе территорияләрне планлаштыру һәм ызанлау проектлары, шулай ук санитар-яклау зоналары проектлары, тарих һәм мәдәният ядкарьләренә саклау зоналары проектлары белән билгеләнә.

2. Жирлек территориясендә шәһәр төзелешен жайга салуның түбәндәге линияләре гамәлдә:

- кызыл сызыклар;
- төзелешне жайга салу линияләре;
- гамәлдәге һәм проектлана торган инженерлык корылмаларының һәм коммуникацияләренә техник (саклау) зоналары чикләре;
- жирлектә саклана торган зоналар чикләре (шул исәптән табигый) ландшафт.

3. Шәһәр төзелешен жайга салу линияләрен билгеләү, үзгәртү, туктату өчен территорияне планлаштыру бунча расланган документлар нигез була.

4. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе законнарда һәм әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә территорияне планлаштыру документларын раслаганнан соң үтәлү өчен мәжбүри.

5. «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты (алга таба - башкарма комитет) шәһәр төзелешен жайга салуның гамәлдәге барлык линияләрен топографик планнарда чыгаруны һәм кызыксынган юридик һәм физик затларга шәһәр төзелешен жайга салуның соратып алына торган барлык линияләре турында тулы мәгълүмат булган топографик планнар бирүне тәмин итә.

4 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану

1. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булу чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы белән билгеләнә.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;
- жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренә бер территориаль зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләре;
- Баек авыл жирлегенә генераль планында билгеләнгән функциональ зоналарының һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;
- территориаль зоналарның төрләре;
- мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шәһәр төзелеше регламенты жир кишәрлекләренә хокукый режимын билгели, шулай ук жир кишәрлекләре өсләгендә булган бөтен нәрсә кебек үк, аларны төзү һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында файдаланыла. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләре чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына тигез дәрәжәдә кагыла.

4. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы жир кишәрлекләренә кагылмый:

- Россия Федерациясе халыкларының мэдәни мирас объектларының (тарихи һәм мэдәни ядкарьләренә) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук яңа ачыкланган мэдәни мирас объектлары булган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә, мэдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм жайланмалар эчтәлегә, параметрлары турындагы карар кысаларында;

- гомуми кулланылыштагы территорияләрдән читтә;

- кулланылышы индивидуаль максатчан билгеләнеше белән билгеләнә торган транспорт һәм инженер-техник коммуникацияләр, шул исәптән тимер юллар, автомобиль магистральләре, урамнар, юллар, проездлар, башка линия объектлары;

- файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

5. Шәһәр төзелеше регламенты үз эченә ала:

- жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

- рөхсәт ителгән куллану параметрлары - жир кишәрлекләренә иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары;

- жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү.

6. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре;

3) рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре, рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә карата өстәмә буларак һәм файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләренә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла торган төрләре.

7. Күчәмсез милекне рөхсәт ителгән файдалануны гамәлгә ашыруны тәмин итә торган төзекләндерү объектлары, инженер-техник объектлар, корылмалар һәм коммуникацияләр, аларның техник регламентларына туры килү шарты белән (э алар билгеләнгән тәртиптә гамәлгә кергәнчегә кадәр - «Техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документларга туры килгән очракта, һәрвакыт рөхсәт ителгән була.

Планировка структурасының бер яисә берничә элементы территориясе чикләрендә капитал төзелеш объектларының эшләвен һәм аларны нормаль эксплуатацияләүне тәмин итү өчен билгеләнгән инженер-техник объектлар, корылмалар, урнашуы санитар-яклау, башка яклау зоналарын билгеләп, аерым жир кишәрлегә таләп итә, территорияне планлаштыру документлары белән билгеләнә.

8. Шәһәр төзелеше регламентында каралмаган куллану төрләре тыелган.

9. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану параметрлары түбәндәгеләрне үз эченә алырга мөмкин:

- жир кишәрлекләренә иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре, шул исәптән аларның майданы һәм сызыкча үлчәмнәре (минимал һәм/яисә максимал), урамнар (проездлар) фронты һәм участокларның иң чик киңлекләренә сызыкча зурлыгын кертәп;

- биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлегә чикләреннән минимал тайпылышлар

- катларның чикле (минимал һәм/яисә максимал) саны яисә биналарның, корылмаларның, корылмаларның иң чик (минимал һәм/яки максимал) биеклегә;

- жир кишәрлегә чикләрендә төзелешнең максимал проценты төзеләп бетәргә мөмкин булган жир кишәрлегенә суммар майданы, жир кишәрлегенә бөтен майданына мөнәсәбәте буларак билгеләнә.

- урта белем бирү учреждениеләре өчен торақ кварталлар, балалар өчен мәктәпкәчә һәм спорт майданчыклары территорияләре өчен яшелләндерүнең минимал проценты;

- рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре өчен биналарның гомуми майданы күрсәткечләре (минимал һәм/яисә максимал);

- башка күрсәткечләр

10. Рөхсәт ителгән файдалануның төрләре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары нигезендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану кануннарда билгеләнгән шәһәр төзелешенә чикләүләрне үтәгән очракта рөхсәт ителә.

11. Аерым очракларда норматив-хокукый актлар белән территориаль зоналардан яисә аларның өлешләрәннән өстәмә юнәлешләр буенча файдалануга аерым шәһәр төзелеше таләпләре билгеләнергә мөмкин:

- архитектур яктан - төзелешнең сәнгать йөзе (стиль бердәмлеге; материал һәм конструкцияләр; түбә характеры; фасадларның төсле чишелеше; мансард катларын төзү; жир асты урбанизациясә дәрәжәсә; торак йортларда торак булмаган беренче катларны төзү);

- инженерлык әзерлеге һәм инженерлык белән тәмин итү (су түбәнәйтү; жир өсте су үткәргечләре; коммуникация коридорлары; үзәкләштерелгән тереклек тәмин итү системалары; тереклек тәмин итүнең автоном системалары һ.б.);

- төзекләндерү һәм яшелләндерү (төзекләндерү элементларының материалы; куәтләү материалы; зур күләмле утырту материалын куллану һ.б.);

- визуаль мәгълүмат һәм реклама (гамәлдәге конструкцияләрне кулланып биналарда урнаштыру; аерым реклама жайланмаларын куллану; витриналарны, фасадларны бизәүдә төсләр һәм яктылык төсендәге карарга таләпләр);

- шәһәр төзелеше процессын оештыруның аерым шартлары (конкурс нигезендә проектлау һәм төзү; территорияләрне комплекслы үзләштерүгә кондоминиумнар (ширкәтләр) төзү, жәмәгать фикерен өйрәнү).

12. Шәһәр төзелеше регламентларының таләпләре «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә барлык шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләрән үтәү өчен мәжбүри.

5 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә физик һәм юридик затларның катнашуы

1. Әлеге Кагыйдәләр, аларның составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертәп, барлык физик һәм юридик затлар, шулай ук хакимият һәм идарә органнары вазыйфай затлары, шулай ук жирле үзидарә органнары тарафыннан шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарның үтәлешен тикшереп торуну гамәлгә ашыручы органнар өчен ачык була.

2. Башкарма комитет әлеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген түбәндәге юллар белән тәмин итә:

- жирле массакуләм мәгълүмат чараларында әлеге Кагыйдәләрне бастырып чыгару, аларны махсус тираж белән бастыру һәм барлык кызыксынучы затларга ачык сату;

- әлеге Кагыйдәләрне «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә яисә Мөслим муниципаль районының «Интернет» челтәрендәгә рәсми сайтында урнаштыру;

- әлеге Кагыйдәләр белән алар составына керә торган картографик һәм башка документларның тулы комплектында, жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу өлкәсендә вәкаләтле башкарма комитетта, башка органнарда һәм оешмаларда танышу мөмкинлегә тудыру;

- физик һәм юридик затларга әлеге Кагыйдәләрдән өземтәләр, шулай ук кирәкле күчермәләр, шул исәптән картографик документларның күчермәләрен һәм аларның кайбер жир кишәрлекләренә һәм планировка структурасы элементларына карата жирдән файдалану һәм төзелеш шартларын характерлаучы фрагментларын бирү мөмкинлеген тәмин итү. Күрсәтелгән хезмәтләрнең бәясә Россия Федерациясә Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

3. Гражданнар гамәлдәге законнар һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә катнашырга хокуклы.

4. Шәһәр төзелеше документациясен раслаганчы гражданның берләшмәләре һәм юридик затлар «Бак авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча карарлар әзерләүдә катнашырга хокуклы.

5. Шәһәр төзелеше эшчәнлегенә өлкәсендә гражданның, аларның берләшмәләренен һәм юридик затларның фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнашуы түбәндәгә рәвешләрдә гамәлгә ашырыла:

- гражданның жыелышларында (жыеннарында) катнашу;
- гавами тыңлауларда катнашу;
- шәһәр төзелеше документларының бәйсез экспертизаларын үз акчалары исәбеннән уздыру;

- гамәлдәгә законнарда билгеләнгән башка рәвешләр.

6. Гражданның, аларның берләшмәләренен һәм юридик затларның шәһәр төзелеше эшчәнлегенә гамәлгә ашыруда катнашу тәртібе Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Мөслим муниципаль районының муниципаль һәм башка хокукый актлары, жирле үзидарә органнарының муниципаль һәм башка актлары белән билгеләнә.

7. Башкарма комитет үз компетенциясе чикләрендә гражданның, аларның берләшмәләренен һәм юридик затларның үз мәнфәгатьләренә кагыла торган жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча гаризаларын һәм башка мөрәжәгатьләрен карый һәм билгеләнгән срокларда аларга нигезле җаваплар бирә.

8. Шәһәр төзелеше эшчәнлегенә аларның мәнфәгатьләренә кагылган яисә бозылган очракларда гражданның, аларның берләшмәләре һәм юридик затлар гамәлдәгә законнар нигезендә административ яисә суд тәртібендә үз хокукларын яклауны таләп итәргә хокуклы.

6 статья. Кагыйдәләренә үтәмәгән өчен җаваплылык

1. Әлегә Кагыйдәләренә бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфай затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары, Россия Федерациясенен башка норматив хокукый актлары нигезендә җаваплы булалар.

2 бүлек. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрдә катнашучылар

7 статья. Шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре объектлары һәм субъектлары

1. «Бак авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре объектлары түбәндәгеләр була:

- жирлек территориясе 31.01.2005 елдагы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән чикләрдә. "Мөслим муниципаль районы" муниципаль берәмлегенен һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренен территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында" 30-ТРЗ номерлы (2008 елның 18 декабрендәгә Татарстан Республикасы Канунын исәпкә алып). "Мөслим муниципаль районы" муниципаль берәмлегенен һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренен территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында" 122-ТРЗ номерлы;

- «Бак авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясе өлешендә;

- жир-мөлкәт комплекслары;

(жир кишәрлекләренә)]

капиталь төзелеш объекты

2. Жирлек территориясендә шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре субъектлары булып дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, вазыйфай затлар, физик һәм юридик затлар тора.

3. Шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләренен барлык субъектлары Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының, Россия Федерациясе законнарының һәм Татарстан Республикасы законнарының алар нигезендә кабул ителгән законлы норматив хокукый актларның, техник

регламентларның, төзелеш һәм башка махсус нормаларның һәм кагыйдэләрнең таләпләрен, әлеге Кагыйдэләрнең, Мөслим муниципаль районы Уставының, Мөслим муниципаль районы референдумында кабул ителгән хокукый актларның, Мөслим муниципаль районы Советының, Мөслим муниципаль районы башлыгының, Мөслим муниципаль районы башлыгының, «Баек авыл жирлеген» Уставының, «Баек авыл жирлеген» уставының, референдумда кабул ителгән хокукый актларның, «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Советының һәм башка хокукый актларының таләпләрен, Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге башлыгының һәм муниципаль берәмлек башлыгының «Авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге башлыгының һәм авыл жирлеген» шәһәр төзелешен һәм авыл жирлеген турындагы кануннар нигезендә, әлеге кануннар нигезендә кабул ителгән таләпләрне үтәргә тиеш.

8 статья. Мөслим муниципаль районының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Советы вәкаләтләре

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Советы вәкаләтләренә (алга таба - Совет) жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә түбәндәгеләр керә:

- Баек авыл жирлеген генераль планын, «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен жирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдэләрен, шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын раслау, әлеге документларга үзгәрешләр кертү;
- жир законнары нигезендә «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясенен жир кишәрлекләре белән идарә итү һәм эш итү тәртибен билгеләү;
- жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарә органнарындагы вазифаи затлар тарафыннан жирле әһәмияткә ия мәсьәләләрен хәл итү вәкаләтләрен үтәүне контрольдә тоту.
- төзелгән территорияләрен үстерү турында карарлар кабул итү;
- гамәлдәге законнар һәм «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыру.

9 статья. Мөслим муниципаль районының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты вәкаләтләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә башкарма комитет вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- территорияне планлаштыру документларының «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен генераль планын, Баек авыл жирлеген генераль планын, территорияне планлаштыру документларының генераль планы нигезендә эзерләнгән жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрен эзерләүне оештыру, аларны гамәлгә ашыруны тәэмин итү, моңа Россия Федерациясә Шәһәр төзелешен кодексында каралган очраklar, шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативлары керми;
- муниципаль ихтияжлар өчен «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге чикләрендә жир кишәрлекләрен сатып алу, шул исәптән сатып алу юлы белән;
- дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрдән жир кишәрлекләрен сату буенча я жир кишәрлекләрен арендау шартнамәләрен төзү хокукына, төзелгән территорияне үстерү турында шартнамә төзү хокукына хокукын оештыру һәм уздыру;
- «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә, капитал ремонтлаганда объектлар төзүгә, аларны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бирү;
- жирле әһәмиятгәге жир асты корымаларын төзү өчен «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләрдән, жирле әһәмиятгәге су объектларынан, гомумтаралган файдалы казылмалар ятмаларынан, жир асты байлыкларынан файдалануны тикшереп торуну гамәлгә ашыру;

- жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча «Баек авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының гамәлдәге законнар нигезендә билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру, «Баяково авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы карарлары белән.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге башкарма комитет вәкаләтләре яисә килешү буенча шәһәр төзелеш эшчәнлегенә, муниципаль милек, жир ресурслары белән идарә итү мәсьәләләрен хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы Баек муниципаль районының жирле үзидарә органнарына тапшырылырга мөмкин.

10 статья. Жир биләмәләреннән файдалану һәм төзү буенча комиссия

1. «Баек авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш комиссиясә (алга таба - Комиссия) әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертүне тәмин итү, килештерү һәм тикшерү, жирлек территорияләрен шәһәр төзелеш зоналаштыру мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр карау һәм әзерләү, шулай ук жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү һәм Баек муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесә каршындагы даими эшләүче консультатив орган (алга таба - Башкарма комитет җитәкчесә) тарафыннан төзелә.

2. Комиссия үз эшчәнлеген әлеге Кагыйдәләр, Башкарма комитет җитәкчесә тарафыннан раслана торган Комиссия турында нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

3. Комиссия:

- әлеге Кагыйдәләрнең 16 статьясында билгеләнгән очрақларда һәм тәртиптә гавами тыңлаулар уздыруны оештыра;

- әлеге Кагыйдәләрнең 14 статьясында билгеләнгән тәртиптә жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы гаризаны карый;

- әлеге Кагыйдәләрнең 15 статьясында билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуға, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындагы гаризаны карый;

- Әлеге Кагыйдәләрнең 33 статьясында билгеләнгән тәртиптә үзгәрешләр кертү турында яки үзгәрешләр кертү хакында тәкъдимнәрне кире кагу турында башкарма комитет җитәкчесенә тәкъдимнәр әзерли;

- әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә ашыруга һәм куллануга бәйлә муниципаль хокукый актлар, башка документлар проектларын әзерләүне оештыра;

- кирәкле мәгълүматны соратып ала;

- башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3 бүлек. Кагыйдәләрне гамәлгә керткәнчә барлыкка килгән күчемсез милекне файдалану хокукы

11 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр

1. Әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә кертүгә кадәр кабул ителгән «Баек авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча башка хокукый актлары әлеге Кагыйдәләргә каршы килми торган өлешендә кулланыла.

2. Физик һәм юридик затларга бирелгән төзелешкә рөхсәтләр әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә керткәнчә гамәлдә була.

3. Әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә керткәнчә законлы нигезләрдә булган яисә әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертелгәнчә гамәлдә булган күчемсез мөлкәт объектлары шушы объектлар:

1) тиешле территориаль зоналар өчен рөхсәт ителгән дип аталмаган куллану төренә (төрләренә) ия;

2) тиешле территориаль зоналар өчен рөхсәт ителгән дип исемләнгән файдалану төренә (төрләренә) ия, әмма тиешле объектларны урнаштыру каралмаган санитар-яклау зоналарында һәм су саклау зоналарында урнашкан;

3) элге Кагыйдэлэрдэ тиешле территориаль зоналарга карата билгелэнгэн күрсэткелэрнең параметрлары кимрэк (жир кишэрлеклэрнең майданы һәм линия үлчэмнэре, төзелеш корымаларының чиклэре чигенеше) яисэ күбрэк (төзелеш тыгызлыгы - биекле/катлылык, төзелеш проценты, жир кишэрлегеннэн файдалану коэффиценты) була.

4. Элге статьяның 3 өлешендэ күрсәтелгэн күчемсез милек объектларынан файдалану элге Кагыйдэлэрнең 12 статьясы нигезендэ Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 8-10 өлешлэре белән билгеләнэ:

1) Шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишэрлеклэре яисэ капитал төзелеш объектлары, рөхсәт ителгэн файдалану төрлэре, иң чик (минимал һәм (яисэ) максимал күләмнэре һәм иң чик параметрлары аларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү срогы билгеләнмичэ файдаланылырга мөмкин, моңа мондый жир кишэрлеклэрненнән һәм капитал төзелеш объектларынан файдалану кешенең тормышы яисэ сәламәтлге өчен куркыныч, әйләнэ-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраklar керми;

2) Элге статьяның 4 өлешендэ 1 пунктчасында күрсәтелгэн капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү мондый объектларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү юлы белән яисэ аларның рөхсәт ителгэн төзелешнең иң чик параметрларына туры килмәвен киметү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгэн жир кишэрлеклэрненнән һәм капитал төзелеш объектларынан файдалануның рөхсәт ителгэн төрлэрен үзгәртү аларны шәһәр төзелеше регламентында билгелэнгэн жир кишэрлеклэрненнән һәм капитал төзелеш объектларынан файдалануның рөхсәт ителгэн төрлэренэ туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин);

3) Элге статьяның 4 өлешендэ 1 пунктчасында күрсәтелгэн жир кишэрлеклэрненнән һәм капитал төзелеш объектларынан файдалану кеше гомере яисэ сәламәтлге, әйләнэ-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен дөвам иткән һәм куркыныч булган очракта, федераль законнар нигезендэ мондый жир кишэрлеклэрненнән һәм объектларны куллануны тыю салынырга мөмкин;

5. Жир кишэрлеклэрнең үз белдеге белән шөгыльләнүенэ, үз белдеге белән эшләүче жир кишэрлеклэрненнән файдалануга, үз белдеге белән төзелешкэ, үз белдеге белән төзелешлэрдән файдалануга карата мөнәсәбәтлэр гамәлдэге законнар белән жайга салына.

12 статья. Кагыйдэлэргэ туры килми торган күчемсез милек объектларынан файдалану һәм төзелеш үзгәрешлэре

1. 11 статьяның 3 өлешендэ күрсәтелгэн, шулай ук элге Кагыйдэлэргэ үзгәрешлэр кертелгәннен соң элге Кагыйдэлэргэ туры килмэгэн күчемсез милек объектлары аларны элге Кагыйдэлэргэ туры китерү срогын билгеләмичэ файдаланырга мөмкин.

Бер үк вакытта элге Кагыйдэлэргэ дә, техник регламентларга да (билгелэнгэн тэртиптэ үз көченэ кергәнчегэ кадэр - «Техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендэ норматив техник документлар) туры килмәүче капитал төзелеш объектларын төзилэр, э алардан файдалану кешелэр тормышы һәм сәламәтлге өчен, әйләнэ-тирә мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч тудыра. Элге объектларга карата федераль законнар нигезендэ аларны файдалануны дөвам итүне тыю булырга мөмкин.

2. Элге Кагыйдэлэргэ туры килми торган капитал төзелеш объектларының алардан файдалануның төрлэрен һәм интенсивлыгын, төзелеш параметрларын үзгәртү юлы белән гамәлгә ашырыла торган барлык үзгәрешлэре аларны элге Кагыйдэлэргэ туры китерү юлы белән генә гамәлгә ашырыла ала.

Элге Кагыйдэлэрнең 11 статьясындагы 3 өлешенең 1, 2 пунктларында күрсәтелгэн капитал төзелеш объектларының майданын һәм төзелеш күләмен арттыру рөхсәт ителми. Элге объектларда житештерү эшчәнлегенең күләмнэрен һәм интенсивлыгын, файдаланыла торган технологияне техник регламентлар белән билгелэнгэн иминлек таләплэренэ туры китермичэ (э алар үз көченэ кергәнчегэ кадэр - «Техник жайга салу турында» Федераль

законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар) арттыру рөхсәт ителми.

Әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясындагы 3 өлешенә 3 пункттында күрсәтелгән төзелеш параметрлары буенча әлеге Кагыйдәләргә туры килми торган капитал төзелеш объектлары (рөхсәт ителгән чикләр белән чагыштырганда мәйданнарны һәм биеклекләрне арттыра торган норматив чыгу, юл йөрү мөмкинлеген кыенлаштыручы яисә блоклаучы корымалар) хуплана һәм кулланыла, бу гамәлләр мондый объектларның әлеге Кагыйдәләргә туры килмәү дәрәжәсен арттырмау шарты белән кулланыла. Төзелешкә рөхсәтләр нигезендә башкарыла торган күрсәтелгән объектларга карата гамәлләр мондый объектларның әлеге Кагыйдәләргә туры килмәвен бетерүгә юнәлтеләргә тиеш.

Әлеге Кагыйдәләргә туры килми торган күчмәсез милеккә башка файдалануда файдалануның туры килми торган төрән үзгәртү рөхсәт ителми.

4 бүлек. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төрән рөхсәт бирү. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсәтгән белешмәләр

13 статья. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртібе

1. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрән мондый файдалануның башка төрән үзгәртү техник регламентлар таләпләрен үтәү шарты белән шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмчел төрләре жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына хокук ияләре тарафыннан өстәмә рөхсәтләрдән һәм килештерүләрдән башка мөстәкыйль рәвештә сайлана.

3. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрән үзгәртү турындагы карарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төрәнә кабул ителә.

4. Жир кишәрлекләреннән һәм күчмәсез мөлкәтнең башка объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрән үзгәртү хокукына түбәндәгеләр ия:

1) әлеге кишәрлекләрдә урнашкан биналарның, корымаларның бер үк вакытта милекчеләре булган жир кишәрлекләре милекчеләре;

2) аренда хокукында жир кишәрлекләренә ия биналар, төзелешләр, корымалар милекчеләре;

3) аренда хокукында жир кишәрлекләренә ия булган затлар, аның срогы аренда шартнамәсе нигезендә кимендә биш ел тәшкит итә (гомуми файдаланудагы жирләр составыннан максатчан файдалануның конкрет төрә өчен бирелгән жир кишәрлекләреннән тыш);

4) аренда хокукында жир кишәрлекләренә ия булган затлар, аның срогы биш елдан да кимрәк булса, әмма милекченәң жир кишәрлекләреннән һәм күчмәсез мөлкәтнең башка объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрән үзгәртүгә ризалыгын арендау шартнамәсендә булганда (гомуми файдаланудагы жирләр составыннан максатчан файдалануның конкрет төрә өчен бирелгән жир кишәрлекләреннән тыш);

5) күчмәсез мөлкәт объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрән үзгәртүгә милекченәң ризалыгын арендау шартнамәсендә булганда биналарга, төзелешләргә, корымаларга, аларның өлешләренә ия булган затлар;

6) күпфатирлы йортлардагы фатирлар милекчеләре - бер үк вакытта түбәндәге шартлар булган һәм түбәндәге таләпләр үтәлгән очрақларда:

6.1) күпфатирлы йортлар элге Кагыйдэлэр тарафыннан торак булмаган биналарнын беренче катларында урнашкан биналарнын торак билгеләнешен үзгәртү мөмкинлеге каралган территориаль зоналарда урнашкан;

6.2) мондый фатирларга, биналарга (күпфатирлы йортларнын гомуми кулланылыштагы биналарына) изоляцияләнган керү барлыгы турындагы таләпләр тәмин ителә;

6.3) техник куркынычсызлык регламентлары таләпләре үтәлә (ә аларны гамәлгә керткәнче - төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре, башка мәжбүри таләпләр таләпләре).

5. Әлге статьянын 1 өлешендә күрсәтелгән гамәлләрне гамәлгә ашыру тәртибе жирле үзидарәнең норматив-хокукый акты белән билгеләнә.

14 статья. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдаланунын шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү.

1. Жир участогын яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат (алга таба - шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллануга рөхсәт) шартлы рәвештә рөхсәт бирү турында гариза жибәрә.

2. Файдаланунын шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы мәсьәлә шәһәр төзелеше законнарында, «Баяково авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставында һәм «Баяково авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган гавами тыңлауларда чикләрендә жир кишәрлеге яисә рөхсәт соратып алына торган капитал төзелеш объектын урнашкан территория зонасы чикләрендә яшәүче гражданныр катнашында фикер алышырга тиеш. Жир биләмәсен яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалану төре әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булганда, жәмәгәтчелек белән фикер алышулар мондый тискәре йогынты куркынычы янаган жир участоклары һәм капитал төзелеш объектлары хокукына ия булучылар катнашында үткәрелә.

3. Комиссия әлге рөхсәт соратып алына торган жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләреннән хокукка ия булучыларга рөхсәт бирү турында карар проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында хәбәрләр жибәрә, аңа карата әлге рөхсәт соратыла торган жир кишәрлекләре белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларынын хокук ияләренә һәм әлге рөхсәт соратып алына торган капитал төзелеш объектынның бер өлеше булган биналарнын хокук ияләренә. Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затнын шартлы рәвештә рөхсәт бирү турында гаризасы кабул ителгән көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

4. Файдаланунын шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы мәсьәлә буенча гавами тыңлауларда катнашучылар Комиссиягә үзләренәң тәкъдимнәрен һәм әлге сорауга кагылышлы искәрмәләрен аларны гавами тыңлаулар беркетмәсенә кертү өчен тәкъдим итәргә хокуклы.

5. Кулланунын шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү мәсьәләсе буенча гавами тыңлаулар нәтижәләре турындагы бәяләмә муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм «Баяк авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенәң яисә Мөслим муниципаль районынын рәсми сайтында «Интернет» челтәрендә урнаштырылырга тиеш.

6. «Баяк авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә яшәүчеләргә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр аларнын үткәрелү вакыты һәм урыны турында хәбәр итү мизгеленнән алып гавами тыңлаулар үткәрү срогы «Баяк авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы һәм (яисә) муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә һәм бер айдан артык була алмый.

7. Кулланунын шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында карар проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә комиссия, кабул ителгән карарнын сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәтне файдаланунын шартлы рөхсәт ителгән төренә яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм аларны башкарма комитет житәкчесенә жибәрә.

8. Әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән рекомендацияләр нигезендә башкарма комитет житәкчесе мондый тәкъдимнәр кәргән көннән алып өч көн эчендә мондый рәхсәтне файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә яисә мондый рәхсәтне бирүдән баш тарту турында карар кабул итә. Күрсәтелгән карар муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә яисә Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» челтәрендә урнаштырылырга тиеш.

9. Куллануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү мәсьәләсе буенча гавами тыңлауларны оештыруга һәм уздыруга бәйлә чыгымнар мондый рәхсәтне бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат йөртә.

10. Жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектнан файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән төре шәһәр төзелеш регламентына, рәхсәтне шартлы рәхсәт ителгән файдалануға рәхсәт бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар уздырганнан соң Кагыйдәгә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә кертелгән очракта, мондый затка файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турындагы карар гавами тыңлаулар үткәрмичә кабул ителә.

11. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакияте башкарма органынан, вазыйфай заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органынан үз белдеге белән төзелгән корылманы ачыклау турында жирле үзидарә органына хәбәрнамә кәргән көннән башлап мондый корылма урнашкан жир кишәрлегенә карата яисә мондый корылманы жимәргәнчә яисә мондый корылманы жимәү урынына кадәр файдалануның рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү рәхсәт ителми, моңа жирле үзидарә органының әлеге хәбәрнамәне карау нәтижеләре буенча дәүләт хакияте башкарма органына, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 55 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына карата күрсәтелгән очрактар керми, һәм әлеге хәбәрнамә турында үз-үзен канәгатьләндерү турында законлы карар үз-үзен канәгатьләндерү турында канунлы карар үз көченә керми, дип кабул ителә. consultantplus://offline/ref=E601C23BE39E5CC5BA6B7E2C6CEFD920F3AA6A4507721FC3BE827FF8539C49EB3E0816E05507B6FCE086340DB87A6E4F5FDFFDD4B787hBVCJconsultantplus://offline/ref=E601C23BE39E5CC5BA6B7E2C6CEFD920F3AA6A4507721FC3BE827FF8539C49EB3E0816E05507B6FCE086340DB87A6E4F5FDFFDD4B787hBVCJ

12. Физик яисә юридик зат шартлы рәхсәт ителгән файдалану төренә яисә мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында карар суд тәртибендә шикаять бирәргә хокуклы.

15 статья. Рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читкә тайпылуға рәхсәттән белешмәләр

1. Күләме шәһәр төзелеш Регламентында билгеләнгән минималь жир участокларының күләменнән кимрәк булган жир участокларының хокук ияләре яки төзелеш өчен уңайсыз булган конфигурация яки инженерлык-геологик яки башка характеристикалары рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читләштерүгә рәхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләшү, техник регламентлар таләпләрен үтәгәндә, аерым жир кишәрлегә өчен рәхсәт ителә.

3. Рәхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуға, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт алу әлеге Кагыйдәләрнең 14 статьясында каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

16 статья. Ачык тыңлаулар үткәү

1. «Баек авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының элге Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертү турында карары проекты, территорияне планлаштыру документлары составында эзерлэнгән территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары, жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объекттын куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә яисә рөхсәт бирү мәсьәләләре, рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуға, капитал төзелеш объектларын реконструкциялүгә рөхсәт бирү «Баек авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге халкы катнашында гавами тыңлауларда каралырга тиеш.

2. Гавами тыңлауларны оештыру һәм үткөрү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы, Россия Федерациясе субъектының шәһәр төзелеш эшчәнлеге турындагы законнары, «Баек авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы һәм «Баек авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы карары нигезендә билгеләнә. Элге статьяның 1 п.1 пунктында күрсәтелгән карарлар проекты шәһәр төзелеш эшчәнлеге турындагы законнарда каралган һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенең аның нигезендә кабул ителгән норматив хокукый актларында каралган килештерүләр таләп иткән очракта, мондый килештерүне вәкаләтле орган белән «Баек авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы раслаганчы элге Кагыйдэләр буенча карар кабул итәргә кирәк.

5 бүлек. Кызыксынучы затларга төзелеш өчен бирү максатларында жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеш эзерлеге. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан төзелгән жир кишәрлекләрен бирү тәртибе турында гомуми нигезләмәләр

17 статья. Кызыксынучы затларга төзелеш өчен жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеш эзерлеге

1. Шәһәр төзелеш законнары нигезендә гамәлгә ашырыла торган территорияләренә, жир кишәрлекләрен - түбәндәгеләргә карата шәһәрне төзеп бетерү эзерлеге:

1) территорияне планлаштыру документларын - планлаштыру проектларын, нәтижәсе түбәндәгеләр булган ызанлау проектларын эзерләү юлы белән жир кишәрлекләренә яисә муниципаль жирләргә, территорияләргә бүленмәгән дәүләт яисә муниципаль жирләргә, территорияләргә:

а) жир төзелеш эшләрен уздыру өчен файдаланыла торган жир кишәрлекләренең шәһәр төзелеш планнары, төзелгән жир кишәрлекләренең өченче затлары хокукларыннан азат булган жир кишәрлекләрен бирү турында карарлар кабул итү;

б) планлаштыру структурасының беренче тапкыр төзелә торган элементлары - кварталлар, микрорайоннар чикләрендә жир кишәрлекләренең шәһәр төзелеш планнары - төзелеш максатларында комплекслы үзләштерү өчен;

2) Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 44 статьясындагы 3 һәм 4 өлешләре нигезендә проект документациясен эзерләү өчен мондый планнардан файдаланып, жир кишәрлекләренең шәһәр төзелеш планнарын (мөстәкыйль документлар буларак - территорияне планлаштыру документларын эзерләмичә) эзерләү юлы белән физик һәм юридик затларныкы булган элек төзелгән, дәүләт кадастр исәбенә узган дәүләт кадастр исәбе.

2. Жир кишәрлекләренә физик, юридик затлар тарафыннан хокуклар алу түбәндәге нормалар нигезендә гамәлгә ашырыла:

- жир законнары - күрсәтелгән хокуклар физик һәм юридик затларга дәүләт хакимияте органнары яисә жирле үзидарә органнары тарафыннан вәкаләт бирелгән дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан эзерлэнгән һәм төзелгән жир кишәрлекләренә бирелгән очрактарда;

- гражданнар һәм жир законнарын - күрсәтелгән хокукларны башка физик, юридик заттан физик, юридик зат сатып алган очрактарда;

- торақ һәм жир законнарын - урыннар милекчеләре тарафыннан күпфатирлы йортларда урнашкан жир кишәрлекләренә хокуклар сатып алынган очракта.

3. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан төзелгән жир кишәрлекләрен шәһәр төзелешенә эзерләү һәм юридик затларга бирү тәртибе шәһәр төзелеш эшчәнлеге турындагы

законнар, жир һәм торак законнары, әлеге Кагыйдәләр, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар нигезендә билгеләнә.

4. Әгәр Татарстан Республикасы законы белән башкасы билгеләнмәгән булса, «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенәң жирле үзидарә органнары жир законнары нигезендә һәм үз вәкаләтләре чикләрендә «Баек авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре белән эш итәләр, моңа законнарда билгеләнгән тәртиптә физик һәм юридик затларның милек хокуклары, шулай ук Россия Федерациясә яисә Татарстан Республикасы милек хокуклары теркәлгән жир кишәрлекләре керми.

5. Чиктәш урнашкан биналар, корылмалар, корылмалар (аларның өлешләрен, фатирларны да кертеп) милекчеләренәң хокукларын исәпкә алмыйча, шәһәр төзелешә әзерлеген һәм жир кишәрлекләре белән эш итүне гамәлгә ашыру рөхсәт ителми, алар күрсәтелгән гамәлләрне үтәү вакытына жир кишәрлекләре бүлеп бирүгә һәм әлеге биналардан, корылмалардан, күпфатирлы йортларны да кертеп, файдалану өчен кирәкле жир кишәрлекләренә хокукларны рәсмиләштерү хокукынан файдаланмаган.

Күрсәтелгән хокуклар мәжбүри тәртиптә шәһәр төзелешә эшчәнлеге турындагы законнар нигезендә һәм әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла торган территорияне планлаштыру гамәлләрен үтәү юлы белән исәпкә алына.

6. Дәүләт яисә муниципаль милектәге жирләрдән төзелгән жир кишәрлекләре, өченче затлар хокукларынан азат булып, әйләнештән алынган булсалар гына, төзелеш өчен бирелергә мөмкин.

7. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан физик һәм юридик затларга бары тик формалашкан жир кишәрлекләре генә бирелергә мөмкин. Физик, юридик затларга бирү максатларында түбәндәге жир кишәрлеге барлыкка килә:

1) территорияне планлаштыру гамәлләре ярдәмендә (ызанлау проектын планлаштыру яисә проектын әзерләү) билгеләнгән, расланган чикләрдә жир кишәрлеге өченче зат хокукларынан ирәкле булып тора (гавами сервитутларның эшчәнлек зоналары чикләрен билгеләүгә бәйлә өченче затларның хокукларына ия булу мөмкинлегеннән тыш, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә);

2) тиешле жир кишәрлеге урнашкан территория зонасының шәһәр төзелешә регламентына «Баюково авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы нигезендә күрсәтелү буларак рөхсәт ителгән файдалану билгеләнгән;

3) капитал төзелеш объектын инженер-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташтыруның техник шартлары (канализация, су, жылылык, электр белән тәэмин итү һәм элементә) билгеләнгән һәм инженер-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташтыру өчен түләү;

4) урындагы жир кишәрлегенәң чикләре билгеләнгән;

5) дәүләт кадастр исәбе башкарылды.

18 статья. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан төзелгән жир кишәрлекләрен бирү принциплары

Жирлектә дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан төзелгән жир кишәрлекләрен физик һәм юридик затларга бирү принциплары түбәндәгеләр:

- территорияне планлаштыру буенча билгеләнгән тәртиптә расланган документлар нигезендә жир кишәрлекләрен булдыру;

- төзелеш өчен жир кишәрлекләре бирү яисә төзелеш өчен жир кишәрлекләре бирү турында карар кабул ителгәнчегә кадәр территорияне планлаштыру эшләрен үткәрү;

- аукционнарда торак төзелешә өчен жир кишәрлекләре бирү;

- мондый жир кишәрлеге гражданның яисә юридик затларга файдалануга һәм (яисә) биләмәгә бирелмәгән очракта, сәүдә үткәрмичә генә, жир законнары нигезендә жир кишәрлекләре бирү, үсеш турында карар кабул ителгән төзелеш чикләрендә төзелеш өчен бирелә;

- РФ жир законнарында каралган очрақлардан тыш, объектларны урнаштыру урынын алдан килештерү процедурасы буенча жир кишәрлекләре бирүнең рөхсәт ителмәве.

19 статья. Жир кишәрлекләрен бирү тәртибе үзенчәлекләре

1. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан төзелгән жир кишәрлекләрен физик һәм юридик затларга бирү тәртибе жир законнары һәм аның нигезендә муниципаль хокукий актлар белән билгеләнә.

2. Капиталь төзелеш объектлары урнашкан жир кишәрлекләрен күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренә гомуми өләш милкенә төзү максаты белән жир кишәрлекләренә бүленмәгән булган төзелеш территорияләрендә жир кишәрлеген күчерү торақ һәм жир законнары нигезендә түләүсез гамәлгә ашырыла.

3. Оешмаган жир кишәрлекләренә биналар, төзелешләр, хокуклар корымаларын милекчеләргә бирү тәртибе жир законнары белән билгеләнә.

4. Гамәлдәге төзелеш территорияләрендә төзелеш өчен башкарма комитет, физик яисә юридик затлар инициативасы буенча төзелгән жир кишәрлекләрен бирү жир законнары һәм муниципаль хокукий актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Мондый жир кишәрлекләренә хокуклар, әлегә статьяның 3 өлешендә һәм 5 өлешендә каралган очрақлардан тыш, торғларда физик, юридик затларга бирелә.

Объектны урнаштыру урынын алдан килештермичә төзелеш өчен бирелә торган дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләре, гражданның яисә юридик затның жир кишәрлеген бирү белән кызыксынучы гаризасы нигезендә, сату (конкурслар, аукционнар) үткәрмичә, жир кишәрлеген төзү эшләрен башкарганнан соң арендага тапшырылырга мөмкин. Жир кишәрлекләрен торғлар (конкурслар, аукционнар) үткәрмичә генә арендага бирү, әгәр бер генә заявка булса, мондый тапшыру өчен тәкъдим ителә торган жир кишәрлекләре булу турындагы хәбәрнең алдан һәм алдан ук басылып чыгуы шарты белән рөхсәт ителә.

5. Гамәлдәге төзелеш территорияләрендә капитал төзелеш объектлары милекчеләре инициативасы буенча капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү максатларында жир кишәрлекләрен тиешле территорияләрдә күчәмсез милек объектлары булмаган затлар инициативасы белән, шулай ук башкарма комитет тарафыннан бирү жир законнары һәм муниципаль хокукий актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Муниципаль милектәге жир кишәрлекләре яисә дәүләт милке чикләнмәгән һәм гражданның яисә юридик затларга кулланылышка һәм (яисә) биләмәгә бирелмәгән жир кишәрлекләре үсеш турында карар кабул иткән төзелеш территориясә чикләрендә төзелешкә, төзелеш территориясен үстерү турында шартнамә төзелгән затка торғлар үткәрмичә генә, әлегә затны милеккә яисә арендага бирү шартнамәсә төзелгән төзелеш өчен бирелә. Күрсәтелгән жир кишәрлегә өчен аренда түләве күләме тиешле жир кишәрлегә өчен Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән жир салымы күләмендә билгеләнә.

Жир кишәрлекләренә хокуклар төзелгән территорияләре үстерү турында шартнамәләр төзөгән затларга билгеләнгән тәртиптә үсеш турында карар кабул ителгән территорияне азат иткәннән соң, өченче затлар хокукларынан торғлар үткәрмичә генә, бушлай бирелә.

6. Башкарма комитет, физик яисә юридик затлар инициативасы буенча аларны комплекслы үзләштерү һәм төзү максатыннан өченче затларның, территорияләренә законсыз, хокукларынан иреккә жир кишәрлекләре бирү жир законнары һәм муниципаль хокукий актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

7. Халыкка хезмәт күрсәтү өчен капитал булмаган төзелеш объектларын төзү өчен гомуми файдаланудагы территорияләр составыннан жир кишәрлекләрен бирү жир законнары һәм башка муниципаль хокукий актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

20 статья. Дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау

1. «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә территориясендә чикләре жирле әһәмияттәге капитал төзелеш объектларын урнаштыру өчен генераль планда билгеләнгән жир кишәрлекләре муниципаль ихтыяжлар өчен резервланган булырга мөмкин.

2. Муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлеген резервлау турындагы карар Башкарма комитет житәкчесә карары рәвешендә кабул ителә.

3. Муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау турында күрсәтмә кабул итү өчен жирлекнең генераль планы, территорияне планлаштыру документлары нигез була.

4. Чикләре территорияне планлаштыру документларында билгеләнгән, шулай ук дәүләт кадастр исәбенә куелган, формалашкан жир кишәрлекләре резервлаштырылырга тиеш.

5. Зарарланган жир кишәрлекләрен бирү һәм алардан файдалану жир законнары белән жайга салына.

6. Физик яисә юридик затлар милкендәге һәм муниципаль ихтыяжлар өчен резервланган жир кишәрлекләре, шулай ук күрсәтелгән жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектлары Россия Федерациясе законнары нигезендә юкка чыгарылырга (шул исәптән сатып алу юлы белән) мөмкин.

21 статья. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү турында нигезләмә

1. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү территорияләренә тотрыклы үстерүне тәмин итү, планлаштыру структурасы элементларын (кварталлар, микрорайоннар, башка элементлар) бүлеп бирү, капитал төзелеш объектлары урнашкан жир кишәрлекләре чикләрен, линия объектларын төзү һәм урнаштыру өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

2. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү территориаль зоналардан файдалану һәм (яисә) муниципаль районнары территориаль планлаштыру схемаларында, жирлекләренң, шәһәр округларының генераль планнарында билгеләнгән функциональ зоналарда жирдән файдалану һәм (яисә) төзелеш кагыйдәләрендә билгеләнгән планлаштыру структурасының бер яисә берничә катнаш элементларына карата бирелә торган территорияне планлаштыру проектына карата гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү территориаль планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (линия объектларын урнаштыруны күздә тоткан территорияне планлаштыру документларын эзерләүдән тыш); техник регламентлар, кагыйдәләр жыентыклары таләпләре; инженерлык тикшеренүләре материалларын һәм нәтижәләрен, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренен) бердәм дәүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, ачыкланган мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне планлаштыру документлары төрләренә территорияне планлаштыру проекты; территорияне ызанлау проекты керә.

5. Территорияне планлаштыру проектын эзерләү түбәндәге максат белән гамәлгә ашырыла: планлаштыру структурасы элементларын аерып алу;

гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгеләү (кызыл линияләр урнаштыру юлы белән);

капитал төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү; территорияне планлаштырыла торган үстерүнең характеристикаларын һәм чиратын билгеләү.

6. Территорияне ызанлау проектын эзерләү төзелә торган һәм үзгәртелә торган жир кишәрлекләренң чикләре урынын билгеләү; төзелгән территорияләр өчен, чикләрдә кызыл линияләр билгеләү, үзгәртү, туктату максатында гамәлгә ашырыла.

капитал төзелешнең яңа объектларын урнаштыру планлаштырылмаган, шулай ук территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлеген төзүгә һәм (яисә) үзгәртүгә бәйле рәвештә кызыл линияләр билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару, территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган жир кишәрлеген үзгәртү өчен, мондый билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару гомуми файдаланудагы территориянең чикләрен үзгәртүгә китергән шарт белән

Территорияне ызанлау проектын эзерләгәндә барлыкка килә торган һәм (яки) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренң чикләрен билгеләү шәһәр төзелеше регламентлары һәм эшчәнлекнең конкрет төрләре өчен жир кишәрлекләре бүлеп бирү нормалары, федераль

законнар һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары белән билгеләнгән башка таләпләр, техник регламентлар, кагыйдәләр жыелмасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

7. Территорияне планлаштыру документларына, эчтәлегенә, эзерләү һәм раслау тәртибенә карата гомуми таләпләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

22 статья. Жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы

1. Жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы шәһәр төзелеше эшчәнлеген субъектларны жир кишәрлеге чикләрендә капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү өчен кирәкле мәгълүмат белән тәмин итү максатларында бирелә.

2. Жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше планын эзерләү өчен мәгълүмат чыганакалары - территориаль планлаштыру һәм шәһәр төзелешен зоналаштыру документлары, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары, территорияне планлаштыру документлары, дүләт күчемсез милек кадастрындагы, территориаль планлаштыруның федераль дүләт мәгълүмат системасындагы, шәһәр төзелешен тәмин итүнең мәгълүмат системасындагы белешмәләр, шулай ук капитал төзелеш объектларын инженерлык-техник тәмин итү чөлтәрләренә тоташтыруның (технологик тоташтыруның) техник шартлары.

Шәһәр төзелеше планында түбәндәге мәгълүмат бар:

1) Әгәр жир кишәрлеге территорияне планлаштыру проекты һәм (яисә) территорияне ызанлау проекты расланган территория чикләрендә урнашкан булса, территорияне планлаштыру проекты һәм (яисә) территорияне ызанлау проекты реквизитлары

2) жир кишәрлеге чикләре турында һәм жир кишәрлегенә кадастр номеры турында (ул булганда);

3) Территорияне планлаштыруның расланган проекты (булган очракта) нигезендә капитал төзелеш объектларын планлаштырыла торган урнаштыру зонасы чикләре турында мәгълүмат

4) капитал төзелеш объектларын төзү рөхсәт ителә торган жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр турында;

5) әлеге Кодекс нигезендә билгеләнгән жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалануның төп, шартлы рәвештә рөхсәт ителгән һәм ярдәмче төрләре турында;

6) жир кишәрлеге урнашкан территория зонасы өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең инчик параметрлары турында, моңа шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламенты билгеләнми торган жир кишәрлегенә карата жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше планын бирү очракалары керми;

7) күрсәтелгән жир кишәрлегендә капитал төзелеш объектларын билгеләп куюга, параметрларга һәм урнаштыруга таләпләр турында, шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламенты билгеләнмәгән жир кишәрлегенә карата жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы бирелгән очракта;

8) Жир кишәрлеге территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территория чикләрендә урнашкан очракта, территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәмин ителешенә рөхсәт ителгән минималь дәрәжәсенә исәпләү күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен мөмкин булган максималь күләменә исәп-хисап күрсәткечләре турында мәгълүмат:

9) Жир кишәрлегеннән файдалануны чикләү турында мәгълүмат, шул исәптән жир кишәрлеге территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан булса.

10). Әгәр жир кишәрлеге мондый зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан булса, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре турында мәгълүмат:

- 11) гавами сервитутларның эшчәнлек зоналары чикләре турында;
- 12) Чикләрендә жир кишәрлеге урнашкан планлаштыру структурасы элементының номеры һәм (яисә) исеме
- 13) жир кишәрлеге чикләрендә урнашкан капитал төзелеш объектлары турында, шулай ук жир кишәрлеге чикләрендә урнашкан инженер-техник тээмин итү челтәрләре турында;
- 14) мәдәни мирас объектларының жир кишәрлеге чикләрендә мондый объектларның территорияләре чикләре турында булу яисә булмавы турында;
- 15) Капитал төзелеш объектларын жирлекнең, шәһәр округының коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларын исәпкә алып билгеләнгән инженер-техник тээмин итү челтәрләренә тоташтыруның (технологик тоташтыруның) техник шартлары турында мәгълүмат
- 16) Территорияне төзекләндерүгә таләпләр билгели торган Россия Федерациясе субъектының, муниципаль хокукый актларның норматив хокукый актлары реквизитлары
- 17) Кызыл линияләр турында мәгълүмат:

6 бүлек. Халык куллана торган жирләрнең чикләрен билгеләү, үзгәртү, теркәү, алардан файдалану

23 статья. Ачык файдаланудагы жирләр турында гомуми нигезләмәләр

1. Гавами файдаланудагы жирләр - составына түбәндәгеләр керә торган жирләр:
  - 1) хосусыйлаштырылырга тиеш булмаган һәм чикләре кызыл сызыклар ярдәмендә территорияне планлаштыру проектларында чагылдырыла торган затларның чикләнгән даирәсе алардан тоткарлыксыз файдалана торган гомуми файдаланудагы территорияләр;
  - 2) гомуми файдаланудагы территорияләр составына кертелмәгән, алар белән чикләнгән затлар даирәсе (инженерлык тээминаты челтәрләрен һәм объектларын үтеп чыгу, үтеп китү, аларга хезмәт күрсәтү өчен) каршылыксыз файдаланыла торган жир кишәрлекләренен территорияләре чикләрен планлаштыру документларында гавами сервитутларның эшчәнлек зоналары чикләре аша чагылдырып күрсәтелде.
2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пункттында күрсәтелгән жир кишәрлекләре өлешләренен хокуклары жир салымын түләүдән, аренда түләвеннән тулысынча яисә өлешчә, башкарма комитетның гавами сервитутлар билгеләү турындагы хокукый акты нигезендә жир кишәрлекләренен мондый өлешләренә карата тулысынча яисә өлешчә азат ителергә мөмкин.

Күрсәтелгән хокукый актны кабул итү тәртибе кануннар нигезендә «Баек авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.
3. Гавами файдаланудагы жирләрнең чикләре:
  - 1) әлеге Кагыйдәләрнең 22 статьясында билгеләнгән очрақларда билгеләнә һәм үзгәрә;
  - 2) әлеге Кагыйдәләрнең 23 статьясында билгеләнгән очрақларда теркәлә.

Төзелгән территорияне планировкалауны (капитал төзелеш объектлары урнашкан жир кишәрлекләренен чикләрен билгеләү гамәлләрен, төзелеш өчен физик һәм юридик затларга жир кишәрлекләре бирү өчен жир кишәрлекләренен өченче затлары хокукларыннан азат булган жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү гамәлләрен кертеп) фактта гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен теркәмичә, шулай ук гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен билгеләү яисә үзгәртү турында тәкъдимнәр куймыйча гамәлгә ашыру рөхсәт ителми.
4. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы территорияләрдән, шулай ук жирләрдән файдалану әлеге Кагыйдәләрнең 24 статьясы нигезендә билгеләнә.

24 статья. Гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен билгеләү һәм үзгәртү

1. Гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен билгеләү һәм үзгәртү түбәндәге очрақларда территорияне планлаштыру документларын эзерләү юлы белән гамәлгә ашырыла:

1) үзлештерелергә тиешле территорияләрдә беренче тапкыр билгеләнә торган кызыл сызыклар ярдәмендә гомуми файдаланудагы барлыкка килә торган (элек булмаган) территорияләрнең чикләре һәм алар белән бер үк вакытта - планировка структурасы (кварталлар, микрорайоннар) элементларының чикләре билгеләнә;

2) гавами сервитутларның эш зоналары чикләрен билгеләмичә һәм үзгәртмичә кызыл линияләр үзгәрә;

3) гавами сервитутларның эш итү зоналарын билгеләү, үзгәртү белән кызыл линияләр үзгәрә;

4) кызыл сызыклар үзгәрми, әмма гавами сервитутлар хәрәкәтенә зоналары чикләре билгеләнә, үзгәртелә.

2. Үзлештерелергә тиешле һәм төзелгән территорияләрдә гавами тыңлаулар предметы белән гавами файдалану жирләре чикләрен билгеләгәндә һәм үзгәрткәндә территорияне планлаштыру документларын раслаганда түбәндәге мәсьәләләр була:

1) кызыл сызыклар ярдәмендә бүленә һәм үзгәрә торган гомуми файдаланудагы территорияләрнең булу һәм житәрлек булуы;

2) кызыл сызыкларның үзгәртү һәм мондый үзгәрешнең нәтижәләре;

3) гавами сервитутларның эш итү зоналарының билгеләнә торган, үзгәрәп торучы чикләре;

4) планлаштыру структурасы элементлары - кварталлар, микрорайоннар чикләрендә капитал төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләре;

5) планлаштыру структурасы элементлары чикләрендә жир кишәрлекләре чикләре, шул исәптән күпфатирлы йортлар урнашкан жир кишәрлекләре чикләре.

25 статья. Гавами файдаланудагы жирләр чикләрен теркәү

1. гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен теркәү - территорияне планлаштыру проектлары булмау сәбәпле кызыл линияләр проектлары, планировка структурасының (кварталлар, микрорайоннар) һәм гомуми файдаланудагы территорияләрнең объектлап башкарылган элементлары чикләре рәвешендә сурәтләнү.

Халык алдында файдаланудагы жирләрнең чикләрен теркәү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә жирлек территориясен тәртипкә салуның вакытлыча инструменты буларак кулланылырга мөмкин. Күрсәтелгән срок узганнан соң әлегә Кагыйдәләрнең 21 статьясы нигезендә территорияне планлаштыру документларын эзерләү юлы белән гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен билгеләү һәм үзгәртү тәртибе кулланыла.

2. Төзелгән территорияләргә карата гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен теркәгәндә килештерү һәм раслау предметы түбәндәгеләр була:

1) кызыл сызыклар,

2) гавами сервитутларның эш зоналары чикләре - алар билгеләнгән очракта.

3. Килештерү субъектлары булып чиктәш урнашкан жир кишәрлекләренең, капитал төзелеш объектларының, шулай ук гавами сервитутларның эш зоналары чикләре билгеләнгән жир кишәрлекләренең хокукый ияләре тора.

4. Башкарма комитет әлегә статьяның 3 өлешендә билгеләнгән хокук ияләренә хәбәр итә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) территорияне планлаштыру документларының кызыл линияләре проекты рәвешендә эзерләнгән проекты белән танышу урыны;

2) килештерүләр үткөрү өчен җаваплы зат, телефонның, электрон почтасын күрсәтеп;

3) кызыл сызыклар проектына карата язма бәяләмәләрне жибәрү мөмкинлеген булган срок узу датасы.

Килешүнең максималь дөвамлылыгы, әгәр муниципаль хокукый акт белән башкасы билгеләнмәгән булса, хәбәр жибәрелгән көннән алып утыз көннән артмаска тиеш, әмма алтмыш көннән дә артмаска тиеш.

5. Кызыксынучы затларны язма бәяләмәләр кабул итүнең соңгы көненнән соң ун көн узгач, «Бак авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген башлыгы башкарма комитет тәкъдиме

буенча расланырга, эшлэп бетерүгә жибәрергә яисә кызыл линияләр проектын кире кагарга мөмкин.

26 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану

1. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану аларның кануннар нигезендә билгеләнүе белән билгеләнә.

2. «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында, территориаль зоналардан тыш, түбәндәгеләр чагылдырылырга мөмкин:

1) шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияләр, жир кишәрлекләре;

2) шәһәр төзелеше регламентлары - махсус сакланылучы табигать территорияләре жирләре, башка жирләр кулланылмый торган жирләр (территорияләр).

3. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән территорияләренә, жир кишәрлекләрен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында кире алу Башкарма комитетның түбәндәге территорияне планлаштыру проектларын эзерләү һәм раслау йөкләмәсенә китерә:

- кызыл линияләренә теркәү, билгеләү, үзгәртү юлы белән күрсәтелгән территорияләренң, жир участкаларының, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләренң хокукый статусы тәмин ителәчәк;

- күрсәтелгән территорияләренң, жир участкаларының төрле өлешләрен билгеләчәкләр.

7 бүлек. Күчәмсез милекнең төзелеш үзгәрешләре

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә әлеге башлык нормалары күчәмсез мәдәни мирас объектлары булмаган жир кишәрлекләренә һәм башка күчәмсез милек объектларына кагыла.

Проект документларын эзерләү, күчәмсез мөлкәт объектларына карата реставрация һәм башка эшләр башкару, кануннар нигезендә мәдәни мирас ядкарьләре булып торучы, мәдәни мирас объектларын саклау турындагы законнар белән жайга салына.

27 статья. Күчәмсез милекнең төзелеш үзгәрешләренә хокукы һәм аны гамәлгә ашыру өчен нигез. Күчәмсез милек төзелеш үзгәрешләре төрләре

1. Жир кишәрлекләре, күчәмсез мөлкәтнең башка объектлары ияләре, аларның ышанычлы затлары күчәмсез милекнең төзелеш үзгәрешләрен башкарырга хокуклы. Күчәмсез милекнең төзелеш үзгәрешләре дигәндә яңа төзелеш, реконструкция, янкорма төзү, капитал төзелеш объектларын сүтү, капитал ремонт объектларының конструктив һәм ышанычлылыгына һәм куркынычсызлыгына кагылышлы башка характеристикалар, капитал төзелеш объектларының башка шундый үзгәрешләре аңлашыла.

Күчәмсез милекнең төзелеш үзгәрешләренә хокук, әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән очраклардан тыш, шәһәр төзелеше эшчәнлегә турындагы законнар һәм әлеге Кагыйдәләренң 27 статьясы нигезендә бирелә торган төзелешкә рөхсәт булганда гамәлгә ашырылырга мөмкин.

2. Төзелешкә рөхсәт бирү түбәндәге очракта таләп ителми:

1) эшқуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыруга бәйле булмаган максатлар өчен физик затка бирелгән жир кишәрлегендә гараж төзү;

2) бакчачылыкны, дача хужалыгын алып бару өчен бирелгән жир кишәрлегендә төзелеш;

2) капитал төзелеш объектлары булмаган объектларны (киосклар, япмалар (навеслар) һәм башкалар) төзү, реконструкцияләү;

4) жир участогында ярдәмче куллану корылмаларын төзү;

4) капитал төзелеш объектларының һәм (яки) аларның өлешләренең үзгәрешләре, әгәр мондый үзгәрешләр аларның ышанычлылыгы һәм иминлегенә конструктив һәм башка характеристикаларына кагылмаса һәм шәһәр төзелеш Регламентында билгеләнгән рәхсәт ителгән төзелешнең, үзгәртеп коруның чик параметрларынан артмаса;

Шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турында Татарстан Республикасы законнары белән төзелешкә рәхсәт алу таләп ителмәгән очрақларның һәм күчмәсез милек объектларының өстәмә исемлегенә билгеләнергә мөмкин.

Моннан тыш, күчмәсез мөлкәтне куллануның рәхсәт ителгән бер төренә үзгәрешләр кертү өчен дә рәхсәт таләп ителми, шул ук вакытта түбәндәгеләр шартлар да бар:

- хокукка ия булып сайланган күчмәсез мөлкәт төре әлегә Кагыйдәләренң 11 бүлегендә төп яисә ярдәмчә буларак билгеләнгән (шәһәр төзелеш зоналаштыру картасында билгеләнгән тиешле территорияль зона өчен);

- планлаштырылган гамәлләр пространство параметрларының һәм корылмаларның тиешле конструкцияләренә үзгәрүенә бәйле түгел һәм куркынычсызлык таләпләрен бозуга китермәчәк (янгын, санитар-эпидемиологик һ.б.).

Төзелешкә рәхсәт сорамаган гамәлләрне гамәлгә ашыручы затлар мондый гамәлләрне башкару нәтижәсендә барлыкка килергә мөмкин булган нәтижәләр өчен законнар нигезендә җаваплы булалар. Күрсәтелгән затлар планлаштырылган гамәлләрнең «Баек авыл җирлегенә» муниципаль берәмлегенә норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртіптә төзелешкә рәхсәт таләп итмәве турында башкарма комитет бәйләмәсен соратып алырга хокукы.

28 статья. Проект документларын эзерләү

1. Проект документларын билгеләү, аларның составы, эчтәлегенә, эзерләү һәм раслау тәртібе шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы законнар, шулай ук Россия Федерациясенең Хөкүмәтенә норматив хокукый акты белән билгеләнә.

Россия Федерациясенең Шәһәр төзелеш кодексының 48 статьясындагы 3 өлешендә индивидуаль торак төзелеш объектларын төзгәндә, реконструкцияләгәндә, капитал ремонтлаганда проект документациясен эзерләү таләп ителми. Күрсәтелгән очрақларда йорт салучы үз инициативасы белән индивидуаль торак төзелеш объектларына карата проект документациясен эзерләүне тәмин итәргә хокукы.

2. Җир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы таләпләренә туры килү-килмәү нигезендә, шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы законнарда билгеләнгән һәм әлегә Кагыйдәләренң 27 статьясындагы 3 өлешендә күрсәтелгән очрақлардан тыш, төзелешкә рәхсәт бирелә.

3. Проект документлары җир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы нигезендә төзелгән, реконструкцияләнгән торган, җир кишәрлегенә чикләрендә төзелә торган биналарга, төзелешләргә, корылмаларга һәм аларның өлешләренә карата эзерләнә.

4. Проект документларын төзүче (заказчы) яки төзүче (заказчы) шартнамә нигезендә җәлеп ителә торган физик яисә юридик затлар (проект документациясен башкаручылар, алга таба әлегә статьяда - башкаручылар) эзерли, алар законнар таләпләренә туры килә, алар архитектура-төзелеш проекткаунуны гамәлгә ашыручы затларга куела.

Төзүчеләр (заказчылар) һәм башкаручылар арасындагы мөнәсәбәтләр гражданлык законнары белән җайга салына.

Объектларның төрле төрләренә карата проект документларын эзерләү турындагы шартнамәләренә үтәү кысаларында эзерләнә торган документларның, материалларның составы шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы законнар, Россия Федерациясенең Хөкүмәтенә норматив хокукый акты белән билгеләнә.

5. Проект документациясен эзерләү төзүче яисә заказчы йөкләмәсенең нигезендә (проект документациясен үтәүче тарафыннан шартнамә нигезендә эзерләгәндә) гамәлгә ашырыла.

Төзүче (заказчы) башкаручыга түбәндәгеләрне тәкъдим итәргә тиеш:

- шәһәр төзелеш регламентларын, кызыл линияләрен, гавами сервитутларның эш зоналары чикләрен, җир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планының башка таләпләрен үтәвә мәҗбүри булуын күрсәтеп, җир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы;

- инженерлык тикшеренүләре нәтижеләре яки башкаручыга инженер тикшеренүләрен башкару йөкләмәсе;

- проектлана торган объектны инженер-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташтыруның техник шартлары (мондый тоташудан башка объектның эшләвен тәэмин итү мөмкин булмаган очракта) яки йөкләмәне башкаручыга техник шартлар алырга.

Төзүче (заказчы) биреме проектлана торган объектка карата төзүченең (заказчының) ниятләрен чагылдыра торган текстлы һәм график материаллардан торырга мөмкин. Күрсәтелгән материаллар законнарда билгеләнгән документларга, әлеге өлештә, проект документациясен эзерләү турындагы биремне үтәү өчен, башкаручыга бирелә торган мәжбүри документлар буларак, каршы килә алмый.

6. Проект документларын эзерләү өчен Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 47 статьясында билгеләнгән тәртиптә инженерлык тикшеренүләре башкарыла.

Проект документларын тиешле инженерлык эзләнүләрен башкармыйча эзерләү һәм гамәлгә ашыру рөхсәт ителми.

Инженерлык тикшеренүләре нәтижеләрен чагылдыра торган документларның составы һәм рәвешләре Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукый актлары нигезендә шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турындагы кануннар нигезендә билгеләнә.

Инженерлык тикшеренүләре төзүче тарафыннан йә килешү нигезендә жәлеп ителә торган физик яисә юридик зат (башкаручылар) тарафыннан башкарыла, ул инженер эзләнүләрен башкаручы затларга карата куелган законнар таләпләренә туры килә.

Төзүчеләр (заказчылар) һәм инженер эзләнүләрен башкаручылар арасындагы мөнәсәбәтләр гражданлык законнары белән жайга салына.

Инженерлык тикшеренүләрен башкаручы затлар проект документациясен эзерләгәндә һәм төзелешне башкарганда кулланыла торган инженерлык эзләнүләре нәтижеләре өчен законнар нигезендә жаваплы булалар.

7. Техник шартлар эзерләнә:

- физик һәм юридик затларга дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан төзелгән жир кишәрлекләренә хокуклар биргәндә;

- жир кишәрлекләренә хокукка ия булган һәм үзләренә караган капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүне гамәлгә ашырырга теләүче затларның гарызнамәләре буенча.

Капитал төзелеш объектларының инженер-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташу максимал йөкләнешен һәм срокларын, техник шартларның гамәлдә булу срогын күздә тоткан техник шартлар, шулай ук тоташтыру өчен түләү турындагы мәгълүмат башкарма комитет яисә жир кишәрлекләренә хокук ияләре сорауы буенча ундүрт көн эчендә түләмичә инженерлык-техник тәэмин итү чөлтәрләрен эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан бирелә.

Бирелгән техник шартларның гамәлдә булу срогы һәм тоташтыру өчен түләү срогы, законнарда каралган очрактан тыш, кимендә ике елга инженерлык-техник тәэмин итү чөлтәрләрен эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан билгеләнә. Жир кишәрлегенә хокук иясе тоташтыру өчен техник шартлар һәм түләү турында мәгълүмат алганнан соң ел дәвамында үзенә бирелгән техник шартлар чикләрендә инженерлык-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташтыру өчен кирәкле йөкләнешне билгеләргә тиеш.

Инженер-техник тәэмин итү чөлтәрләрен эксплуатацияләүне гамәлгә ашыручы оешма жир кишәрлегенә хокук иясе жир кишәрлеген билгеләнгән сроктарда төзелгән яисә реконструкцияләнгән капитал төзелеш объектның жир кишәрлегенә тоташтыруның техник шартлары һәм жир кишәрлеген тоташтыру өчен түләү турындагы мәгълүмат нигезендә инженерлык-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташтыруны тәэмин итәргә тиеш.

Башкарма комитет, тиешле торглар уздыру турында карар кабул ителгән көнгә кадәр утыз көн алдан, йә дәүләт яисә муниципаль милектәге жир кишәрлеген бирү турында карар кабул ителгән көнгә кадәр, төзелеш өчен, кызыксынучы затларга инженер-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташтыруның максимал йөкләнешне, капитал төзелеш объектның инженер-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташтыру вакытын, техник шартларның гамәлдә булу срогын, шулай ук тоташтыру өчен түләү турындагы мәгълүматны тапшыра.

Техник шартларны билгеләү һәм бирү тәртибе һәм тоташтыру өчен түләүне билгеләү, шулай ук капитал төзелеш объектн инженер-техник тәмин итү челтәрләренә тоташтыру тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә ала.

8. Төзелешкә рөхсәтләр алу өчен проект документларының составы, аларны рәсмиләштерү тәртибе һәм тапшыру Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм аның нигезендә башка норматив хокукый актларда билгеләнә.

Капиталь төзелеш объектларының проект документациясе составына, линия объектларының проект документациясеннән тыш, түбәндәге бүлекләр кертелә:

1) капитал төзелеш объектларын архитектура-төзелеш проектлау, төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау өчен башлангыч белешмәләр белән, шул исәптән инженерлык-техник тәмин итү челтәрләренә тоташтыруның (технологик тоташтыруның) техник шартлары белән, һәм инженерлык эзләнүләре нәтижәләренә экспертиза уздырганчы, проект документациясенә инженерлык эзләнүләре нәтижәләренә унай экспертизаның реквизитлары белән чыгыш ясаучы аңлатма язуы;

2) жир участогының шәһәр төзелеше планында күрсәтелгән мәгълүмат нигезендә башкарылган жир кишәрлеген планлаштыру оешмасы схемасы, ә проект документациясен линия объектларына карата эзерләнгән очракта территорияне планлаштыру проекты нигезендә башкарылган бүленгән полоса проекты (линия объектн төзү, реконструкцияләү өчен территорияне планлаштыру документларын эзерләү таләп ителмәгән очрактан тыш);

3) архитектура, функциональ-технологик, конструктив, инженер-техник чишелешләр һәм (яисә) үтәүне тәмин итүгә юнәлдерелгән чаралар булган бүлекләр:

а) техник регламентлар таләпләре, шул исәптән механик, янгын һәм башка иминлек таләпләре, энергетика нәтижәлегә таләпләре, биналар, корымалар, энергетика ресурсларын биналарга, төзелешләргә һәм корымаларга (шул исәптән алар составына керә торган челтәрләргә һәм инженер-техник тәмин итү системаларына) карата исәпкә алу приборлары белән жиһазландыру таләпләре, капитал төзелеш объектны инвалидларның керүен тәмин итү таләпләре (сәламәтлек саклау, мәгариф, мәдәният, ял, спорт һәм башка социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге объектларга, транспорт, сәүдә, жәмәгать туклануы объектларына, административ, финанс, дини объектларга, торак фонды объектларына карата проект документациясен эзерләгәндә);

б) санитар-эпидемиологик таләпләр, әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге таләпләр, атом энергиясен имин файдалануга таләпләр, сәнәгать куркынычсызлыгы таләпләре, электр энергетикасы системаларының һәм электр энергетикасы объектларының ышанычлылыгын һәм куркынычсызлыгын тәмин итүгә таләпләр, объектларның террорчылыкка каршы якланганлыгы таләпләре;

в) биналарны һәм корымаларны проектлау, төзү, монтажлау, жайга салу, эксплуатацияләү процессларына таләпләр;

г) капитал төзелеш объектларын инженерлык-техник тәмин итү челтәрләренә тоташтыруның (технологик тоташтыруның) техник шартлары таләпләре;

4) капитал төзелеш объектн төзүне оештыру проекты;

5) капитал төзелеш объектларыннан имин файдалануны тәмин итүгә таләпләр;

б) капитал төзелеш объектн капитал ремонтлау эшләрен башкаруның мондый объектны имин эксплуатацияләүне тәмин итү өчен кирәкле, шулай ук күпфатирлы йортны төзү, реконструкцияләү өчен проект документациясен эзерләгән очракта күрсәтелгән эшләрнең күләме һәм составы турында белешмәләр.

Капиталь төзелеш объектларының төрле төрләренә, шул исәптән линия объектларына карата проект документациясе бүлекләренә составы һәм эчтәлегенә карата таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

Атом энергиясен (шул исәптән атом-төш жайланмаларын, атом-төш материалларын һәм радиоактив матдәләрне саклау пунктларын), Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган куркыныч житештерү объектларын, аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы, уникаль объектларны, оборона һәм иминлек объектларын файдалану объектларының проект документациясендә шулай ук гражданның оборонасы буенча чаралар,

табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге булырга тиеш.

Проект документлары түбәндәгеләр нигезендә куелган таләпләр буенча эшләнә:

- тиешле жир кишәрлеге урнашкан территория зонасының шәһәр төзелеше регламенты, жир кишәрлегенең шәһәр төзелеше планы;

- техник регламентлар (ә алар билгеләнгән тәртиптә үз көченә кергәнчегә кадәр - “Техник жайга салу турында” Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар белән);

- инженерлык тикшеренүләре нәтижеләре;

- проектлана торган объектны инженер-техник тәэмин итү мәйданчыкларыннан тыш челтәрләргә тоташтыруның техник шартлары (проектлана торган объектның эшләве мондый тоташудан башка тәэмин ителә алмаган очракта).

10. Проект документлары төзүче яисә заказчы тарафыннан раслана. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 49 статьясында каралган очракларда, төзүче яисә заказчы проект документациясе расланганчыга кадәр аны дәүләт экспертизасына жиберә. Шул ук вакытта проект документациясе дәүләт экспертизасының уңай бәяләмәсе булган очракта төзүче яки заказчы тарафыннан раслана.

29 статья. Төзелешкә рөхсәт бирү.

1. Төзелешкә рөхсәт проект документациясенең жир кишәрлегенең шәһәр төзелеше планы таләпләренә туры килүен раслый торган һәм төзүчегә капитал төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне, шулай ук аларга капитал ремонт ясауны гамәлгә ашыру хокукын бирә торган документтан гыйбарәт, моңа Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән очраклар керми.

2. «Бак авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге чикләрендә төзелешкә рөхсәт Башкарма комитет тарафыннан бирелә.

Төзелешкә рөхсәтләр бирү федераль башкарма хакимият органы яисә Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органы тарафыннан жир кишәрлекләрендә капитал төзелеш объектларын планлаштырылган төзелешкә, реконструкцияләүгә, капитал ремонтлауга карата гамәлгә ашырыла торган Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән очраклар искәrmә булып тора:

- аларга шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы кагылмый яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнми (гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм муниципаль милектәге жир кишәрлекләрендә урнашкан линия объектларыннан тыш);

- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы ихтыяжлары өчен капитал төзелеш объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм алар өчен жир кишәрлекләрен тартып алу рөхсәт ителә.

3. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә капитал төзелеш объектларының проект документациясе һәм мондый проект документациясен эзерләү өчен башкарыла торган инженерлык эзләнүләре нәтижеләре, түбәндәге капитал төзелеш объектларының проект документациясеннән тыш, дәүләт экспертизасы узарга тиеш:

1) бер гаилә яшәү өчен билгеләнгән (индивидуаль торак төзелеше объектлары) иң күбе өч катлы аерым торучы торак йортлар;

2) берничә блоктан торган, саны ун блоктан артмаган һәм аларның һәркайсы бер гаилә яшәү өчен билгеләнгән, күрше блок яисә күрше блоklar белән тоташмыйча гомуми диварга (гомуми стеналарга) ия, аерым жир кишәрлегендә урнашкан һәм гомуми файдаланудагы территориягә чыгу мөмкинлеге булган торак йортлар (блокланган төзелешнең торак йортлары);

3) бер яисә берничә блок-секциядән торган, саны дүрттән артмаган күпфатирлы йортлар, аларның һәркайсында берничә фатир һәм гомуми файдаланудагы бина урнашкан һәм һәркайсында гомуми файдаланудагы территориягә чыгу белән аерым подъезд булган күпфатирлы йортлар;

4) ике каттан да артмаган, гомуми майданы 1500 кв. метрдан артмаган һәм граждандар яшәү һәм житештерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнмәгән аерым капитал төзелеш объектлары, моңа Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 48.1 статьясы нигезендә аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы яисә уникаль объектлар булган объектлар керми;

5) гомуми майданы 1500 кв. метрдан артмаган, житештерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән һәм санитар-яклау зоналарын билгеләү таләп ителми торган яисә мондый объектлар урнашкан жир кишәрлекләре чикләре чикләрендә санитар-яклау зоналары урнаштырылган яисә Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 48.1 статьясы нигезендә аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы яисә уникаль объектлар булган объектлардан тыш, мондый зоналар билгеләү таләп ителгән аерым урнашкан капитал төзелеш объектлары.

Төзүче яисә заказчы белән килешү нигезендә проект документациясен эзерләүче яисә заказчы белән шартнамә нигезендә гамәлгә ашыра торган зат проект документациясен һәм мондый проект документациясен эзерләү өчен эшләнгән инженер эзләнүләренә нәтижәләрен Россия Федерациясә Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә аккредитацияләнгән оешмалар шартнамәсә нигезендә уздырыла торган дәүләтнеке булмаган экспертизага жиберергә мөмкин.

4. Проект документларына дәүләт экспертизасы нәтижәсә - проект документларының техник регламентлар таләпләренә һәм инженерлык эзләнүләре нәтижәләренә туры килүе (уңай бәяләмә) яисә туры килмәве (тискәре бәяләмә), Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 48 статьясындагы 13 өлешә нигезендә каралган проект документациясә бүлекләрен карап тоту таләпләренә, шулай ук инженер эзләнүләре нәтижәләренә техник регламентлар таләпләренә туры килүе турында (инженерлык эзләнүләре нәтижәләре дәүләт экспертизасына проект документациясә белән бер үк вакытта жиберелгән очракта) бәяләмә. Инженерлык тикшеренүләре нәтижәләре дәүләт экспертизасына проект документациясен дәүләт экспертизасына жибергәнчә жиберелгән очракта, дәүләт экспертизасы нәтижәсә булып инженер эзләнүләре нәтижәләренә техник регламентлар таләпләренә туры килүе (уңай бәяләмә) яисә туры килмәве (тискәре бәяләмә) тора.

Проект документларына һәм инженер тикшеренүләре нәтижәләренә дәүләт экспертизасын оештыру һәм уздыру тәртибе, проект документларына һәм инженер тикшеренүләре нәтижәләренә дәүләт экспертизасын үткәргән өчен түләү күләме һәм аны алу тәртибе Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

5. Төзүче проект документациясен раслый һәм төзелешкә рөхсәт бирү турында гариза жиберә, аңа түбәндәге документлар кушымта итеп бирелә:

1) жир кишәрлегенә хокук билгели торган документ.

2) жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы;

3) проект документларындагы материаллар.

- Аңлатмалы язу

- биналарның, корылмаларның, керү корылмаларының, керү юлларының урнашкан урыннарын, гавами һәм хосусый сервитутларның гамәлләр зоналары чикләрен билгеләп, жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы нигезендә башкарылган планлаштыру оешмасы схемасы;

- линия объектлары буенча территорияне планлаштыру документлары составында расланган кызыл линия чикләрендә линия объектын урнаштыруны раслаучы жир участогын планлаштыруны оештыру схемасы;

- архитектура карарларын күрсәтүче схемалар;

- проектлана торган капитал төзелеш объектын инженерлык-техник яктан тәмин итү чөптәренә тоташтыру (технологик тоташтыру) урыннары билгеләнгән инженерлык корылмалары, инженерлык-техник яктан тәмин итү чөптәренә жыйалма планы турында мәгълүматлар;

- төзелешне оештыру проекты;

- капитал төзелеш объектларын, аларның өлешләрен сүтү яки демонтажлау эшләрен оештыру проекты;

4) дәүләт экспертизасының уңай бәяләмәсә - Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 49 статьясында каралган объектларның проект документациясенә карата;

5) рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсәт (әгәр төзүчегә Кодекстың 40 статьясы нигезендә мондый рөхсәт бирелгән булса);

6) Мондый объектны реконструкцияләү очрагында капитал төзелеш объектынның барлык хокук ияләренең ризалыгы.

Гаризага шулай ук проект документациясенә дәүләтнеке булмаган экспертизаның уңай бәяләмәсе дә кушылырга мөмкин.

6. Индивидуаль торак төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау максатларында төзүче төзелешкә рөхсәт бирү турында вәкаләтле органга гариза жиберә. Гаризага түбәндәге документлар теркәлә:

1) жир кишәрлегенә хокук билгели торган документ.

2) жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы;

2) шәхси торак төзелеш объектын урнаштыру урынын күрсәтеп, жир кишәрлеген планлаштыру схемасы.

7. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы нигезендә, әлеге статьяның 4 һәм 5 өлешләрендә күрсәтелгән документлардан тыш, төзелешкә рөхсәт бирү өчен башка документлар таләп итү рөхсәт ителми.

8. Башкарма комитет, төзелешкә рөхсәт бирү турында гариза алган көннән алып ун көн эчендә:

- гаризага беркетелә торган документларның булуын һәм тиешенчә тугырылуын тикшерә;

- индивидуаль торак төзелеш объектын урнаштыру урынын жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы таләпләренә, кызыл сызыкларга билгеләп, проект документациясенә яисә жир кишәрлегенә планировка оешмасы схемасының туры килүен тикшерә. Рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсәт булган очракта, реконструкция проект документациясенә яисә жир кишәрлегенә планлаштыру оешмасының күрсәтелгән схемасын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкциянең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуга билгеләнгән таләпләргә туры килү-килмәүгә тикшерү уздырыла;

- төзелешкә рөхсәт бирә яки баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәт бирүдән баш тарта.

9. Төзүче гаризасы буенча башкарма комитет төзелешнең, реконструкциянең аерым этапларына рөхсәт бирергә мөмкин.

Төзелеш этабында капитал төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләү, әгәр мондый объект файдалануга тапшырылырга һәм автоном рәвештә кулланылышка тапшырылырга мөмкин булса (ягъни әлеге жир кишәрлегендә капитал төзелешнең башка объектларын төзү, реконструкцияләү), шулай ук капитал төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләү, автоном рәвештә кулланылышка кертелергә һәм эксплуатацияләнергә мөмкин (ягъни әлеге капитал төзелеш объектынның башка өлешләрен төзүгә, реконструкцияләүгә бәйсез рәвештә) капитал төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләү күздә тотыла.

10. Төзелешкә рөхсәт бирүдән баш тартуға карата төзүче суд тәртибендә шикаять бирергә мөмкин.

11. Төзелешкә рөхсәтләр бушлай бирелә.

12. Йорт салучы төзелешкә рөхсәт алган көннән алып ун көн эчендә Башкарма комитеткә түләүсез тапшырырга, инженер эзләнүләре материаллары күчermәләренә бер нөсхәсен, шәһәр төзелеш эшчәнлеген тәмин итүнең мәгълүмат системасында урнаштыру өчен проект документларын тапшырырга тиеш.

13. Төзелешкә рөхсәт капитал төзелеш объектын төзүне оештыру проектында каралган вакытка бирелә. Шәхси торак төзелешенә рөхсәт ун елга бирелә.

14. Жир кишәрлегенә һәм капитал төзелеш объектларына хокук күчкәндә төзелешкә рөхсәт бирү срогы саклана.

15. Дәүләт серен тәшкил итүче күчermәсез милек объектларын төзүгә рөхсәт Россия Федерациясенә дәүләт сере турындагы законнары нигезендә бирелә.

30 статья. Төзелеш, реконструкция һәм капитал ремонт.

1. Төзелешне, реконструкциялэүне, капиталъ ремонтлауны гамэлгэ ашыручы затлар - төзүче йә төзүче яисә заказчы тарафыннан шартнамә нигезендә жәлеп ителә торган физик яисә юридик зат, төзелешне гамэлгэ ашыручы затларга карата Россия Федерациясе законнары таләпләренә туры килә торган затлар (алга таба - төзелешне гамэлгэ ашыручы затлар) булырга мөмкин.

2. Төзүче яисә заказчы белән шартнамә нигезендә төзелешне гамэлгэ ашыручы зат тарафыннан капиталъ төзелеш объектнън төзүне, реконструкциялэүне, капиталъ ремонтлауны гамэлгэ ашырганда, төзүче яисә заказчы төзелеш өчен жир кишәрлеге һәм капиталъ ремонт ясау объектнъ эзерләргә, шулай ук төзелеш алып баручы затка инженер тикшеренүләре материалларын, проект документациясен, төзелешкә рәхсәт бирергә тиеш. Эшләрне туктату яисә аларнън туктатып тору кирәк булганда, алты айдан артык төзүче яки заказчы капиталъ төзелеш объектнън консервациялэүне тәмин итәргә тиеш.

3. Капиталъ төзелеш объектнън төзүне, реконструкциялэүне, капиталъ ремонтлауны гамэлгэ ашырганда Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы нигезендә дәүләт төзелеш күзәтчелеге, төзүче яисә заказчы алдан ук каралган булса, капиталъ төзелеш объектнън төзү, реконструкциялэү, капиталъ ремонтлау башланганчы жиде эш көнәнән дә соңга калмыйча капиталъ төзелеш объектнън дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамэлгэ ашыруга вәкаләтле башкарма хакимият органына, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимияте органына (алга таба шулай ук - дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнарына) түбәндәге документлар кушымта итеп бирелә торган эшләр башлану турында хәбәр жиберергә тиеш:

1) төзелешкә рәхсәт күчермәсе;

2) тулы күләмдә проект документациясе, ә төзелешнең тиешле этабын гамэлгэ ашыру өчен кирәкле күләмдә аерым этабына рәхсәт бирелгән очракта;

3) жирлеккә кызыл сызыклардан чигенү сызыкларын чыгару турындагы документнън күчермәсе (ваклау сызыгы);

4) эшләр башкаруны исәпкә алу алып барыла торган гомуми һәм махсус журналлар;

5) капиталъ төзелеш объектнънън проект документациясе дәүләт экспертизасы узарга тиеш булган очракта проект документациясенә дәүләт экспертизасынън уңай бәяләмәсе.

4. Төзелешне гамэлгэ ашыручы зат капиталъ төзелеш объектнън төзүче яисә заказчы йөкләмәсе (киләшү нигезендә төзелеш, реконструкция, капиталъ ремонт башкарылган очракта), проект документлары, жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы таләпләре, техник регламентлар таләпләре нигезендә төзәргә, реконструкциялэүне, капиталъ ремонтлауны гамэлгэ ашыруга тиеш һәм шул ук вакытта өченче затлар һәм әйләнә-тирә мохит өчен эшләрнең иминлеген, хезмәт иминлеге, мәдәни мирас объектларынън сакланышы таләпләрен үтәүне тәмин итәргә тиеш. Төзелешне гамэлгэ ашыручы зат шулай ук капиталъ төзелеш объектнън төзү, реконструкциялэү, капиталъ ремонтлау башкарыла торган территориягә, төзүче яисә заказчы вәкилләре, дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнары вәкилләренә керү мөмкинлеген тәмин итәргә, аларга кирәкле документлар бирергә, төзелеш контроле үткәергә, башкарма документация алып баруны тәмин итәргә, төзүчегә яисә заказчыга, эшне төгәлләү срокары турында дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнары вәкилләренә хәбәр итәргә, ачыкланган житешсезлекләрне бетерүне тәмин итәргә һәм ачыкланган житешсезлекләрне бетерү турында актлар төзегәнче эшләрне дәвам итәргә керешмәскә, кулланыла торган төзелеш материалларынън сыйфатын тикшереп торуны тәмин итәргә тиеш.

5. Капиталъ төзелеш объектнънън параметрларын мондый объектнън төзү, реконструкциялэү, капиталъ ремонтлау процессында зарурлығы ачыкланган проект документациясенән читкә этәрү бары тик яңа төзелгән төзүче яисә заказчы тарафыннан расланган проект документациясе нигезендә генә, аңа Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә тиешле үзгәрешләр кертелгәнән соң гына рәхсәт ителә.

6. Мәдәни мирас объектнъ билгеләренә ия булган объект төзелеш, реконструкциялэү, капиталъ ремонт барышында табылган очракта, төзелеш, реконструкциялэү, капиталъ ремонт ясауны туктатып торырга, капиталъ ремонт ясауны туктатырга, мондый объектнън ачыклау

турында Россия Федерациясенен мәдәни мирас объектлары турындагы законнарында каралган органнар хәбәр итәргә тиеш.

7. Реконструкция, капитал ремонт өчен жир кишәрлекләрен төзү һәм капитал төзелеш объекты өчен эзерләүгә таләпләр, башкарма документация составы һәм аны алып бару тәртибе, эшләр башкаруны исәпкә алу алып барыла торган гомуми һәм махсус журналларны алып бару рәвеше һәм тәртибе, төзелеш, реконструкция, капитал ремонт эшләрен башкару тәртибе, капитал төзелеш объекттын консервацияләү тәртибе Россия Федерациясе норматив хокукый актлары белән билгеләнергә мөмкин.

8. Чиктә урнашкан жир кишәрлекләрен яисә гомуми файдаланудагы территорияләрен төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау барышында шартнамә, шулай ук хосусый сервитут нигезендә файдаланырга мөмкин, әгәр «Баюково авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенен норматив хокукый акты белән мондый сервитутның эчтәлеген тасвирлап, халык алдында сервитут урнаштырылмаган булса.

9. Төзелеш, реконструкцияләү, капитал ремонт барышында түбәндәгеләр башкарыла:
- дәүләт төзелеш күзәтчелеге законнар нигезендә һәм әлеге статьяның 10 өлеше тәртибендә:

1) капитал төзелеш объектларын төзү, проектлау документациясе дәүләт экспертизасы узарга тиешле йә типовой проект документациясе яисә аның модификациясе булып тора;

2) капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә, капитал ремонтлауга проект документациясе дәүләт экспертизасы узарга тиеш булса, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, капитал ремонтлау объектларын реконструкцияләү һәм капитал ремонтлау;

- капитал төзелешнең барлык объектларына карата төзелеш контроле - әлеге статьяның 11 өлешендә законнар нигезендә һәм тәртиптә.

10. Дәүләт төзелеш күзәтчелеге әлеге статьяның 9 өлешендә күрсәтелгән объектларга карата гамәлгә ашырыла. Дәүләт төзелеш күзәтчелеге предметы булып капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау барышында эшләр һәм кулланыла торган төзелеш материаллары үтәлешенен, шулай ук мондый эшләрнең нәтижеләре техник регламентлар, проект документлары таләпләренә, шул исәптән энергетика нәтижеләгә таләпләренә һәм капитал төзелеш объектның файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу приборлары белән жиһазландыру таләпләренә, төзелешкә рөхсәт булу-булмауга, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 52 статьясындагы икенче һәм өченче өлеше таләпләрен үтәүгә туры килү-килмәвен тикшерү тора.

«Бак авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә чикләрендә дәүләт төзелеш күзәтчелеге вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы нигезендә Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыручы вазыйфаи затлар дәүләт төзелеш күзәтчелеге йогынтысына элгә торган барлык капитал төзелеш объектларына тоткарлыксыз керү хокукына ия.

Уздырылган тикшерү нәтижеләре буенча дәүләт төзелеш күзәтчелеге органы тарафыннан ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында күрсәтмә төзүне гамәлгә ашыручы затка бирү өчен нигез булып торучы акт төзелә. Күрсәтмәдә хокук бозу төре, норматив хокукый актка сылтама, техник регламентка, проект документациясенә күрсәтелә, таләпләр бозылган, шулай ук ачыкланган хокук бозуларны бетерү вакыты билгеләнә. Капитал төзелеш объекттын төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны күрсәтелгән срокка туктату Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексында каралган дәүләт төзелеш күзәтчелегеннән тыш, капитал төзелеш объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә, капитал ремонтлаганда дәүләт күзәтчелегенен башка төрләрен гамәлгә ашыру рөхсәт ителми.

Дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыру тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәт тарафыннан билгеләнә.

11. Төзелеш контроле башкарыла торган эшләрнең проект документациясенен, техник регламентлар таләпләренә, инженерлык эзләнүләре нәтижеләренә, жир кишәрлегенен шәһәр

төзелеш планы таләпләренә туры килүен тикшерү максатларында капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау процессында уздырыла.

Төзелеш контроле төзелешне гамәлгә ашыручы зат тарафыннан үткәрелә. Килешү нигезендә төзелеш, реконструкция, капитал ремонт үткәрелгән очракта, төзелеш контроле шулай ук төзүче яки заказчы тарафыннан үткәрелә. Төзүче яки заказчы үз инициативасы белән проект документациясен эзерләүче затны проект документациясенә үтәлә торган эшләренә туры килүен тикшерү өчен жәлеп итәргә мөмкин.

Төзелешне гамәлгә ашыручы затка капитал төзелеш объектында авария хәлендәге хәлләрнең һәр очрагы турында дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнарына хәбәр итәргә тиеш.

Капитал төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау процессында (төзелешне башкаручы зат һәм төзүче яки заказчы тарафыннан, шартнамә нигезендә капитал төзекләндерү, капитал ремонт башкарылган очракта) капитал төзелеш объектының куркынычсызлыгына йогынты ясаучы һәм төзелеш, реконструкция, капитал ремонт технологиясе нигезендә, башка эшләр башкарылганнан соң үткәрелә алмаган эшләрнең үтәлешенә контроль үткәрелергә тиеш, шулай ук, төзелеш контролен үткәрү процессында ачыкланган житешсезлекләренә бетерү инженер-техник тәмин итү челтәрләренә башка төзелеш конструкцияләрен һәм участокларын сүтмичә яки зыян китермичә, күрсәтелгән эшләрнең, конструкцияләренә һәм участокларның техник регламентларның һәм проект документларының таләпләренә туры килү-килмәвеннән башка мөмкин булмаса, инженер-техник тәминат челтәрләренә төзелеш конструкцияләренә һәм участокларының куркынычсызлыгына бәйле. Төзелеш конструкцияләренә куркынычсызлыгын тикшереп тору үткәрелгәнче, мондый конструкцияләренә иминлегенә йогынты ясый торган һәм төзелеш, реконструкция, капитал ремонт технологиясе нигезендә башка эшләрне башкарганнан соң, шулай ук проект документациясендә, техник регламентлар таләпләрендә каралган очракларда мондый конструкцияләренә сынаулар үткәрелергә тиеш. Күрсәтелгән эшләрнең үтәлешен, күрсәтелгән конструкцияләренә, инженерлык-техник тәмин итү челтәрләре участокларының куркынычсызлыгын тикшереп тору нәтижеләре буенча күрсәтелгән эшләрне, конструкцияләренә, инженерлык-техник тәмин итү челтәрләре участокларын таныклау актлары төзелә.

Эшләрнең, конструкцияләренә, инженер-техник тәмин итү челтәрләренә кимчелекләрен тикшереп тору нәтижеләре буенча ачыкланганда, төзүче яки заказчы күрсәтелгән эшләрнең үтәлешен, күрсәтелгән конструкцияләренә, инженерлык-техник тәмин итү челтәрләре участокларының куркынычсызлыгын тикшереп торуны кабат таләп итәргә мөмкин. Мондый эшләрне, конструкцияләренә, инженерлык-техник тәмин итү челтәрләре участокларын тикшерү актлары әлеге статьяның 11 өлешендәге дүртенче абзацында күрсәтелгән ачыкланган житешсезлекләренә бетергәннән соң гына төзелергә тиеш.

Башка эшләрне үтәү тиешле контрольне уздыру тәмамланган көннән алып алты айдан артык вакыт эчендә башлангычга тиеш булган очракларда капитал төзелеш объектын иминлегенә йогынты ясый торган һәм башка төзелеш корылмаларын һәм инженер-техник тәмин итү челтәрләре участокларын тикшермичә, шулай ук төзелеш конструкцияләренә һәм инженерлык-техник тәмин итү челтәрләре участокларының куркынычсызлыгын тикшереп тору мөмкин булмаган эшләрнең үтәлешен тикшереп тору, башка төзелеш корылмаларын һәм инженерлык-техник тәмин итү челтәрләре участокларын тикшермичә, тиешле актлар төзеп, кабат үткәрелергә тиеш.

Проект документларын эзерләүче затларны төзелешкә тикшереп тору өчен йорт салучы яисә заказчы жәлеп итә торган заказчы тарафыннан жәлеп ителә торган заказчы кисәтүләре капитал төзелеш объектын төзегәндә, реконструкцияләгәндә, капитал ремонтлаганда эшләрнең кимчелекләре турында язма рәвештә рәсмиләштерелергә тиеш. Күрсәтелгән житешсезлекләренә бетерү турында акт төзелә, ул күрсәтелгән житешсезлекләр турында кисәтүләр күрсәткән зат һәм төзелеш башкаручы зат тарафыннан имзалана.

Төзелеш контролен үткәрү тәртибе Россия Федерациясенә норматив хокукый актлары белән билгеләнергә мөмкин.

31 статья. Объектны кабул итү һәм объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт биру

1. Объектны кабул итү законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Объектны кабул итү актына имза салганнан соң төзүче яисә ул вәкаләт биргән зат Башкарма комитетка яисә Архитектура идарәсенә яисә төзелешкә рөхсәт биргән башка органга объектны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бирү турында гариза жибәрә.

3. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55 статьясындагы 3 өлеше нигезендә объектны файдалануга кертүгә рөхсәт бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушымта итеп бирелә:

1) жир кишәрлегенә хокук билгели торган документ.

2) жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы;

3) төзелешкә рөхсәт;

4) капитал төзелеш объектны кабул итү акты (төзелеш, реконструкцияләү төзелеш подряды шартнамәсе нигезендә башкарылган очракта);

5) төзелгән, реконструкцияләнгән капитал төзелеш объектның техник регламент таләпләренә туры килүен раслый торган һәм төзелешне гамәлгә ашыручы зат тарафыннан имзаланган документ;

6) капитал төзелеш объектның төзелгән, реконструкцияләнгән, ремонтланган параметрларының проект документациясе, шул исәптән энергетика нәтижәләгә таләпләренә һәм капитал төзелеш объектларын файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпләү приборлары белән тәмин итү таләпләренә туры килүен раслый торган һәм төзелешне гамәлгә ашыручы зат (төзүне гамәлгә ашыручы зат һәм төзүче яисә заказчы тарафыннан шартнамә нигезендә төзелеш, реконструкцияләү, капитал ремонт башкарылган очракта) тарафыннан имзаланган документ, индивидуаль торак төзелеше объектларын төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны гамәлгә ашыру очрактарыннан тыш;

7) төзелгән, үзгәртеп корылган капитал төзелеш объектның техник шартларга туры килүен раслаучы һәм инженерлык-техник тәмин итү чөптәренә эксплуатацияләүне гамәлгә ашыручы оешмалар вәкилләре тарафыннан имзаланган (алар булган очракта) документлар;

8) линияле объектны төзү, реконструкцияләү очрактарыннан тыш, төзелгән, реконструкцияләнгән капитал төзелеш объектның урнашуын, жир кишәрлеге чикләрендә инженерлык-техник яктан тәмин итү чөптәренә урнашуын һәм жир кишәрлеген планлы оештыруны тасвирлый торган һәм төзелешне башкаручы зат тарафыннан (киләшү нигезендә төзелешне, реконструкцияне гамәлгә ашырган очракта, төзелешне гамәлгә ашыручы зат һәм төзүче яисә техник заказ бирүче тарафыннан) имзаланган схема;

9) дәүләт төзелеш күзәтчелеге органы (дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыру каралган очракта) төзелгән, реконструкцияләнгән капитал төзелеш объектның техник регламентлар һәм проект документлары таләпләренә, шул исәптән энергетика нәтижәләгә таләпләренә һәм капитал төзелеш объектның файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу приборлары белән жиһазландыру таләпләренә туры килүе, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 54 статьясындагы 7 өлешендә каралган очрактарда дәүләт экология контроле бәяләмәсе.

4. Башкарма комитет, объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт бирү турында гариза кәргән көннән алып ун көн эчендә әлегә статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән документларның булуын һәм рәсмиләштерүнең дәрәсләген тикшерүне, капитал төзелеш объектны карауны һәм мөрәжәгать итүчегә объектны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бирү яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында карар кабул итүне, кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, кабул итәргә тиеш.

5. Файдалануга тапшыруга рөхсәт бирүне кире кагу өчен нигезләр:

- әлегә статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән документларның булмавы;

- капитал төзелеш объектның жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы таләпләренә туры килмәве;

- капитал төзелеш объектның төзелешкә рөхсәттә билгеләнгән таләпләргә туры килмәве;

- проект документациясен төзегән, реконструкцияләнгән капиталъ төзелеш объекты параметрларының туры килмәве; Әлеге нигез индивидуаль торак төзелеше объектларына карата кулланылмый.

Объектны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бирүдән баш тарту өчен, әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгәннәрдән тыш, төзүче тарафыннан Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 51 статьясындагы 18 өлешендә каралган таләпләргә үтәмәү нигез була. Мондый очракта объектны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бары тик төзелешкә рөхсәт биргәннән соң гына, планлаштырылган капиталъ төзелеш объектының мәйданы, биекlege һәм катлавы турында, инженерлык-техник тәмин итү чөлтәлләре турында, бер нөсхә инженерлык эзләнүләре нәтижеләре күчәрмәсе һәм проект документациясенә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 48 статьясындагы 12 өлешенә 2,8-10 һәм 11.1 пунктларында каралган бүлекчәләренә күчәрмәләренә берәр нөсхәсе яисә индивидуаль торак төзелеше объектын урнаштыру урыны билгеләнәп, жир кишәрлеген планировка оешмасы схемасының күчәрмәсе бер нөсхәсен биргән органга түләүсез бирелә.

Мондый очракта объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт түләүсез инженерлык эзләнүләре материаллары һәм проект документациясе күчәрмәләрен төзүгә рөхсәт биргән органга тапшырылганнан соң гына бирелә.

6. Объектны файдалануга кертүгә рөхсәт бирүдән баш тартуга карата суд тәртибендә дәгъва белдерелергә мөмкин.

7. Объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт төзелгән капиталъ төзелеш объектын дәүләт исәбенә кую, реконструкцияләнгән капиталъ төзелеш объектын дәүләт исәбенә алу документларына үзгәрешләр кертү өчен нигез була.

Объектны файдалануга тапшыруга рөхсәттә аны дәүләт кадастр исәбенә алу өчен кирәкле күләмдә капиталъ төзелеш объекты турында белешмәләр булырга тиеш. Мондый белешмәләренә составы «Дәүләт күчәмсез мөлкәт кадастры турында» 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә техник планының график һәм текст өлешләрендә белешмәләр составына карата билгеләнгән таләпләргә туры килергә тиеш.

8. Объектны файдалануга кертүгә рөхсәт рәвешә Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә.

8 бүлек. Йомгаклау нигезләмәләре

32 статья. Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе

1. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасының, шәһәр төзелеше регламентларының яисә әлеге Кагыйдәләр текстының теләсә нинди үзгәрешләре әлеге Кагыйдәләр үзгәрешләре дип санала.

2. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр проектын эзерләү турындагы карар башкарма комитет житәкчесе тарафыннан карар формасында кабул ителә, ә әлеге вәкаләтләр тапшырылган очракта карар Мөслим муниципаль районының жирле үзидарә органы тарафыннан кабул ителә, аңа әлеге вәкаләтләр тапшырылган.

Башкарма комитет житәкчесе әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы мәсьәләне карады:

- Әлеге Кагыйдәләр нигезләмәләрен Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында, Мөслим муниципаль районы һәм «Баяково авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органның муниципаль һәм башка хокукий актларында булган үзгәрешләргә туры китерү зарурлыгы, шулай ук төзелеш һәм жирдән файдалану, шул исәптән физик һәм юридик затлар инициативасы буенча тәкъдим ителә торган тәкъдимнәргә гамәлгә ашыру зарурлыгы аркасында.

- үзгәрешләр кертү нәтижәсендә барлыкка килгән «Баск авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә әлеге Идарә планына туры килмәве;

- территорияль зоналарның чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр керү.

3. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәр түбәндәгеләргә жибәрелә:

- федераль башкарма хакимият органнары тарафыннан әлеге Кагыйдәләр федераль әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда;

- әлеге Кагыйдәләр региональ әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан;

- Мөслим муниципаль районының жирле үзидарә органнары әлеге Кагыйдәләр муниципаль районның жирле әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда;

- жирле үзидарә органнары тарафыннан «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очракларда;

- физик яисә юридик затлар тарафыннан инициатив тәртиптә яки әлеге Кагыйдәләрне куллану нәтижәсендә жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары нәтижәле файдаланылмаса, аларның хокук ияләренә зыян салынса, жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларының хақы кими, гражданның һәм аларның берләшмәләренә хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмаган очракларда.

4. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәр Комиссия утырышында алдан карау уза.

5. Комиссиягә әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында тәкъдимнәр кәргән көннән алып утыз көн эчендә Комиссия бәяләмә эзерли, анда Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәр яисә мондый тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, кире кагу турындагы тәкъдимнәр кертелгән, һәм бәяләмәне Башкарма комитет житәкчесенә жибәрә.

6. Комиссия бәяләмәсендәгә тәкъдимнәрне исәпкә алып, башкарма комитет житәкчесе утыз көн эчендә әлеге Кагыйдәләргә үзгәреш кертү турында яисә, кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, Кагыйдәгә үзгәреш кертү турында тәкъдимне кире кагу хақында карар кабул итә һәм бу карарның күчәрмәсен мөрәжәгать итүчегә жибәрә.

7. Башкарма комитет житәкчесе Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын эзерләү турында карар кабул итү датасыннан ун көннән дә соңга калмыйча мондый карарны муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгаруны һәм күрсәтелгән хәбәрне «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә яисә Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» челтәрендә урнаштыруны тәмин итә. Мондый карар кабул итү турындагы хәбәр радио һәм телевидениедән дә таратылырга мөмкин.

8. Башкарма комитет Комиссия тәкъдим иткән Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын техник регламентлар таләпләренә, «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә генераль планына, Мөслим муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасына, Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасына, Россия Федерациясенә территорияль планлаштыру схемаларына туры килү-килмәүгә тикшерә.

9. Әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән нәтижәләр буенча тикшерү комитеты «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге башлыгына үзгәрешләр кертү проектын яисә аның әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән таләпләргә һәм документларга туры килмәве ачыкланган очракта, Комиссиягә эшләп бетерү өчен жибәрә.

10. «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге башлыгы Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын башкарма комитеттан алганда мондый проект буенча гавами тыңлаулар үткөрү турында, мондый проектны алган көннән алып ун көннән дә соңга калмыйча, карар кабул итә, шулай ук, эгәр ул шәһәр төзелеш эшчәнлегә турындагы законнарда һәм аның нигезендә Россия Федерациясә Хөкүмәтенә норматив хокукый актларында каралган булса, проектны килештерү өчен проектның юнәлеше турында карар кабул итә.

11. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын буенча гавами тыңлаулар Комиссия тарафыннан «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге уставы һәм (яисә) муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш

кодексының 28 статьясы һәм әлеге статьяның 12 һәм 13 өлешләре нигезендә Комиссия тарафыннан уздырыла.

12. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проекты буенча гавами тыңлауларның озынлыгы мондый проект басылып чыккан көннән алып кимендә ике һәм дүрт айдан да артмаска тиеш.

13. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү аерым капитал төзелеш объектын урнаштыруга яисә реконструкцияләүгә, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү буенча гавами тыңлауларга бәйле булган очракта, Кагыйдәләр мондый объектны урнаштыру яисә реконструкцияләү өчен планлаштырыла торган территория чикләрендә һәм мондый объект өчен билгеләнгән территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зона чикләрендә уздырыла. Шул ук вакытта Комиссия Кагыйдәләргә жир кишәрлеге белән уртак чиге булган жир кишәрлекләренә үзгәрешләр кертү проекты буенча гавами тыңлаулар үткөрү турында хәбәр жибәрә, анда капитал төзелешнең аерым объектын урнаштыру яисә реконструкцияләү, күрсәтелгән жир кишәрлекләре белән уртак чиге булган жир кишәрлекләрендә урнашкан биналарның, төзелешләренең, корылмаларның хокук ияләренә һәм мондый объектта урыннарның хокук ияләренә, шулай ук территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә урнашкан капитал төзелеш объектарының хокук ияләренә урнаштыру яисә реконструкцияләү планлаштырыла. Күрсәтелгән хәбәрләр “Баек авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге башлыгы Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәр буенча гавами тыңлаулар уздыру турында карар кабул иткән көннән соң унбиш көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

14. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү һәм килештерүләр алу проекты буенча гавами тыңлаулар тәмамлангач, Комиссия, мондый гавами тыңлауларның нәтижәләрен исәпкә алып, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектына үзгәрешләр кертүне тәмин итә һәм күрсәтелгән проектны башкарма комитет житәкчесенә тапшыра. Кагыйдәләр проектына мәжбүри кушымталар булып вәкаләтле орган белән килештерү турында бәяләмә, гавами тыңлаулар беркетмәләре һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә тора.

15. Башкарма комитет житәкчесе үзенә әлеге статьяның 14 өлешендә күрсәтелгән Кагыйдәләр һәм күрсәтелгән мәжбүри кушымталар проектын тәкъдим иткәннән соң ун көн эчендә күрсәтелгән проектны «Баек авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге советына жибәрү турында яисә Кагыйдәләр проектын кире кагу турында һәм аны кабат тәкъдим итү датасын күрсәтеп, эшләп бетерергә жибәрү турында карар кабул итәргә тиеш.

Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү «Баек авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан раслана. Кагыйдәләр проектына мәжбүри кушымталар булып күрсәтелгән проект буенча гавами тыңлаулар беркетмәләре һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә тора.

16. Әлеге Кагыйдәләргә «Баек авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы каравына үзгәрешләр керткәндә түбәндәгеләр тапшырыла:

- нигезләүче документлар белән үзгәрешләр кертү турында комиссия тарафыннан әзерләнгән карар проекты;

- шәһәр төзелеше эшчәнлеге өлкәсендә вәкаләтле башкарма комитетның структур бүлекчәсе белән үзгәрешләргә килештерү;

- Комиссия бәяләмәсе

- вәкаләтле орган бәяләмәсе, мондый килештерүне алу шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарда һәм аның нигезендә кабул ителгән Россия Федерациясә Хөкүмәтенен норматив хокукый актларында каралган очракта;

- гавами тыңлаулар беркетмәләре һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә.

17. «Баек авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын һәм аңа мәжбүри кушымталарны карау нәтижәләре буенча кертелә торган үзгәрешләргә расларга яисә күрсәтелгән проект буенча гавами тыңлаулар нәтижәләре нигезендә эшләп бетерүгә башкарма комитет житәкчесенә Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын жибәрергә мөмкин.

18. Әлеге Кагыйдәләргә кертелгән үзгәрешләр муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны алар имзаланганнан соң жиде көннән дә соңга калмыйча рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш, алар рәсми басылып чыккан

көннән үз көченә керә һәм «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә яисә Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» челтәрендә урнаштырыла.

19. Физик һәм юридик затлар Кагыйдәләргә суд тәртибендә үзгәрешләргә раслау турындагы карарга ризасызлык белдерергә хокуклы.

20. Россия Федерациясә дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре Россия Федерациясә законнарына, шулай ук Россия Федерациясен территорияль планлаштыру схемаларына, әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр расланганчы расланган Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемаларына туры килмәгән очракта, суд тәртибендә Кагыйдәләргә үзгәрешләргә раслау турындагы карарга ризасызлык белдерергә хокуклы.

33 статья. Кагыйдәләргә гамәлгә кертү хакында

1. Әлеге Кагыйдәләргә 2 статьясындагы 7 өлешә жирлекнең бөтен территориясенә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасын эшләгәннән соң гамәлгә кертелә. Әлеге өлешне гамәлгә керткәнчегә кадәр Кагыйдәләр шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары эшләнгән территориядә тарала.

Әлеге Закон рәсми басылып чыккан көннәннән гамәлгә керә.

II ӨЛӘШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛӘШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ МАХСУС КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНА КАРТАЛАРЫ

9 бүлек. Территорияне шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында:

1) территорияль зоналар билгеләнде - 35 статья,
2) территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар сайланган - 10 бүлек мәгълүматын чагылдыру;

3) гомуми файдаланудагы төп территорияләр (парклар, скверлар, бульварлар) һәм аларга карата шәһәр төзелешә регламентлары - махсус сакланылучы табигать территорияләре, урман фонды жирләре, су фонды жирләре, башкалар чагылдырылырга мөмкин.

Гомуми файдаланудагы төп территорияләргә һәм шәһәр төзелешә регламентлары билгеләнмәгән жирләргә карата әлеге Кагыйдәләргә 13 бүлегендә күрсәтелгән билгеләнеш билгеләнергә мөмкин.

34 статья. «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы

1. «Баек авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы (территориянең бер өлешенә) (1 нче кушымта) әлеге Кагыйдәләргә состав график өлешә булып тора, анда территорияль зоналар чикләре билгеләнә, шулай ук территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре чагылдырыла.

2. Территория зоналары чикләре һәр жир кишәрлегенә бер территорияль зонага гына туры килү таләбенә җавап бирергә тиеш. Төрле территорияль зоналарда урнашкан берничә жир кишәрлегеннән бер жир кишәрлегә төзү рөхсәт ителми. Территорияль зоналар, кагыйдә буларак, бер жир кишәрлегенә карата билгеләнми.

3. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре мәҗбүри тәртиптә чагылдырыла. Күрсәтелгән зоналарның чикләре аерым карталарда күрсәтелергә мөмкин.

4. Территория зоналары чикләре түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- жир кишәрлекләреннән гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренә бер территорияль зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләре;
  - Бак авыл жирлегенә генераль планы, Мөслим муниципаль районы территорияль планлаштыру схемасы белән билгеләнгән аларның планлаштырылган үсеш функциональ зоналары һәм параметрлары;
  - Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексында билгеләнгән территорияль зоналары;
  - территорияне планлаштыру һәм булган жирдән файдалану;
  - территорияль планлаштыру документлары һәм территорияне планлаштыру документлары нигезендә төрле категориядәге жирләренә чикләре планлаштырыла торган үзгәрешләр;
  - катнаш жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмау.
5. Территория зоналарының чикләре түбәндәгечә билгеләнә:
- магистральләр, урамнар, машиналар линиясенә капма-каршы юнәлештәге транспорт агымнарын аерып тора
  - жирлек чиге;
  - кызыл сызыкларга;
  - жир кишәрлекләре чикләренә;
  - табигать объектларының табигый чикләре;
  - башка нигезле чик.
6. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре, Россия Федерациясә законнары нигезендә билгеләнә торган, территория зоналары чикләре белән туры килмәскә дә мөмкин.
7. Әлегә Карталарның II өлешендә санап үтелгән берничә жир кишәрлегенә, күчмәс мөлкәтнең башка объектларына һәр карта буенча шәһәр төзелеш регламентлары кулланыла.
8. Әлегә картада чагылдырылган мәгълүмат шәһәр төзелеш зоналаштыру карталарының этаплап әзерлеген һәм фрагментларын кабул итүне исәпкә алып кулланыла.

10 бүлек. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар карталары әлегә Кагыйдәләренә состав график өлешә булып тора, аларда территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре чагылдырыла. Әлегә карталарда чагылдырылган мәгълүмат түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

- житештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары;
- үлөт базларының санитар-яклау зоналары;
- эчә торган су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары;
- су объектларының су саклау зоналары;
- өскә су объектларының яр буе яклау полосалары;
- су объектларының яр буйлары;
- Минзәлә һәм Мөслим нефть ятмаларының лицензия участкалары чикләре;
- утырма грунтларны үстерү зонасы;
- су басу зонасы.

35 статья. «Бак авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар карталары

2 нче кушымта "Бак авылы территориясен файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (техноген чикләүләр)", анда түбәндәгеләр сайлап алынган:

1. «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләренә, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары» СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләренә санитар-яклау зоналары проектлары һәм анкета күрсәткечләре нигезендә, алар Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенә Яр Чаллы

шәһәрәндәге территорияль бүлеге һәм Мөслим районы буенча һәм Баяк авылы буенча килештерелгән (2011 елның 30 декабрәндәге хат).

2. Россия Федерациясе Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы тарафыннан расланган Биологик калдыкларны жыю, утильләштерү һәм юкка чыгару буенча Ветеринария-санитария кагыйдәләре нигезендә урнаштырылган үлэт базының санитар-яклау зонасы 04.12.1995 ел, № 13-7-2/469.

3. Метеостанциянең әйләнә-тирә табигать мохитенең торышын күзәтүнең стационар пунктларын булдыру турындагы нигезләмә нигезендә билгеләнгән сак зонасы, аның пычрануы РФ Хөкүмәтенең 1999 елның 27 августында кабул ителгән карары белән расланган. N 972.

4. «Эчәр өчен билгеләнгән су белән тәэмин итү һәм суүткәргечләрне санитар саклау зоналары» СанПиН 2.1.4.1110-02, шулай ук жир асты суларын хужалык-эчәр сулар һәм житештерү сулары белән тәэмин итү өчен жир асты суларын чыгару максатында «Мөслим инженерлык челтәрләре» ААЖеннән файдалануга тапшырыла торган жир асты су асты сулары кишәрлеге буенча гидрогеологик бәяләмәләр белән билгеләнгән жир асты суларын санитар саклау зоналары.

5. Су саклау зоналары, яр буге яклау зоналары һәм өске су объектларының яр буге полосалары:

- Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә алып барыла торган су объектларының Дәүләт реестрына кертелгән;

- размерлары Россия Федерациясе Су кодексының 6 һәм 65 статьяларында билгеләнгән.

6. Мөслим нефть ятмасының лицензия участогы чиге «Меллянефть» ААЖ материаллары нигезендә урнаштырылган (2010 елның 24 маендагы 500 нче номерлы). «Мөслим чыганагының лицензияле участогында «Меллянефть» ААЖ объектларының урнашу схемасы»).

7. ТР Табигать ресурслары министрлыгы мәгълүматлары нигезендә урнаштырылган Минзәлә лицензия участогы чиге.

"Баяк авылы территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (табигый чикләүләр)" 3 кушымтасы, анда түбәндәгеләр сайлап алынган:

8. Баяк авылындагы Генераль план материаллары нигезендә урнаштырылган утырту грунтларын үстерү зонасы;

9. Баяк авылының Генераль планы материаллары нигезендә урнаштырылган су басу зонасы.

36 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булу зоналары картасы

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләр гамәлдә булган зоналар картасында мәдәни мирас объектларын саклау зоналары бирелергә мөмкин.

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булу чикләре аларны эшлэгән саен һәм аларга рәсми расланган документлар статусын бирү буенча тиешле карталарда теркәлә, аларга үзгәрешләр кертү тәртибендә әлегә Кагыйдәләргә кертелә.

III ӨЛӨШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

11 бүлек. Күчәмсез милекне рөхсәт ителгән файдалану төрләре һәм параметрлары өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары

37 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территорияль зоналарның төрләре

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территорияль зоналарның түбәндәге төрләре бирелгән:

Күрсәтмәләр	Территориаль зоналарның аталышы
	ТОРАК ЗОНАЛАРЫ
Ж-1	Индивидуаль торак йортлар салу зонасы
Ж-2	Урта катлы торак йортлар белән төзелеш зонасы
	ИЖТИМАГЫЙ-ЭШЛЕКЛЕ ЗОНАЛАР
ОД-1	Эшлекле, ижтимагый һәм коммерцияле билгеләнгән зона
ОД-2	Сәламәтлек саклау һәм социаль билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы
ОД-3	Мәгариф объектларын һәм фәнни комплексларны урнаштыру зонасы
ОД-4	Спорт һәм спорт-тамаша өчен билгеләнгән объектларны урнаштыру зонасы
ОД-5	дини билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы
	ЖИТЕШТЕРҮ ҺӘМ КОММУНАЛЬ ӨЛКӘЛӘР
ПК-1	III класслы куркыныч житештерү-коммуналь объектлар зонасы
ПК-2	IV-V класслы хәвефлелектәге житештерү-коммуналь объектлар зонасы
	ИНЖЕНЕРНО-ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ЗОНЫ
ИТ-1	Су алу корылмалары, башка техник корылмалар зонасы
ИТ-2	Чистарту корылмалары зонасы
ИТ-3	Инженерлык инфраструктурасы объектларын урнаштыру зонасы
ИТ-4	Транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру зонасы
	РЕКРЕАЦИОН ХАЛКЫНЫҢ ЗОННАРЫ
Р-1	Рекреацион-ландшафт территорияләре зонасы
Р-2	Табигать ландшафтлары зонасы
	МАХСУС БИЛГЕЛӘНЭШТӘГЕ ЗОНАЛАР
СН-1	Чикләнгән файдалану мөмкинлегенә чикләнгән режимлы объектларны урнаштыру зонасы
СН-2	Гамәлдәге зиратларны урнаштыру зонасы
СН-3	Жирләнү өчен ябык зиратларны урнаштыру зонасы
СН-4	Махсус билгеләнештәге яшелләндерү зонасы
СН-5	Үлэт базын урнаштыру зонасы

37.1 статья Шәһәр төзелеше регламентлары. Торак зоналары.

1. Торак зоналары күпкатлы торак йортлар, кече һәм урта каттагы торак йортлар, индивидуаль торак йортлар төзү өчен билгеләнгән.

2. Рөхсәт ителгән файдалануның төп төре объектлары территориянең кимендә 60 процентын биләргә тиеш. Территориянең 40 %ына кадәр объектларны файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләренә карата ярдәмче урыннар урнаштыру өчен файдалану рөхсәт ителә.

Ж-1. Шәхси торак йортлар белән төзелеш зонасы.

Ж-1 индивидуаль торак йортлары белән төзелеш зонасы жирле эһәмияттәге минималь рөхсәт ителгән хезмәтләр жыелмасы булган аерым торучы һәм блокланган индивидуаль торак йортлардан (коттеджлардан) торак районнарны формалаштыруның хокукый шартларын тәэмин итү өчен бүлөп бирелгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- йорт янындагы жир кишәрлекләре булган индивидуаль торак йортлар;
- участоклары булган блокланган бер гаилә йортлары

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләр

- аерым торучы яки торак йортларга кертелгән гаражлар яисә ачык автостоянкалар: индивидуаль кишәрлеккә 2 машина урыны;
- хужалык корылмалары;
- бакчалар, алгы бакчалар;
- теплицалар, оранжереяләр
- су саклау өчен индивидуаль резервуарлар;
- су алу өчен скважиналар, индивидуаль коелар (жир асты суларының якланганлыгы дәрәжәсенә карап, кимендә 30 һәм 50 м ераклыкта санитария саклау зонасы оештырылса);
- индивидуаль мунчалар, сарай бәдрәфләр;
- янгыннан саклау объектлары (гидрантлар, резервуарлар, янгынга каршы сулыклар);
- ашламалар саклау өчен майданчыклар, компост майданчыклары, чокырлар яисә тартмалар;
- чүп жыю өчен майданчыклар

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләр:

- гомуми майданы 150 кв.м дан артмаган беренче зарурлык товарлары кибетләре;
- кер юу һәм химик чистартуларның кабул итү пунктлары;
- вакытлыча сәүдә объектлары;
- даруханәләр;
- гомуми майданы 600 кв метрдан артмаган амбулатор-поликлиника учреждениеләре;
- йорт хайваннарын һәм кош-кортны тоту өчен төзелгән биналар (күршеләр арасындагы мөнәсәбәтләр сакланган очракта);
- ветеринария хастаханәләре хайваннарны даими карап тормыйча;
- спортплощадкалар, теннис кортлары;
- спорт заллары, рекреация заллары; эш вакыты буенча чикләнгән күпмаксатлы һәм махсулаштырылган клублар;
- полиция бүлекләре, участок пунктлары;
- элемент бүлекләре;
- торак-эксплуатация һәм авария-диспетчерлык хезмәтләре;
- файдалануның хезмәт күрсәтүче һәм коммерцияле төрләре объектлары алдында парковкалар;
- кәрәзле, радиореле һәм иярчен элемент антенналары;
- балалар бакчалары, мәктәпкәчә тәрбия бирүнең башка объектлары;
- башлангыч һәм урта мәктәпләр.

Жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

		Күчмәс милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның эһәмияте	
		Аерым бер гаилә йорты	Бер гаиләгә исәпләнгән торак берәмлеге блокланган-күпгаилә йортында
Жир кишәрлекләренә иң чик күләмнәре:			
Минималь майдан	кв.м	400	400

Урам (юл йөрү) фронты буйлап минималь киңлек	м	10	5
Участоклар чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары	%	45	55
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очрактарда)	м	3	3
Участок чикләренең ян-якларыннан корылмаларның минималь чикләре	м	а) 1 - брандмауэр дивар мәжбүри булганда; б) 5 - башка очрактарда	а) күрше блокларга кушылган очрактарда; б) 3 башка очрактарда
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	3	3 (төзелешне жайга салу линиясе башкасы билгеләнмәгән булса)
Төзелешләрнең максималь биеклегә	м	12	12
Жир участкалары киртэләренең максималь биеклегә	м	2,5	2,5

Шәхси ярдәмче хужалык алып бару, индивидуаль торак төзелеше, гаражлар төзү һәм урнаштыру, хужалык корылмалары төзү өчен бирелә торган жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре түбәндәге күрсәткечләргә туры килергә тиеш.

Параметрларның төрләре һәм үлчәү берәмлекләре		Күчәмсез милекне файдалануның ярдәмче һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте			
		Бакчалар, яшелчә бакчалары (ШЯХ)	Шәхси торак төзелеше,	Шәхси гаражлар	Хужалык корылмалары
Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре:					
Минималь майдан	кв.м	1000	800	10	10
Максималь майдан	кв.м	2500	1200	35	20

Башка таләпләр.

Минималь ара:

2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 катлы йортларның озын яклары арасында: 20 м дан да ким булмаган биеклектә;

балалар уеннары өчен майданчыктан алып торак биналарга кадәр - 12 м;

өлкәннәр өчен ял итү майданчыгыннан - 10 м;
автомобиль кую майданчыкларыннан - 10 м;
спорт белән шөгыльләнү өчен майданнан 10 нан 40 м га кадәр;
хужалык максатлары өчен майданчыктан - 20 м;
калдыклар өчен контейнерлар булган майданчыклардан торак йортлар, балалар
учреждениеләре, яшелләнделгән майданчыклар участкалары чикләренә кадәр - кимендә 50
м, эмма 100 м. дан да артык түгел.
Өстәмә корылмалар, автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар ягыннан да
булырга рөхсәт ителми.

Ж-2. Урта катлы торак йортлар белән төзелеш зонасы.

Ж-2 уртача этажлы торак йортлары белән төзелеш зонасы торак районнарын
формалаштыру өчен 5 каттан да югары булмаган күләмдә торак йортларны урнаштыру өчен
бүлеп бирелгән. Көндәлек хезмәт күрсәтү объектларын һәм эшчәнлекнең башка төрләрен,
коммерциячел булмаган коммуналь предприятиеләр, шулай ук ял, уеннар, спорт
майданчыклары урнаштыру рөхсәт ителгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- күпфатирлы йортлар 5 каттан югары түгел;
- балалар, спорт, хужалык, ял майданчыклары;
- гомуми майданы 400 кв.м дан артмаган торак йортларның 1-2 катындагы офислар
(торак кварталлар эчендә урнашкан торак йортлардан тыш);
- элемент бүлекләре;
- телефон һәм телеграф станцияләре
- даруханәләр;
- гомуми майданы 600 кв.м дан артмаган поликлиникалар;
- беренче кирәкле товарлар кибетләре (гомуми майданы 400 кв. м дан артмаган);
- халыкка хезмәт күрсәтү объектлары (көнкүреш техникасын ремонтлау
предприятиеләре, чәчтарашханә, ателье һ.б.);

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- хужалык корылмалары;
- бакчалар, алгы бакчалар;
- янгыннан саклау объектлары (гидрантлар, резервуарлар, янгынга каршы сулыклар);
- чүп жыю өчен майданчыклар;
- спорт заллары, спорт клублары, рекреация заллары (бассейнлы яки без);
- балалар майданчыклары, ял итү өчен майданчыклар, спорт дәрәсләре;
- индивидуаль жиңел автомобильләр өчен гаражлар (төзелгән-кушып төзелгән, жир
асты, ярымжир асты автомобильләре);
- индивидуаль жиңел автомобильләргә (парковкаларны) вакытлыча саклау өчен ачык
автостоянкалар;
- индивидуаль жиңел автомобильләргә вакытлыча саклау өчен ачык кунак (бушлай)
автостоянкалары.
- файдалануның хезмәт күрсәтүче һәм коммерцияле төрләре объектлары алдында
парковкалар

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- картлар һәм инвалидлар өчен интернатлар, бала йорты, приютлар, куну йортлары;
- йорт яны кишәрлекләре белән блокланган торак йортлар;
- аз гайләле кунакханә тибындагы торак йортлар;
- кунакханәләр, тулай тораклар;
- балалар бакчалары, мәктәпкәчә тәрбия бирүнең башка объектлары;
- башлангыч һәм урта мәктәпләр;

- полиция бүлекләре, участок пунктлары;
- компьютер үзәкләре, интернет-кафе;
- кафе, кабымлык, бары, ресторанныр, шул исәптән күпкаты торак йортларның 1-2 катында;
- киосклар, лотка сәүдәсе, ваклап сату һәм халыкка хезмәт күрсәтү өчен вакытлыча павильоннар;
- су саклау өчен жәмәгать резервуарлары;
- торак-эксплуатация һәм авария-диспетчерлык хезмәтләре;
- индивидуаль жиңел автомобильләре вакытлыча саклау өчен жиң асты һәм ярымжиң асты автостоянкалары;
- АЗС (жиңел автотранспортны сыек ягулык белән, шул исәптән хезмәт күрсәтү объектлары (кибетләр, кафелар) белән ягулык салу өчен генә дә, 3 ТРК һәм санитар-яклау зонасы кимендә 50 м булганда);
- авторемонт остаханәләре (буяу һәм кул эшләрен 5 пост һәм төшереп калдыру, шулай ук санитар-яклау зонасын кимендә 50 м оештыру шартларында);
- кәрәзле, радиореле һәм иярчен элементә антенналары; этләре йөртү өчен мәйданчыклар

Жиң участокларының иң чик күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү түбәнгерәк таблица күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Параметрларның төрләре һәм үлчәү берәмлекләре		Күчәмсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның эһәмияте	
		Блокланган йортта бер гаиләгә торак берәмлеге	Күпфатирлы йортлар каттан югары түгел 3
Жиң кишәрлекләренә иң чик күләмнәре:		400	600
Минималъ мәйдан	кв.м		
Урам (юл йөрү) фронты буйлап минималъ киңлек	м	5	12
Участоклар чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең соңгы параметрлары			
Участок төзелешенә максималъ проценты	%	45	55
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималъ чигенеше (башка күрсәткеч төзелеш линиясе белән билгеләнмәгән очрактарда)	м	3	3
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималъ чикләре	м	а) күрше блоктарга кушылган очракта (б) брандмауэр стеналары мәжбүри булганда) 3 башка очрактарда	3
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның	м	10 (әгәр төзелешне жайга салу линиясе билгеләнмәгән булса)	6

максималь чигенеше			
Бинаның максималь биекlege	м	12	16
Жир участкалары киртэлэренең максималь биекlege	м	2,5	2,5

*Чиктәш участоклар арасындагы материал һәм тип киртэләр, яшелчә бакчалары белән тәмин ителгән өлештә кояш яктысын үткәрә торган челтәрсыман итеп кабул ителә.

Башка таләпләр.

Минималь ара:

2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 катлы йортларның озын яклары арасында: 20 м дан да ким булмаган биеклектә;

балалар уеннары өчен мәйданчыктан алып торак биналарга кадәр - 12 м;

өлкәннәр өчен ял итү мәйданчыгынан - 10 м;

автомобиль кую мәйданчыкларынан - 10 м;

спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданнан 10 нан 40 м га кадәр;

хужалык максатлары өчен мәйданчыктан - 20 м;

калдыклар өчен контейнерлар булган мәйданчыклардан торак йортлар, балалар учреждениеләре, яшелләндерелгән мәйданчыклар участкалары чикләренә кадәр - кимендә 50 м, эмма 100 м. дан да артык түгел.

Өстәмә корымалар, автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар ягыннан да булырга рөхсәт ителми.

Рөхсәт ителгән социаль, коммуналь-көнкүреш, административ һәм башка билгеләнештәге объектлар торак йортларның түбәнге ике катында урнашырга яки аларга, Әгәр дә алар торак (ишегалды) территориясеннән аерымланган булса, автотранспортка вакытлыча килү өчен кунак ачык автостоянкалары оештыру өчен подъездлар һәм мәйданчыклар булган очракта, теркәлергә мөмкин.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелешен проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләре нигезендә билгеләнә.

37.2 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары. Ижтимагый-эшлекле зоналар.

1. Ижтимагый - эшлекле зоналар сәламәтлек саклау, мәдәният, сәүдә, жәмәгать туклануы, социаль һәм коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү, эшкуарлык эшчәнлеге, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү учреждениеләре, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләре, культ биналары, автомобиль транспорты тукталышлары, эшлекле, финанс билгеләнешендәге объектлар, гражданның тормыш эшчәнлеген тәмин итүгә бәйле башка объектлар урнаштыру өчен билгеләнгән.

2. Территория зонасында урнаштырыла торган объектлар территориянең 75% мәйданында рөхсәт ителгән төп төрләргә туры килергә тиеш. Территориянең 25 % ына кадәр әлеге Кагыйдәләр тарафыннан ярдәмче буларак билгеләнгән объектларны урнаштыру өчен файдалану рөхсәт ителә.

ОД-1. Эшлекле, ижтимагый һәм коммерцияле билгеләнгән зона.

ОД-1 эшлекле, ижтимагый һәм коммерцияле билгеләнгән зона, күпфункцияле билгеләнештәге административ, эшлекле, ижтимагый, мәдәни, хезмәт күрсәтүче һәм коммерцияле төрләргә куллануның киң спектры булган объектлар формалаштыруның хокукый шартларын тәмин итү өчен бүлөп бирелгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләрә

- бизнес, сәүдә һәм хезмәт күрсәтүнең башка төрләрә белән шөгьльләнү өчен беренче каттан (яки беренче каттан) файдаланып, күпфатирлы торак йортлар;
- административ-хужалык, эшлекле, ижтимагый учреждениеләр һәм оешмалар;
- күпфункцияле эшлекле һәм хезмәт күрсәтү биналары;
- офислар;
- вәкиллекләр;
- кредит-финанс учреждениеләрә;
- суд һәм юридик органнар;
- санитар-яклау зонасы булдыруны таләп итми торган проект, фәнни-тикшеренү һәм тикшеренү оешмалары;
- кунакханә
- мәгълүмат туристлык үзәкләрә;
- мәдәният һәм сәнгать учреждениеләрә;
- музейлар, күргәзмә заллары, галереялар;
- Клублар
- биючеләр, дискотекалар;
- кибетләр;
- базарлар;
- сәүдә комплекслары;
- сәүдә-күргәзмә комплекслары;
- сәүдә-күнел ачу комплекслары;
- жәмәгать туклануы предприятиеләрә;
- көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары;
- элементәнең үзәк предприятиеләрә;
- торак-коммуналь хужалык предприятиеләрә
- ЮХИДИ, РОВД, ЮХИДИ бүлекләрә аерым тора.
- полиция бүлекләрә, участок пунктлары;
- ветеринария хастаханәләрә хайваннар асрамыйча;
- даруханәләр;
- беренче медицина ярдәме күрсәтү пунктлары

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләрә

- жиңел автотранспортны вакытлыча саклау өчен автостоянкалар (кунакчыл, ачык, жир асты һәм ярымжир асты, күпкатлы)

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләрә:

- балалар мәйданчыклары, ял итү өчен мәйданчыклар;
- этләр йөртү өчен мәйданчыклар;
- хужалык мәйданчыклары;
- төзелгән-кушып бирелгән хезмәт күрсәтү объектлары;
- күпфункцияле ижтимагый-торак биналар (торак биналары булган комплекста административ, хезмәт күрсәтүче һәм эшлекле объектлар);
- конфессиональ объектлар;
- вакытлыча сәүдә объектлары;
- индивидуаль жиңел автомобиль гаражлары (жир асты, ярымжир асты, күпкатлы, төзелгән яисә төзелгән);
- индивидуаль жиңел автомобильләрне даими саклау өчен автостоянкалар;
- АЗС

Жир кишәрлекләрәннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участокларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның майданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 5 кат (мансард катын да кертеп);

Төп төзелешнең иң чик биекlege - 20 м.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле төзелешнең максималь коэффициенты - 0,8.

рөхсәт ителгән төзелешнең башка параметрлары:

ОД1 зонасы өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән куллану төрләренә туры килә торган объектларны урнаштыру өчен жир кишәрлекләренең күләмнәре шәһәр төзелешен проектлау нормативлары таләпләре нигезендә кабул ителә.

Участоктагы урамнардан һәм корылмалардан минималь ераклыклар:

урамнарның кызыл сызыгынан алып төзелешләргә кадәр - 5 м, юлларның кызыл сызыгынан 3 м га кадәр;

мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кызыл линиядән төп төзелешкә кадәр – 10 м;

2-3 катлы биналарның озын яклары арасындагы ераклык 15 м дан да ким түгел, 4 кат биекlege кимендә 20 м, инсоляция һәм яктырту исәпләрен исәпкә алып, янгынга каршы таләпләренә һәм көнкүреш өзеклекләрен исәпкә алып.

ОД-2. Сәламәтлек саклау һәм социаль билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы

Сәламәтлек саклау һәм социаль билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы сәламәтлек саклау һәм социаль яклау учреждениеләрен, шулай ук зонаның төп билгеләнешенә карата хезмәт күрсәтүче объектларны урнаштыру өчен бүлөп бирелгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- стационарлар;
- амбулатор-поликлиника учреждениеләре;
- социаль яклау учреждениеләре.
- ашыгыч ярдәм станцияләре;
- даруханәләр;
- беренче медицина ярдәме күрсәтү пунктлары

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- махсус билгеләнештәге ведомство жиңел автомобильләренең гаражлары;
- индивидуаль жиңел автомобильләренә вакытлыча саклау өчен автостоянкалар (ачык, жир асты, ярымжир асты, күпкатлы)

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- махсус билгеләнештәге стационарлар;
- социаль яклауның махсус учреждениеләре;

- конфессиональ объектлар.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участкаларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 5 кат (мансард катын да кертеп);

Төп төзелешнең иң чик биекlege - 20 м.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

Төзелешнең максималь коэффициенты - 0,8.

рөхсәт ителгән төзелешнең башка параметрлары:

ОД2 зонасы өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән куллану төрләренә туры килә торган объектларны урнаштыру өчен жир кишәрлекләренең күләмнәре шәһәр төзелешен проектлау нормативлары таләпләре нигезендә кабул ителә.

Участоктагы урамнардан һәм корылмалардан минималь ераклыклар:

урамнарның кызыл сызыгынан алып төзелешкә кадәр - 5 м, юлларның кызыл сызыгынан алып төзелешкә кадәр - 3 м;

стационар булган дөвалау учреждениеләре өчен кызыл линиядән алып төп корылмага кадәр – 30 м;

2-3 кат биеклегендәге биналарның озын яклары арасындагы ераклык 15 м, 4 кат биекlege кимендә 20 м, инсоляция һәм яктырту исәпләрен исәпкә алып, янгынга каршы таләпләрне һәм көнкүреш өзеклекләрен исәпкә алып;

дөвалау учреждениесе бинасы арасында стационар һәм башка ижтимагый һәм торак биналар – кимендә 50 м.

ОД-3. Мәгариф объектларын һәм фәнни комплексларны урнаштыру зонасы

ОД-3 зонасы гомуми белем бирү учреждениеләрен, югары һәм урта һөнәри белем бирү учреждениеләрен, фәнни-тикшеренү учреждениеләрен, шулай ук зонаның төп билгеләнешенә карата хезмәт күрсәтүче объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- балалар бакчалары, мәктәпкәчә белем бирүнең һәм тәрбиянең башка объектлары;
- башлангыч һәм урта мәктәпләр;
- югары уку йортлары;
- урта махсус уку йортлары;
- уку-лаборатория, фәнни-лаборатория, житештерү-лаборатория корпуслары; уку-житештерү остаханәләре;
- фәнни комплекслар

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- остаханәләр (сәнгать, скульптура, столяр һ.б.);
- Тулай тораклар
- кунакханәләр, кунак йортлары;
- китапханәләр, архивлар;

- мәгълүмат, компьютер үзәкләре;
- спортзаллар, рекреация заллары (бассейнлы яки без), бассейннар;
- спорт майданчыклары, стадионнар, теннис кортлары

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- Клублар
- музейлар, күргәзмә заллары;
- биючеләр, дискотекалар;
- дини билгеләнештәге объектлар;
- жәмәгать туклануы предприятиеләре (ашханәләр, кафе, экспресс-кафе, буфетлар);
- кер юу һәм химик чистарту пунктлары, кер юу урыннары; көнкүреш техникасының ремонтлау остаханәләре, чәчтарашханә һәм хезмәт күрсәтүнең башка объектлары;
- элемент бүлекләре;
- почта бүлекчәләре, телефон һәм телеграф станцияләре;
- даруханәләр;
- беренче медицина ярдәме күрсәтү пунктлары;
- консультация поликлиникалары;
- полиция бүлекләре, участок пунктлары;
- гомуми майданы 400 кв.м дан артмаган беренче зарурлык товарлары кибетләре;
- ижтимагый бәдрәфләр;
- киосклар, лотка сәүдәсе, ваклап сату һәм халыкка хезмәт күрсәтү өчен вакытлыча павильоннар;
- парковка
- ачык автостоянкалар;
- кәрәзле, радиореле һәм иярчен элемент антенналары;
- янгыннан саклау объектлары

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участокларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның майданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биеклегенә

Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 5 кат (мансард катын да кертеп);

Төп төзелешнең иң чик биеклегенә - 20 м.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

Төзелешнең максималь коэффициенты - 0,8.

рөхсәт ителгән төзелешнең башка параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төрләренә туры килә торган объектларны урнаштыру өчен жир кишәрлекләренә күләмнәре шәһәр төзелешен проектлау нормативлары таләпләре нигезендә кабул ителә.

Участоктагы урамнардан һәм корылмалардан минималь ераклыктар:

мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кызыл линиядән төп төзелешкә кадәр - 10 м.

ОД-4. Спорт һәм спорт-тамаша өчен билгеләнгән объектларны урнаштыру зонасы

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- универсаль спорт һәм тамаша залы яисә комплекслар (трибуналар белән);

- спорт ареналары (трибуналар белән);
- Аквапарк
- велотреклар;
- яхт-клублар, көймә станцияләре;
- спорт мәктәпләре;
- спортзаллар, рекреация заллары (бассейнлы яки без), бассейннар;
- күпмаксатлы һәм махсуслаштырылган билгеләнештөгә клублар;
- спорт клублары;
- спортплощадкалар, теннис кортлары;
- ипподромнар

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- күргәзмә заллары;
- биючеләр, дискотекалар;
- кинотеатрлар, видеосалоннар;
- жәмәгать туклануы предприятиеләре (кафелар, кабымлыклар, ресторанныр, барлар);
- даруханәләр;
- беренче медицина ярдәме күрсәтү пунктлары;
- ижтимагый бәдрәфләр;
- файдалануның спорт тамашалары, хезмәт күрсәтүче һәм коммерцияле төрләре объектлары алдында парковкалар

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- мотодромнар, картинглар;
- телевизион һәм радиостудиялар;
- элемтә бүлекләре, почта бүлекчәләре, телефон һәм телеграф станцияләре;
- полиция бүлекләре, участок пунктлары;
- консультация поликлиникалары;
- кибетләр;
- киосклар, лотка сәүдәсе, ваклап сату өчен вакытлыча павильоннар;
- кунакханәләр, кунакларны кабул итү йортлары;
- мунча, сауна;
- аерым торучы яки бинага төзелгән күпбаскычлы стоянкалар, гаражлар;
- ачык автостоянкалар;
- кәрәзле, радиореле һәм иярчен элемтә антенналары;
- янгыннан саклау объектлары

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участокларының иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре, шул исәптән аларның майданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минимал тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биеклегә билгеләнергә тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максимал коэффициенты:

Төзелешнең максимал коэффициенты - 0,8.

рөхсәт ителгән төзелешнең башка параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төрләренә туры килә торган объектларны урнаштыру өчен жир кишәрлекләренә күләмнәре шәһәр төзелешен проектлау нормативлары таләпләре нигезендә

кабул ителә.

Участоктагы урамнардан һәм корылмалардан минималь ераклыклар:

урамнарның кызыл сызыгынан алып төзелешкә кадәр - 5 м, юлларның кызыл сызыгынан алып төзелешкә кадәр - 3 м;

2-3 катлы биналарның озын яклары арасындагы ераклык 15 м дан да ким түгел, 4 кат биеклегә кимендә 20 м, инсоляция һәм яктырту исәпләрен исәпкә алып, янгынга каршы таләпләрне һәм көнкүреш өзеклекләрен исәпкә алып.

ОД-5. Дини билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- дини билгеләнештәге объектлар;
- культ жибәрүгә бәйлә объектлар;
- дини юнәлештәге уку йортлары;
- Кунакханәләр, килүчеләр йортлары

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- хужалык корпуслары;
- руханиларның һәм хезмәт күрсәтүче персоналның торак йортлары

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- даруханәләр;
- киосклар, лотка сәүдәсе, ваклап сату өчен вакытлыча павильоннар;
- иҗтимагый бәдрәфләр;
- парковкалар

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участкаларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның майданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биеклегә билгеләнергә тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

Төзелешнең максималь коэффициенты - 0,8.

рөхсәт ителгән төзелешнең башка параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төрләренә туры килә торган объектларны урнаштыру өчен жир кишәрлекләренең күләмнәре шәһәр төзелешен проектлау нормативлары таләпләре нигезендә кабул ителә.

37.3 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары. Житештерү һәм коммуналь зоналары

Житештерү һәм коммуналь зоналар сәнәгать, коммуналь-склад объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән, шулай ук аларның эшчәнлеген тәмин итүче инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларын һәм шәһәр төзелеше регламентларында каралган башка объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән.

ПК-1. III класслы куркыныч житештерү-коммуналь объектлар зонасы

ПК-2 куркынычының III класслы житештерү-коммуналь объектлары зонасы коммуналь-житештерү предприятиелерен формалаштыруның хокукый шартларын 300 метрлы санитар-яклау зонасына ия булган III класслы куркынычтан югарырак тээмин итү өчен бүлөп бирелгән. Житештерү эшчәнлеген үстерүгә ярдәм итә торган кайбер коммерция хезмәтләре дә кертелә. Бердәм зонада күчөмсөз милекнең рөхсәт ителгән төрлө төрлөрен кушу норматив санитария таләпләрен үтәгән очракта гына мөмкин.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрлөрө

- III класслы сәнәгать предприятиеләре һәм коммуналь-склад объектлары;
- зур йөк транспорты таләп итә торган төзелеш базаларын һәм төзелеш һәм башка предприятиеләрнең склад биналарын;
- автотранспорт предприятиеләре;
- бокс тибындагы гаражлар, күпкәтлы, жир асты һәм жир асты гаражлары, аерым жир кишәрлегендә автостоянкалар;
- йөк автомобильләрен даими саклау өчен гаражлар һәм автостоянкалар;
- автомобильләргә техник хезмәт күрсәтү станцияләре, авторемонт предприятиеләре;
- төрлө профильдәге склад билгеләнешендәге объектлар;
- предприятиеләрне техник һәм инженерлык белән тээмин итү объектлары;
- офислар, административ хезмәтләр;
- проект, фәнни-тикшеренү, конструктор һәм тикшеренү оешмалары һәм лабораторияләр;
- полиция бүлекләре, участок пунктлары;
- янғын бүлекләре;
- янғыннан саклау объектлары

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчө төрлөрө

- автомобильләрен кыска сроклы саклау урыннары, автобуслар, йөк автомобильләре, жиңел автомобильләр саклана торган транзит транспорт майданчыклары;
- йөк автомобильләрен вакытлыча саклау өчен автостоянкалар.

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрлөрө:

- санитар-техник корылмалар һәм коммуналь билгеләнештәге жайланмалар, утильчымалны вакытлыча саклау складлары;
- предприятие профиле буенча 18 яшьтән өлкәнрәк затларга белем бирү өчен һөнәри-техник уку йортлары;
- житештерү-коммуналь объектлар персоналына хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән ябык типтагы поликлиникалар;
- көнкүреш хезмәтө күрсәтүнең аерым торган объектлары;
- киосклар, лотка сәүдәсө, ваклап сату һәм халыкка хезмәт күрсәтү вакытлыча павильоннары, 150 кв. метрга кадәр майданлы вак сугару сәүдәсө кишетләре;
- житештерү һәм сәнәгать предприятиеләренә турыдан-туры хезмәт күрсәтү белән бәйлө жәмәгать туклануы предприятиеләре (кафелар, ашханәләр, буфетлар);
- даруханәләр;
- терлекләр булган ветеринария шифаханәләре;
- ветеринария кабул итү пунктлары;
- кәрәзлө, радиореле, иярчен элементә антенналары;
- АЗС

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участокларының иң чик (минималъ һәм (яисә) максималъ күләмнәре, шул исәптән аларның майданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималъ тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималъ коэффициенты:

Төзелешнең максималъ коэффициенты - 0,6.

ПК-2.IV-V класслы куркыныч житештерү-коммуналь объектлар зонасы

ПК-3 куркынычының IV-V класслы житештерү-коммуналь объектлары зонасы 100 м һәм 50 м санитар-яклау зоналары булган, тавыш һәм пычрану дәрәжәсе түбән булган IV-V класслы хәвефлелектәге коммуналь-житештерү предприятиеләрен һәм склад базаларын формалаштыруның хокукый шартларын тәмин итү өчен бүлеп бирелгән. Житештерү эшчәнлеген озата баручы коммерцияле хезмәтләрнең киң спектры бирелә. Бердәм зонада күчәмсез милекнең рөхсәт ителгән төрле төрләрен кушу норматив санитария таләпләрен үтәгән очракта гына мөмкин.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- IV-V класслы коммуналь-склад һәм житештерү предприятиеләре төрле юнәлештәге куркыныч астында;
- азык-төлек продуктлары житештерү өчен азык һәм чимал куллану өчен продукция житештерүне төшереп калдыру шарты белән, чәчәкләр, декоратив үсемлекләр үстерү өчен теплицалар;
- бокс тибындагы гаражлар, күпкатлы, жир асты һәм жир асты гаражлары, аерым жир кишәрлегендә автостоянкалар;
- йөк автомобильләрен даими саклау өчен гаражлар һәм автостоянкалар;
- автомобильләргә техник хезмәт күрсәтү станцияләре, авторемонт предприятиеләре;
- төрле профильдәге склад билгеләнешендәге объектлар;
- предприятиеләрне техник һәм инженерлык белән тәмин итү объектлары;
- санитар-техник корылмалар һәм коммуналь билгеләнештәге жайланмалар;
- офислар, административ хезмәтләр;
- проект, фәнни-тикшеренү, конструктор һәм тикшеренү оешмалары һәм лабораторияләр;
- предприятиеләрнең үзләре житештергән товарларны сату буенча күпләп, вак сортлы сәүдә предприятиеләре һәм ваклап сату кишетләре;
- полиция бүлекләре, участок пунктлары;
- янғын бүлекләре;
- янғын сакчылары объектлары.

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- автомобильләрне кыска сроклы саклау урыннары, автобуслар, йөк автомобильләре, жиңел автомобильләр саклана торган транзит транспорт майданчыклары;
- йөк автомобильләрен вакытлыча саклау өчен автостоянкалар.

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- АЗС

- Эчке эшләр идарәсенә, Эчке эшләр бүлекләренә аерым урнашкан биналары,
- Юл хәрәкәте иминлегә дәүләт инспекциясе бүлекләре, хәрби Комиссариатлар;
- киосклар, лотка сәүдәсе, ваклап сату һәм халыкка хезмәт күрсәтү өчен вакытлыча павильоннар;
- спорт майданчыклары, предприятиеләр персоналы өчен ял майданчыклары;
- житештерү һәм сәнәгать предприятиеләренә турыдан-туры хезмәт күрсәтү белән бәйлә жәмәгать туклануы предприятиеләре (кафелар, ашханәләр, буфетлар);
- даруханәләр;
- көнкүреш хезмәтә күрсәтүнең аерым торган объектлары;
- сәнәгать территорияләрен һәм санитар-яклау зоналарын яшелләндерү өчен үсемлек питомниклары;
- ветеринария кабул итү пунктлары;
- кәрәзле, радиореле, иярчен элементә антенналары.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участокларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның майданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биеклегә билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

Төзелешнең максималь коэффициенты - 0,6.

37.4 статья. Шәһәр төзелешә регламентлары. Инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы зонасы

Инженерлык-транспорт инфраструктурасы зонасы инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

ИТ-1. Су алу корылмалары, башка техник корылмалар зонасы

ИТ-1 зонасы участоклардан су белән тәмин итү чыганакалары, су үткәрү корылмалары майданчыклары файдалануның хокукый шартларын тәмин итү өчен бүлөп бирелгән. Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор территорияль идарәсе белән килештереп, су белән тәмин итү чыганакаларын эксплуатацияләүгә бәйлә биналар, корылмалар һәм коммуникацияләр урнаштыру рөхсәт ителә.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- су алу корылмалары;
- суүткәргеч чистарту корылмалары;
- аэрологик станцияләр;
- метеостанцияләр;
- насос станцияләре;
- су башнялары

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- корылмалар, коммуникацияләр һәм башка объектлар төзү һәм реконструкцияләү;

- эчэргә яраклы су агызу цехлары

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участкаларының иң чик (минималъ һәм (яисә) максималъ күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималъ тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималъ коэффициенты:

Төзелешнең максималъ коэффициенты - 0,6.

ИТ-2 Чистарту корылмалары зонасы

ИТ-2 зонасы чистарту корылмалары участкаларыннан файдалануның хокукый шартларын тәмин итү өчен бүлеп бирелгән. Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор территориаль идарәсе белән килештереп, чистарту корылмаларын эксплуатацияләүгә бәйле биналар, корылмалар һәм коммуникацияләр урнаштыру рөхсәт ителә.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- аэрация станциясе;
- канализация чистарту корылмалары;
- насос станцияләре;

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- корылмалар, коммуникацияләр һәм башка объектлар төзү һәм реконструкцияләү;
- жир казу һәм башка эшләр.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участкаларының иң чик (минималъ һәм (яисә) максималъ күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималъ тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималъ коэффициенты:

Төзелешнең максималъ коэффициенты - 0,6.

ИТ-3 Инженерлык инфраструктурасы объектларын урнаштыру зонасы

ИТ-3 зонасы инженерлык инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен бүлөп бирелгән, территориядән файдалану режимы махсус нормативлар һәм кагыйдәләр таләпләренә туры китереп билгеләнә.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- электроподстанцияләр
- котельныйлар
- жылылык пунктлары
- АТС һәм башкалар.

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- автомобильләрне, транзит транспорт майданчыкларын кыска сроклы саклау өчен ачык стоянкалар;
- Йөк автомобильләрен вакытлыча саклау өчен автостоянкалар

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- корылмалар, коммуникацияләр һәм башка объектлар төзү һәм реконструкцияләү;
- жир казу һәм башка эшләр.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участкаларының иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре, шул исәптән аларның майданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минимал тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биеклегенә

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максимал коэффициенты:

Төзелешнең максимал коэффициенты - 0,6.

ИТ-4 Транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру зонасы

Транспорт объектлары зонасы ИТ-4 транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен, шул исәптән автомобиль, елга, торба үткәргеч транспорт һәм элемент корылмаларын һәм коммуникацияләрен урнаштыру өчен бүлөп бирелгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- автомобиль транспорты корылмалары һәм коммуникацияләре;
- елга транспорты корылмалары һәм коммуникацияләре;

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- АЗС
- кибетләр;
- жәмәгать туклануы предприятиеләре;
- ижтимагый бәдрәфләр.
- стационар булмаган сәүдә объектлары.

Жир кишәрлекләрәннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары

жир участкаларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның майданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

билгеләү тиеш түгел.

37.5 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары. Рекреацион файдалану зоналары

Рекреацион файдаланудагы зоналар составына территорияләр чикләрендә урнашкан зоналар керә, алар гамәлдәге табигать ландшафтын саклап калу һәм алардан файдалану, халык сәламәтlege мәнфәгатьләрендә экологик чиста әйләнә-тирә мохит булдыру, урманнарны саклау һәм янадан житештерү, алардан рациональ файдалануны тәмин итү, шулай ук кыска вакытлы ял итү, халыкның ялын уздыру максатларында кулланыла торган парклар, скверлар, бульварлар оештыру өчен шартлар үтәлә.

Р-1. Рекреацион-ландшафт территорияләре зонасы

Р-1 рекреацион-ландшафт территорияләре зонасы шәһәр урманнары, урман парклары, лугопарклар, скверлар, парклар, бакчалар, бульварлар биләгән территорияләр чикләрендә, шулай ук ял итү, туризм, физик культура һәм спорт белән шөгьльләнү өчен файдаланыла һәм билгеләнгән башка территорияләр чикләрендә кыска вакытлы ял итү өчен тиешле объектлар булган территорияләрдән файдалануның хокукый шартларын тәмин итү өчен бүлеп бирелгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- урман парклары, лугопарклар;
- скверлар, парклар;
- бакчалар
- яр буйлары, бульварлар;
- пляжлар.

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- капиталъ булмаган ярдәмче корылмалар һәм ял итү өчен инфраструктура;
- балалар майданчыклары, ял итү өчен майданчыклар;
- жәмәгать туклануы предприятиеләренең капиталъ булмаган төзелешләре;
- сезонлы хезмәт күрсәтү объектлары

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- спорт майданчыклары;
- сәламәтлек саклау учреждениеләре;
- социаль яклау учреждениеләре;
- шифаханә-курорт һәм савыктыру, ял һәм туризм учреждениеләре;
- спорт-тамаша һәм физкультура-савыктыру корылмалары;
- профессиональ объектлар;

- вакытлыча сәүдә объектлары;
- жәмәгать туклануы предприятиеләре;
- спорт-рекреацион инвентарының прокат базасы;
- ачык типтагы индивидуаль жиңел автомобильләрне вакытлыча саклау өчен автостоянкалар;
- туристлык автобусларын вакытлыча саклау өчен автостоянкалар
- этләрне йөртү өчен мәйданчыклар (санитар-яклау зонасын 40 м оештыру шарты белән).

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

жир участкаларының иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минимал тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максимал коэффициенты:

билгеләү тиеш түгел.

Р-2. Табигать ландшафтлары зонасы.

Р-2 табигать ландшафтлары зонасы - яшелләндерелгән шәһәр территорияләре участкалары, алар эченә ачык болын кичлекләре, сулыклар, чокырлар, саклана торган ландшафтлар керә.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

болын;

- чокырлар;
- сазлык;
- ясалма сулыклар һәм су жайланмалары

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- яр буе корылмаларының ярдәмче корылмалары: причаллар, башка корылмалар;
- спорт мәйданчыклары;
- уен һәм спорт инвентаре прокаты

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- беренче медицина ярдәме күрсәтү пунктлары;
- жәмәгать бәдрәфләре;
- киосклар, лотка сәүдәсе, ваклап сату һәм хезмәт күрсәтү өчен вакытлыча павильоннар;
- парковкалар;
- этләр йөртү өчен мәйданчыклар.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

жир участкаларының иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре, шул

исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

билгеләү тиеш түгел.

37.6 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары. Махсус билгеләнештәге зоналар

СН-1. Чикләнгән файдалану мөмкинlege чикләнгән режимлы объектларны урнаштыру зонасы

Махсус режим зоналары СН-1 эшчәнлеген гамәлгә ашыруның хокукый шартларын тәэмин итү өчен бүлеп бирелгән, аларны жайга салу бары тик дөүлэт хакимиятенең вәкаләтле органы тарафыннан гына гамәлгә ашырыла.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- махсус файдалану (территориядән файдалану режимы объектны билгеләү нигезендә махсус нормативлар һәм кагыйдәләр таләпләрен исәпкә алып билгеләнә);
- зоналарның максатчан билгеләнешенә бәйле хезмәт күрсәтү объектлары.

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- дини билгеләнештәге объектлар.

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- Эчке эшләр идарәсенең аерым урнашкан биналары, Эчке эшләр бүлекләре, юл хәрәкәте иминlege дөүлэт инспекциясе бүлекләре, хәрби комиссариатлар, янғын сүндерү бүлекләре.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

жир участкаларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

билгеләү тиеш түгел.

СН-2. Гамәлдәге зиратларны урнаштыру зонасы

Гамәлдәге зиратлар зонасы СН-2 гамәлдәге күмү урыннарын файдалану һәм урнаштыру өчен билгеләнгән. Жирләү урыннары этик, санитария һәм экологик таләпләр нигезендә

бирелгән зиратлары булган жир участоклары, шулай ук үлгән кешеләрнең гәүдәләрен (калдыкларын) күмү биналары һәм корылмалары булып тора. Жирләү урыннары белән мәшгуль жир кишәрлекләренен хокукый режимы гамәлдәге кануннарда билгеләнгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- гамәлдәге зиратлар;
- колумбария биналары;
- крематорий;
- культ жибәрүгә бәйле объектлар

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- конфессиональ объектлар;
- матәм йолалары йортлары;
- ритуаль кирәк-яраклар эзерләү остаханәләре;
- жирләү хезмәте күрсәтү бюролары-кибетләре;
- хужалык объектлары һәм административ-көнкүреш объектлары;
- су саклау өчен резервуарлар;
- ижтимагый бәдрәфләр;
- парковка
- төзекләндерү объектлары;
- аллеялар, скверлар

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- консервация чорына ябык зиратлар;
- киосклар, ваклап сату өчен вакытлыча павильоннар;
- даруханәләр;
- янгыннан саклау объектлары;
- полиция бүлекләре, участок пунктлары

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

жир участкаларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

билгеләү тиеш түгел.

СН-3. Жирләү өчен ябык зиратларны урнаштыру зонасы

күмү өчен ябык зиратлар зонасы _ СН-3 ритуаль билгеләнештәге объектлар участкаларыннан файдалануның хокукый шартларын тәэмин итү өчен билгеләнгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- күмү өчен ябык зиратлар;

- мемориаль парклар

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- профессиональ объектлар;
- хужалык объектлары һәм административ-көнкүреш объектлары;
- янгыннан саклау объектлары;
- ижтимагый бәдрәфләр;
- киосклар, ваклап сату өчен вакытлыча павильоннар;
- парковка
- төзекләндерү объектлары;
- аллеялар, скверлар

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

жир участкаларының иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минимал тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максимал коэффициенты:

билгеләү тиеш түгел.

СН-4. Махсус билгеләнештәге яшелләндерү зонасы

СН-4 зонасы гамәлдәге нормативлар нигезендә санитар-яклау, техник зоналар, инженерлык объектлары һәм коммуникацияләр участкаларын оештыру һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- махсус билгеләнештәге яшелләндерү;
- махсус билгеләнештәге яшелләндерү объектларын торгызу өчен питомниклар;
- төзекләндерү объектлары.

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- энергетика, жылылык белән тәэмин итү, элемент объектлары;
- ведомство буйсынуындагы хезмәт күрсәтү объектлары;
- транспорт объектлары.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

жир участкаларының иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минимал тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

билгеләү тиеш түгел.

СН-5. Үлэт базын урнаштыру зонасы

СНЗ зонасы биотермик чокырлар һәм сибирезвалы үлэт базларыннан файдалануның хокукый шартларын тәмин итү өчен бүлөп бирелгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- махсус билгеләнештәге яшелләндерү

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

-үлэт базлары;

- махсус билгеләнештәге яшелләндерү;

- терлекләре үлэт базыннан 200 м ераклыкта чаптыру;

- Терлекчелек базыннан 50-300 м ераклыкта автомобиль һәм тимер юллар.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

жир участкаларының иң чик (минимал һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минимал тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биеклегә

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

билгеләү тиеш түгел.

12 бүлек. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчемсез мөлкәттән файдалануны чикләү өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары

38 статья. Территорияләре махсус куллану шартлары булган зоналар тарафыннан билгеләнгән күчемсез милекне куллануны чикләү тасвирламасы

1. Бак авыл жирлегә территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар карталарында билгеләнгән зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану (2, 3 кушымта) элегә Кагыйдәләре билгели:

1) элегә Кагыйдәләренең 33 статьясы картасында билгеләнгән тиешле территориаль зоналарга карата элегә статьяда билгеләнгән чикләүләре исәпкә алып, 35 статьяда билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентлары;

2) санитар-яклау, су саклау һәм башка чикләүләр зоналарына карата законнарда, башка норматив хокукый актларда билгеләнгән чикләүләр белән.

2. Санитар-яклау зоналарында һәм санитария өзелүләрендә, саклау зоналарында, су саклау зоналарында, яр буе яклау һәм яр буе полосаларында урнашкан жир кишәрлекләреннән

һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү түбәндәге норматив хокукый актларда билгеләнгән:

- Россия Федерациясе Су кодексы, 03.06.2006 ел, № 74-ФЗ;
- Россия Федерациясенең 2001 елның 25 октябрендәге 136-ФЗ номерлы жир кодексы;
- 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» федераль закон
- «Жир асты байлыктары турында» 1992 елның 21 февралендәге 2395-І номерлы Федераль закон;
- 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» Федераль закон.
- «Атмосфера һавасын саклау турында» 04.05.1999 № 96-ФЗ Федераль закон;
- СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 "Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләр, корылмалар һәм башка объектларның санитар классификациясе" (изм белән, РФ Баш дәүләт санитар табибының 2010 елның 9 сентябрендәге 122 номерлы карары белән расланган);
- СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчәр өчен билгеләнгән су белән тәмин итү һәм суүткәргечләр чыганактарын санитар саклау зоналары» (РФ Баш дәүләт санитария табибының 2002 елның 14 мартындагы 10 номерлы карары белән расланган);
- СНиП 2.06.15-85 "Территорияне су басудан һәм су басудан инженер яклау" (СССР Дәүләт төзелешенең 1985 елның 19 сентябрендәге 154 номерлы карары белән);
- СНиП 2.01.09-91 "Акча эшли торган территорияләрдә һәм утырту грунтларында биналар һәм корылмалар" (СССР Дәүләт төзелеше карарының 04.09.1991 ел, 2 ел); [garantf1://2222651.0/](#)
- «Яңа төзелә торган һәм реконструкцияләнгән торган сәнәгать предприятиеләрен проектлауға гигиена таләпләре» 2.2.1.1312-03 номерлы уртак предприятие (РФ Баш дәүләт санитария табибының 2003 елның 30 апрелендәге 88 номерлы карары белән расланган);
- СП 42.13330.2011 "СНиП 2.07.01-89 Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (утв. РФ Төбәк үсеше министрлығының 2010 елның 28 декабрендәге 820 номерлы боерыгы белән.

Әлеге Кагыйдәләргә эшләгәндә әлеге Кагыйдәләргә эшләү вакытында муниципаль берәмлекнең норматив-хокукый актлары кабул иткән чикләүләргә санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарында урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү исәпкә алынды.

3. Санитар-яклау зонасы яшәү тирәлегенә һәм кеше сәламәтлегенә йогынты ясау чыганагы булган объектлар һәм производстволар тирәсендә халыкның куркынычсызлыгын тәмин итү максатларында билгеләнә. Санитар-яклау зонасы күләме атмосфера һавасына (химик, биологик, физик) пычрану йогынтысын гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, ә I һәм II класслы хәвәфлелектәге предприятиеләр өчен - гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, шулай ук халыкның сәламәтлеге өчен кабул итәрлек куркыныч зурлыгына кадәр киметүне тәмин итә.

Предприятиеләргә, производстволарның һәм объектларның санитар классификациясе нигезендә аларның санитар-яклау зоналары күләмнәрен төзиләр:

- беренче сыйныф предприятиеләре өчен - 1000 м;
- икенче сыйныф предприятиеләре өчен - 500 м;
- өченче сыйныф предприятиеләре өчен - 300 м;
- дүртенче сыйныф предприятиеләре өчен - 100 м;
- бишенче сыйныф предприятиеләре өчен - 50 м.

Баек авыл жирлегендә һәм аның янәшәсендәге территорияләрдә I-V класслы хәвәфлелектәге, авылның әйләнә-тирә мохитенә начар йогынты ясау чыганагы булган объектлар урнашкан.

Житештерү һәм транспорт предприятиеләренең санитар-яклау зоналарында, коммуналь һәм инженер-транспорт инфраструктурасы объектларында, коммуналь-склад объектларында, чистарту корылмаларында, башка объектларда урнашкан жир кишәрлекләре һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектлары өчен «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләренң, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнә:

- 1) тыелган файдалану төрләре;
- 2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре.

Производство-коммуналь объектларның санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- торак төзелеше, аерым торак йортларны да кертеп;
- ландшафт-рекреация зоналары, ял зоналары, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләре;
- бакчачылык ширкәтләре һәм коттеджлар корылышы территорияләре, күмәк яисә индивидуаль дача һәм бакча участкалары, шулай ук яшәү тирәлегә сыйфатын нормалаштыра торган башка территорияләр;
- спорт корылмалары, балалар майданчыклары, мәгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми файдаланудагы дөвалау-профилактика һәм савыктыру учреждениеләре;
- дарулар, дару чаралары һәм (яисә) дару рәвешләре житештерү объектлары, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм ярымпродуктлар складлары;
- сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектлары, азык-төлек чималы һәм азык-төлек күпләп складлары, эчә торган суны эзерләү һәм саклау өчен су үткәргеч корылмалар комплекслары.

Производство-коммуналь объектларның санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төрләре:

- авария хәлендәге дежур персонал өчен торак булмаган биналар, вахта ысулы буенча эшләүче биналар (ике атнадан да артык түгел), идарә итү биналары, конструкторлык бюролары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, поликлиникалар, ябык типтагы спорт-савыктыру корылмалары, мунчалар, кер юу корылмалары, сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунакханәләр, гаражлар, жәмәгать һәм индивидуаль транспортны саклау өчен майданчыклар һәм корылмалар, янгын деполары, жирле һәм транзит коммуникацияләре, ЛЭП, электр подстанцияләре, нефть һәм газ үткәргечләре, техник су белән тәэмин итү өчен езиан скважиналары, техник су белән тәэмин итү өчен су суыту корылмалары, техник канализация станцияләре, су белән тәэмин итү станцияләре, автомобильләре су белән тәэмин итү станцияләре.

4. Үлем базының санитар-яклау зонасы

Баек авыл жирлегә территориясенә 2 себер язвасы үлэт базы йогынты ясый, шуларның берсе - Объездная урамы, икенчесе авылдан 800 м төньяк-көнбатышка таба урнашкан.

Биологик калдыкларны жыю, утильләштерү һәм юкка чыгару буенча ветеринария-санитария кагыйдәләре нигезендә терлек зиратының санитар-яклау зонасы күләме 1000 м тәшкил итә.

Россия Федерациясе Кулланучылар күзәтчелеге хезмәтенең Россия кулланучылар күзәтчелеге идарәсенә 2006 елның 03 маендагы 0100/4973-06-31 номерлы хаты нигезендә терлек зиратының санитар-яклау зонасы күләмен кыскарту, себер түләвен йоктыру һәм

туфракны һәм грунт суларын лаборатор тикшерүләр үткәргәннән соң, Россия Федерациясенен Баш дәүләт санитария табибы яки аның урынбасары карары белән башкарылырга мөмкин.

Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенен төп таләпләре булып, аеруча куркыныч инфекцияләрнең күмелгән урыннан читкә таралу мөмкинлеген юкка чыгару һәм шуннан соң үлэт базының санитар-яклау зонасы күләмен кыскарту тора:

- өстән тимер-бетон каркас (саркофак) белән туфрак учагын яшерүне тәмин итү;
- үлэт базының чиген терәк планга төшерү;
- периметр буйлап туфрак учагы күләмнәре, аншлаг белән ышанычлы киртәне яңарту;
- Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсе белән килештереп, скважиналарда грунт сулары агымыннан түбәнрәк туфракка һәм суга лаборатор контроль оештыру.

Татарстан Республикасының Баш дәүләт ветеринария инспекторы мәгълүматлары буенча, саркофага дивар калыңлыгы 0,4 метрдан да ким булмашка тиеш; терлек каберлеге 2,5 метрдан да ким булмаган биеклектәге койма периметры буйлап чикләнергә тиеш; койма яки бетон саркофагадан 30 м радиуста 1 м биеклектәге жир валы рәвешендә өстәмә саклау зонасы булдырырга кирәк.

Санитар-яклау зоналарында урнашкан жир кишәрлекләре һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектлары өчен үлэт базлары түбәндәгеләр билгеләнә:

- 1) тыелган файдалану төрләре;
- 2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре.

Терлек базларының санитар-яклау зоналары чикләрендә һәм аларның территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- торак, жәмәгать биналарын һәм терлекчелек комплексларын терлекләр базыннан 1000 метрга якына урнаштыру;
- терлекләр көтү, печән чабу;
- жирне һәм үлэт базыннан читкә куылган икмәк калдыгын чыгарды.

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- терлекләргә һәм көтүлекләргә 200 м дан якына урнаштыру;
- автомобиль, тимер юлларны аларның категориясенә карап 50-300 метрга якына урнаштыру;
- гамәлдәге норматив документлар таләпләре нигезендә яшелләндерү (табигый үсемлекләр).

5. Метеостанциянең сак зонасы

Мөслим авылының төньяк өлешендә «Татарстан Республикасының гидрометеорология һәм әйләнә-тирә мохитне күзәтү идарәсе» ФДБУнең метеостанциясе урнашкан.

Әйләнә-тирә табигать мохитенең торышы турында дәрәжә мәгълүмат алу, аның метеостанция тирәсендә пычрануы жирлек планында әлеге пунктлар чикләреннән барлык якларга 200 метр ераклыкта калган йомык сызык белән чикләнгән жир участоклары һәм акватория өлешләре рәвешендәге сак зоналары булдыру зарур.

Күзәтүләрнең стационар пунктларының сак зоналары чикләрендә хужалык эшчәнлегенә чикләүләр билгеләнә, ул әйләнә-тирә мохитнең торышы турындагы мәгълүматның дәрәжәлегенә, аның пычрануына чагылыш табарга мөмкин.

Дәүләт күзәтү чөптәренә керүче стационар күзәтү пунктларына керү яисә чыгу гамәлгә ашырыла торган жир кишәрлекләренә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә сервитутлар куелырга мөмкин.

6. Су саклау зоналары, яр буге яклау зоналары һәм өске су объектларының яр буге полосалары

Су саклау зоналары - өске су объектларының яр линиясенә тоташкан һәм аларда күрсәтелгән су объектларын пычратуны, чүпләүне, ләм утыруны һәм суларны ярлыландыруны булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә торган территорияләр.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык һәм башка эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә торган территорияләрдә яр буге яклау полосалары урнаштырыла.

Яр буге полосалары һәр гражданның гомуми файдаланудагы су объектларынан файдалана алуын тәмин итү максатларында бирелә.

РФ Су кодексы нигезендә елгаларның яки инешләренң су саклау зоналары киңлеге аларның елгалары яисә инешләре өчен озынлык белән билгеләнә:

- 10 км га кадәр-50 м күләмендә;
- 10нан 50 км - 100 м күләмендә;
- 50 км һәм аннан күбрәк - 200 м күләмендә.

Елга, чишмә башыннан алып инешкә кадәр 10 км дан да кимрәк булган инеш өчен су саклау зонасы яр буге яклау полосасы белән туры килә. Елганың, инешнең чишмә башлары өчен су саклау зонасы радиусы 50 м күләмендә билгеләнә.

Яр буге яклау полосасының киңлеге су объекты ярының текәлегенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм кирегә авышу өчен 30 м яисә 3 һәм аннан да күбрәк авышу өчен 0, 40 м тәшкил итә. □ □ □

Шулай итеп, Ык елгасы өчен урнаштырылган су саклау зонасы 200 м тәшкил итә, зур булмаган су агымнары өчен - 50 м, яр буге яклау полосалары - 50 м.

Гомуми файдаланудагы су объектларының яр буге линиясе буйлап гомуми файдалану өчен билгеләнгән яр буге полосасы билгеләнә. Су объектларының яр буге полосасының киңлеге, каналларның яр буге полосасыннан, шулай ук 10 км озынлыктагы елгалардан һәм инешләрдән тыш, 20 м (Ик) тәшкил итә. Гражданның су объекты янына ирекле үтүен тәмин итү максатларында яр буге полосасы төзелә алмый.

Елгаларның, башка су объектларының су саклау зоналарында урнашкан жир кишәрлекләре һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектлары өчен түбәндәгеләр билгеләнә:

- тыелган файдалану төрләре;
- әлегә Кагыйдәләрдә билгеләнгән гавами тыңлаулар процедурасын кулланып, вәкаләтле дәүләт органнарының бассейнлы һәм башка территориаль идарә органнары белән махсус килештереп, су фондыннан файдалану һәм аларны саклау буенча рәхсәт ителергә мөмкин булган куллану төрләре.

Елгаларның су саклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларынан, башка су объектларынан файдалану төрләре:

- туфракны ашлау өчен агып төшүче сулардан файдалану;
- зиратларны, үләт базларын урнаштыру, житештерү һәм куллану калдыкларын, радиоактив, химик, шартлаткыч, агулы матдәләрне күмү;
- үсемлекләренң корткычларына һәм авыруларына каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;
- транспорт чараларының (махсус транспорт чараларынан тыш) хәрәкәте һәм туктап торуы, моңа юлларда һәм юлларда каты өслекле махсус жиһазландырылган урыннарда аларның хәрәкәте керми.

Яр буге яклау полосалары чикләрендә, су саклау зоналары өчен күрсәтелгән

чиклүүлэр белэн беррэттэн, түбэндэгелэр тыела:

- жирлэрне сөрү;
- юдырыла торган грунтлар өемнэре урнаштыру;
- авыл хужалыгы хайваннарын коткару һәм алар өчен жэйге лагерьлар, ванналар оештыру.

Су саклау зоналары чиклэрэндә хужалык объектларын һәм башка объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, файдалануга кергү һәм эксплуатацияләү рөхсәт ителә, мондый объектларны су объектларын пычранудан, чүпләнүдән һәм суларны саегудан су законнары һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар нигезендә саклауны тээмин итә торган корылмалар белән жиһазландыру шарты белән.

Яр буге полосасында файдалануның тыелган төрлэре:

- жир кишәрлеклэрэн хосусыйлаштыру;
- механик транспорт чараларын кулланып хэрэкэт итү.

Су объектларының яр буге полосасы чиклэрэндә алар янында йөрү (механик транспорт чараларын кулланып) рөхсәт ителә, шул исәптән һавәскәрләр һәм спорт балыкчылыгын тормышка ашыру һәм йөзү чараларын причал ясау өчен дә.

7. Лицензия участокларының чиклэре

Мөслим авылы территориясе Минзэлә һәм Мөслим лицензия участоклары чиклэрэндә урнашкан.

“Жир асты байлыклары турында” 1992 елның 21 февралендәге 2395-1 номерлы Россия Федерациясе Законының 25 статьясы нигезендә файдалы казылмалар ятмалары мөйданнарын төзү, шулай ук жир асты корылмалары урнашкан урыннарда жир асты байлыкларының дәүләт фонды яисә аның территориаль органнары һәм дәүләт тау күзәтчелеге органнары рөхсәте белән бары тик файдалы казылмаларны алу мөмкинлеген тээмин итү яисә төзелешнең икътисадый максатчанлыгын исбатлау шарты белән генә рөхсәт ителә.

Файдалы казылмалар ятмалары мөйданнарын үз белдеге белән төзү житештерелгән чыгымнарны һәм территорияне рекультивацияләү һәм төзелгән объектларны сүтү чыгымнарын каплаусыз туктатыла.

8. Эчә торган су белән тээмин итү чыганакларының санитар саклау зоналары

СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә “Су белән тээмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечлэрне санитар саклау зоналары” су белән тээмин итү чыганакларын пычранудан санитар саклау зонасы оештырыла, аның составына өч пояс керә: беренче пояс - катгый режим поясы, шулай ук икенче һәм өченче пояс - чиклүүлэр пояслары.

Эчә торган су белән тээмин итү чыганакларын санитар саклау зонасының I пояс чиклэрэндә урнашкан жир кишәрлеклэрэннән һәм күчөмсөз мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрлэре:

- югары көпшәле агачлар утырту;
- суүткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрлэре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торбаүткәргечлэр салу;
- торақ һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру;
- кешелэрнең яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану.

Эчә торган су белән тээмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының II пояс чиклэрэндә урнашкан жир кишәрлеклэрэннән һәм күчөмсөз мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрлэре:

- файдаланылган суларны жир асты горизонтларына күчөрү һәм каты калдыкларны жир асты катламнарына күчөрү, жир асты байлыкларын эшкәртү;

- ягулык-майлау материаллары, агу химикатлары һәм минераль ашламалар складларын, промстокларны, шлам саклагычларны һәм жир асты суларының химик пычрану куркынычына бәйле башка объектларны урнаштыру;
- зиратларны, үлэт базларын, ассенизация кырларын, фильтрация басуларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм жир асты суларының микроб пычрану куркынычын тудыручы башка объектларны урнаштыру;
- ашламалар һәм агулы химикатлар куллану;
- төп кулланылыштагы урман кисү.

Мондый объектларны урнаштыру, геологик контроль органнары бәяләмәсен исәпкә алып бирелгән Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенә санитар-эпидемиологик бәяләмәсе булганда, жир асты суларын файдаланганда гына, су йөртү офыгын пычранудан яклау буенча махсус чаралар башкарылганда гына, санитария саклау зонасының III поясы чикләрендә рөхсәт ителә.

Эчә торган су белән тәэмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының II поясы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төрләре:

- туфрак катламын бозуга бәйле яңа скважиналар бораулау һәм яңа төзелеш, Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсе белән килештереп.

9. Куркыныч геологик процесслар чагылышы булган территорияләрдә урнашкан жир кишәрлекләре һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектлары өчен алардан файдалану чикләүләре һәм эшчәнлек режимнары билгеләнә.

Утырту грунтларына дисперслы утырма минераль грунтларның тузанлы-балчыклы төрләре керә, алар даими тышкы йөкләнеш вакытында яки грунтның үз авырлыгыннан йөкләнеш вакытында йомылганда өстәмә деформация - аның структурасы үзгәрү нәтижәсендә грунтны тыгызлау нәтижәсендә барлыкка килә торган просадкалар керә.

Агач утырту грунтларын үстерү зонасы Мөслим авылының төньяк өлешендә, Ык елгасы буенда ачыкланган.

Утырту грунтларын тарату зоналарында эшчәнлек режимы «Эшләнә торган территорияләрдә һәм утырту грунтларында биналар һәм корымалар» СНИП 2.01.09-91 регламентлаштырыла.

Утырту грунтларын үстерү зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү төрләре:

– грунтларны тышкы йөкләнештән һәм грунтның үз авырлыгыннан утыртканда исәпкә алу. Моның өчен грунтларны техноген һәм өске сулар белән беркетү мөмкинлеген юкка чыгаручы чараларны алдан күрергә кирәк, корымаларны эксплуатацияләү чорында да, шулай ук өстән-өстән су агызып төшүне күздә тотарга кирәк.

Су басу - ул хужалык эшчәнлеген бозуга, жир асты суларының физик һәм физик-химик үзлекләрен үзгәртүгә, туфрак оҗуңтларын, төр составын, үсемлек капламының структурасын һәм продуктивлыгын үзгәртүгә китерә торган аэрация зонасы грунтларының дымлануын арттыру.

Су басу зонасы Мөслим авылының төньяк өлешендә, Ык елгасы буйлап бүлөп бирелгән.

Су басу зоналарында эшчәнлек режимы «Территорияне су басудан һәм су басудан инженерлык яклау» 2.06.15-85 СНИП регламентлана.

Су басу зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- яклана торган территориядә гидрогеологик һәм гидрологик режимны бозу;

- яклана торган территориянең һәм аңа яқын акваториянең рекреацион потенциалын киметү;
- - рекреация өчен кулланыла торган территорияләрнең, йогышлы авырулар кузгатучыларның, сәнэгать житештерүе калдыкларының, нефть продуктларының һәм агулы химикатларның туфракны, сулыкларны пычрануын булдырмау;

Су басу зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү төрләре:

- биналарны, корымаларны, нигез грунтларын локаль яклау һәм тулаем төзелгән территорияне яклау, су чыгаруны оештыру;
- жир асты һәм жир өсте сулары режимына мониторинг тикшеренүләре үткөрү.

39 статья мәдәни мирас объектларын саклау зоналарында билгеләнгән күчемсез мөлкәттән файдалануның чикләүләрен тасвирлау

Рәсми расланган документлар статусын эшләгән һәм биргән саен, тиешле карталарга һәм регламентларга әлеге статьяга күрсәтелгән документлар әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту тәртибендә кертелә.

40 статья. Ачык сервитутларның эшчәнлек зоналары

Халык алдындагы сервитутларның хәрәкәт итү зоналары чикләре жирлек территорияләрен ызанлау проектларында чагылдырыла һәм жир кишәрлекләренең шәһәр төзелеше планнарында күрсәтелә.

13 бүлек. Шәһәр төзелеше регламентлары шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган төп жирләрне билгеләү һәм аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрне билгеләү

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында (әлеге Кагыйдәләрнең II өлеше) территориаль зоналардан, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналардан тыш, гомуми файдаланудагы шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган төп территорияләр һәм шәһәр төзелеше регламентлары - махсус саклана торган табигать территорияләре, урман фонды жирләре, шәһәр урманнары һәм башкалар сайлап алынган.

Әлеге бүлектә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы һәм жирләрнең төп территорияләрен билгеләү тасвирламасы бар.

Күрсәтелгән территорияләрне фигуралаштыру, билгеләү, аларның чикләрен үзгәртү һәм алардан файдалануны жайга салу әлеге Кагыйдәләрнең 6 бүлегендә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла. Планировка проектлары (кызыл линияләрне билгеләү, үзгәртү) нигезендә гомуми файдаланудагы территорияләрнең чикләре үзгәртелгән һәм аларның составыннан шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнә торган башка территорияләр барлыкка килгән очракта, мондый территорияләрдән файдалану әлеге Кагыйдәләрнең 10 бүлеге тарафыннан билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Баек авылы территориясен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында гомуми файдаланудагы һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр территорияләре бүленергә мөмкин:

Күрсәтмәләр	Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы һәм жирләрнең төп территорияләре аталышы
ТОП	гомуми файдаланудагы территорияләр
ЗЛФ	Урман фонды жирләре;
ЗВФ	су фонды жирләре;

41 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы төп территорияләргә һәм жирләргә билгеләү

ТОП. гомуми файдаланудагы территорияләр

Территорияләргә билгеләү:

- парклар;
- яр буйлары;
- ярдәмче корымалар һәм ял итү өчен инфраструктура: бассейннар, фонтаннар, кече архитектура формалары;
- уен майданчыклары, милли уеннар өчен майданчыклар;
- спорт майданчыклары;
- аттракционнар комплекслары;
- жәйге театрлар һәм эстрадаһары;
- тир;
- Яшелләндрү:
- яр буе корымалары: причаллар, башка корымалар;
- оранжереяләр;
- ижтимагый бәдрәфләр;
- этләргә йөртү өчен майданчыклар.

ЗЛФ. урман фонды жирләре;

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 пункты нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары дәүләт урман фонды жирләренә карата билгеләнми, ә алардан файдалану Россия Федерациясе Урман кодексы нигезендә Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенә һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

ЗВФ. су фонды жирләре;

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 пункты нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары өске сулар белән капланган жирләр өчен билгеләнми, ә алардан файдалану Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.